

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens

ALMANAK

for

1949

Udgivet af Sprogforeningen

A. K. N.C. Romø & Stenstrykkeri København.

Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforsknings Bibliotek

En god bankforbindelse

Som kunde i Handelsbanken
nyder De fordel af vore sag-
kyndige og erfarne råd i et-
hvert bankanliggende.

HANDELSBANKEN

AABENRAA

Kontorer i Bolderslev
Bovrup - Følsted
Helleved - Hjørdkær

GRAASTEN

Kontorer i
Padborg - Kværns

HADERSLEV

Kontorer i
Christiansfeld - Vojens

SØNDERBORG

Kontor i
Nordborg

TOFTLUND

Kontorer i
Agerskov - Arnum

TØNDER

Kontor i
Tinglev

Filialer af Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank

Sprogforeningens
M I n a r a k

for

• • 1949 • •

—
56. Aargang.
—

Udgivet af Sprogforeningen
under Redaktion af Niels Hansen og Jakob Petersen.

København.
Trykt i „Højmbal“s Trykkeri.

Formørkelser i Aaret 1949

1. Total Maaneformørkelse den 13. April, delvis synlig i Danmark. Formørkelsen begynder Kl. 3t 28m og ender Kl. 6t 54 m, efter Maanens Nedgang i København. Den er total fra Kl. 4t 28m til Kl. 5t 54m.

2. Partiel Solformørkelse den 28. April, synlig i hele sin Udstrækning i Danmark. I København begynder Formørkelsen Kl. 7t 34m og ender Kl. 9t 26m. Den er paa sit højeste Kl. 8t 28m og omfatter da $\frac{31}{100}$ af Soldiameteren. Formørkelsen ses i det nordvestligste Afrika, i Europa, den nordlige Del af Atlanterhavet, paa Grønland og i de arktiske Egne.

3. Total Maaneformørkelse den 7. Oktober, synlig i hele sin Udstrækning i Danmark. Formørkelsen begynder Kl. 2t 5m og ender Kl. 5t 48m. Den er total fra Kl. 3t 20m til Kl. 4t 33m.

4. Partiel Solformørkelse den 21. Oktober, usynlig i Danmark. Den ses i den østlige Del af Ny Guinea, i Australien med Undtagelse af den vestlige Del, i Havomraaderne øst- og sydfør Australien samt i de antarktiske Egne.

Planeterne i Aaret 1949

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øjne. Den 18. Jan., 10. Maj og 7. Sept. er den længst østfor Solen og gaar omkring disse Dage i København ned henholdsvis $1\frac{3}{4}$ Time, $2\frac{1}{2}$ Time og 20 Minutter efter Solen. Den 28. Febr., 28. Juni og 19. Okt. er Merkur længst vestfor Solen, og staar omkring disse Dage i København op henholdsvis $\frac{3}{4}$ Time, 1 Time og 2 Timer før denne.

Venus er den 16. April i øvre Konjunktion med Solen. Den 20. Nov. er Planeten længst østfor Solen og gaar da i København ned $2\frac{1}{2}$ Time efter denne. Venus lyser stærkest den 26. Dec.

Mars staar ved Aarets Begyndelse i Skytten. Den vandrer i Aarets Løb gennem Stenbukken, Vandmanden, Fiskene, Vædderen, Tyren, Tvillingerne, Krebsen og Løven ind i Jomfruen, hvor den opholder sig ved Aarets Udgang. Mars staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. $13\frac{1}{2}$, først i April Kl. 12, sidst i Juli Kl. 10, sidst i Okt. Kl. 8 og ved Aarets Udgang Kl. $5\frac{3}{4}$.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse i Skytten og vandrer derfra ind i Stenbukken, hvor den opholder sig indtil Juli. Planeten vandrer da igen ind i Skytten og i November igen ind i Stenbukken, hvor den opholder sig ved Aarets

Udgang. Den 20. Juli er Jupiter i Opposition til Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. 12¹/₄, midt i April Kl. 7, midt i Juni Kl. 3, først i Aug. Kl. 23, først i Okt. Kl. 19 og ved Aarets Udgang Kl. 14.

Saturn staar hele Aaret i Løven. Den 21. Febr. er Planeten i Opposition til Solen. Den staar i Syd: ved Aarets Begyndelse Kl. 4, sidst i Febr. Kl. 0, sidst i April Kl. 20, midt i Juli Kl. 15, først i Okt. Kl. 10¹/₂ og ved Aarets Udgang Kl. 5.

Uranus og **Neptun** er ikke synlige for blotte Øjne. Uranus opholder sig indtil Udgangen af Maj i Tyren og i Resten af Aaret i Tvillingerne. Planeten er den 25. Dec. i Opposition til Solen og staar da omkring Midnat i Syd 58" over Københavns Horisont. Neptun opholder sig hele Aaret i Jomfruen. Den 3. April er den i Opposition til Solen og staar da omkring Midnat i Syd 30" over Københavns Horisont.

Pluto staar ved Aarets Begyndelse i Løven paa Grænsen til Krebsen. Den staar i Krebsen i April, Maj og Juni og i Resten af Aaret igen i Løven. Planeten er kun synlig i store Kikkerter.

Højvandet ved Vestkysten

Højvandet er ligesom tidligere Aar her i Almanakken beregnet for Havneby paa Rønmø. Udgangspunktet for Beregningen er Højvandet ved London Bridge, som er angivet i den Almanak, der udgives af Københavns Observatorium. Tidsangivelserne er mellemeuropæisk Tid. Vil man kende Vandtiderne ved andre Punkter paa Vestkysten end Havneby, maa man ved Odden paa Rønmø (Padborg) lægge 10 Minutter til, ved Højer Sluse 40, Koldby 30, Ballum Sluse 15, Rejsby Sluse 30, Vester Vedsted 20, Nordby 35 og ved Esbjerg 30 Minutter til. Ved Sønderho maa man trække 5 Minutter fra.

Lavvandet indtræder i Reglen 6³/₄—7 Timer efter Højvandet.

Willy Buch.

Januar 1949

O.C.N. | Giugmaaned. 31 Dage

Se Anm. 3. S.
Højvande

1. Uge. **Jesu Navn**, Luk. 2, 21. 2. Række, Matth. 6, 5—13.

L	1	Nytaar	Ned		3 33	16 01
			17	30		

2.. Uge. **Hjemkomsten til Nazareth**, Matth. 2, 19 til Enden.

2. Række, Matth. 2, 13—18.

S.	2	S. e. Nytaar	18	53	Abel	4.08	16.40
M.	3	Enoch	20	13	Solen nærmest Jorden	4.41	17.17
Ti.	4	Methusalem	21	30	Sol. op 8. 40' n. 15. 50'	5.12	17 53
O.	5	Simeon	22	44	Tusmørket varer 52'	5.48	18 31
T.	6	Hellig 3 Konger	23	58	fjærnest Jorden	6.27	19.09
F.	7	Knud Hertug	—	—	f. Kv. 12. 51'	7.07	19.52
L.	8	Erhardt	1	14		7.53	20.43

3. Uge. **Jesus 12 Aar gammel i Templet**, Luk. 2, 42 til Enden.

2. Række, Mark. 10, 13—16.

S.	9	1. S. e. H. 3 K.	2	32	Julianus	8.47	21.44
M.	10	Paul Eremit	3	54		9.57	22.54
Ti.	11	Hyginus.	5	20		11.13	—
O.	12	Reinhold	6	47	Sol. op 8. 35' n. 16. 1'	0.01	12.22
T.	13	Marie	8	2	Tusmørket varer 51'	0.59	13 21
				Op			
F.	14	Felix	14	56	☺ f. M. 22. 59'	1.48	14.09
L.	15	Maurus	16	29		2.34	14.57

4. Uge. **Brylluppet i Kana**, Joh. 2, 1—11,

2. Række, Luk. 19, 1—10.

S.	16	2. S. e. H. 3 K.	18	8	Marcellus	3.17	15.43
M.	17	Antonius	19	48	f nærmest Jorden	4.00	16.29
Ti.	18	Vilh. Marie.	21	24	Prisca	4.45	17.18
					Merkur størst østl. Elong.		
O.	19	Pontianus	22	56	Sol. op 8. 28' n. 16. 14'	5.30	18.06
T.	20	Fab. og Seb.	—	—	Tusmørket varer 49'	6.15	18.53
F.	21	Agnes	0	27	f s. Kv. 15. 7'	7.01	19.41
L.	22	Vincentius	1	58		7.49	20.33

5. Uge. **Høvedsmanden i Kapernaum**, Matth. 8, 1—13,

2. Række, Luk. 17, 5—10.

S.	23	3. S. e. H. 3 K.	3	30	Emerentius	8.49	21.40
M.	24	Timotheus	5	0		10.09	22.55
Ti.	25	Pauli Omv.	6	24		11.30	—
O.	26	Polycarpus	7	32	Sol. op 8. 17' n. 16. 28'	0.07	12.40
T.	27	Chrysostomus	8	20	Tusmørket varer 47'	1.09	13.40
F.	28	Fred. 6. Fødsel	8	49	Carolus Magnus	2.02	14.26
				Ned			
L.	29	Chr. 7. Fødsel	16	35	Valerius. ☺ n. M. 3. 42'	2.45	15.07

6. Uge. **Stormen paa Søen**, Matth. 8, 23—27.

2. Række, Matth. 14, 22—33.

S.	30	4. S. e. H. 3 K.	17	56	Lovise Adelgunde	3.21	15.46
M.	31	Vigilius	19	14		3.55	16.22

Februar 1949

O. C. N.

Blidemaaned. 28 Dage

Se Anm. 3.S.
Højvande

		Ned					
Ti.	1	Brigida	20	29	Sol op 8. 5' n. 16. 43'	4.24	16.56
O.	2	Kyndeimisse	21	43	Tusmørket varer 46'	4.56	17.29
T.	3	Blasius	22	58	☾ fjernest Jorden	5.24	17.58
F.	4	Veronica	—	—		5.54	18.28
L.	5	Agathe	0	13		6.25	18.59

7. Uge. Ugræsset blandt Hveden, Matth. 13, 24—30.

2. Række, Matth. 13, 44—52.

S.	6	5. S. e. H. 3 K.	1	38	Dorothea. ☾ f. Kv. 9. 5'	7.01	19.40
M.	7	Richard	2	56		7.51	18.35
Ti.	8	Corintha	4	20	Sol. op 7. 50' n. 16. 58'	8.58	21.51
O.	9	Apollonia	5	41	Tusmørket varer 45'	10.25	23.21
T.	10	Scholastica	6	48		11.55	—
F.	11	Euphrosyne	7	31		0.44	13.04
L.	12	Eulalia	7	59		1.93	13.58

8. Uge. Arbejderne i Vingaarden, Matth. 20, 1—16.

2. Række, Matth. 25, 14—30.

			Op				
S.	13	Septuagesima	17	11	Benignus ☉ f. M. 10. 8'	2.18	14.47
M.	14	Valentinus	18	52	☾ nærmest Jorden	3.02	15.31
Ti.	15	Faustinus	20	29	Sol. op 7. 35' n. 17. 14'	3.46	16.17
O.	16	Juliane	22	4	Tusmørket varer 44'	4.30	17.03
T.	17	Findanus	23	40		5.15	17.47
F.	18	Jul. Sophie.	—	—	Concordia	5.58	18.28
L.	19	Ammon	1	14		6.38	19.10

9. Uge. De fire Slags Sædejord, Luk. 8, 4—15.

2. Række, Mark. 4, 26—32.

S.	20	Sexagesima	2	48	Eucharias. ☾ s. Kv. 1. 43'	7.21	19.57
M.	21	Samuel	4	15	Saturn i Opp. t. Solen	8.18	20.59
Ti.	22	Peders Stol.	5	29	Sol. op 7. 19' n. 17. 29'	9.39	22.24
O.	23	Papias	6	22	Tusmørket varer 42'	11.11	23.49
T.	24	Matthias	6	56		—	12.13
F.	25	Victorinus	7	16		0.57	13.30
L.	26	Inger	7	29		1.51	14.19

10. Uge. Jesu Daab, Matth. 3, 13 til Enden.

2. Række, Luk. 18, 31 til Enden.

			Ned				
S.	27	Fastelavn	17	0	Quinquagesima	2.31	14.58
					Esto mihi. Leander		
M.	28	Øllegaard	18	16	☉ n. M. 21. 55'	3.06	15.30
					Merkur størst vestl. Elong		

Marts 1949		O.C.N.	Tordmaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3. S. Højvande</i>	
		Ned			
Ti.	1 Hvide Tirsdag	19 31	Albinus. ☿ fjernest Jord. Sol. op 7. 1' n. 17. 44'	3.36	16.00
O.	2 Aske Onsdag	20 45	Tusmørket varer 42'	4.02	16.30
T.	3 Kunigunde	22 0	Simplicius	4.30	16.58
F.	4 Adrianus	23 18		4.58	17.25
L.	5 Theophilus	—		5.28	17.50
11. Uge. Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4, 1—11. 2. Række, Luk. 22, 24—32.					
S.	6 1. S. i Fasten	0 39	Quadragesima	5.53	18.19
M.	7 Perpetua	2 2	Invocavit. Godfred	6.26	18.52
Ti.	8 Beata	3 23	☽ f. Kv. 1. 42'	7.15	19.45
			40 Ridderer		
O.	9 Tamperdag	4 34	Sol. op 6. 44' n. 17. 58'	8.21	21.01
T.	10 Ædel	5 28	Tusmørket varer 42'	9.55	22.44
F.	11 Freder. 9 Føds.	6 0	Thala	11.33	—
L.	12 Gregorius	6 20		0.12	12.48
12. Uge. Den kananæiske Kvinde, Matth. 15, 21—28. 2. Række, Mark. 9, 17—29.					
S.	13 2. S. i Fasten	6 35	Reminiscere. Macedonius	1.13	19.43
		Op			
M.	14 Eutychius	17 49	☼ f. M. 20. 3'	2.02	14.29
Ti.	15 Zacharias	19 28	☿ nærmest Jorden	2.45	15.12
O.	16 Gudmund	21 6	Sol. op 6. 26' n. 18. 12'	3.27	15.56
T.	17 Gertrud	22 45	Tusmørket varer 42'	4.10	16.39
F.	18 Alexander	—		4.53	17.22
L.	19 Joseph	0 24		5.36	18.00
13. Uge. Jesus uddriver en uren Aand, Luk. 11, 14—28. 2. Række, Joh. 8, 42—51.					
S.	20 3. S. i Fasten	1 59	Oculi. Gordius. Jævndøgn	6.15	18.40
M.	21 Benedictus	3 21	☿ s. Kv. 14. 10'	7.00	19.27
Ti.	22 Paulus	4 22	Sol. op 6. 7' n. 18. 27'	7.55	20.20
O.	23 Fidelis	5 1	Tusmørket varer 42'	9.15	21.47
T.	24 Ulrica	5 24		10.53	23.25
F.	25 Mariæ Bebud.	5 38		—	12.13
L.	26 Gabriel	5 48		0.39	13.13
14. Uge. Jesus bespiser 5000, Joh. 6, 1—15. 2. Række, Johs. 6, 35—51.					
S.	27 Midfaste	5 55	Lætare. Kastor	1.30	13.58
M.	28 Dr. Ingrid.	6 1	Eustachius	2.10	14.32
		Ned	☿ fjernest Jorden		
Ti.	29 Jonas	18 33	☼ n. M. 16. 11'	2.41	15.03
O.	30 Quirinus	19 51	Sol. op 5. 49' n. 18. 41'	3.08	15.31
T.	31 Fred. 5. Føds.	21 6	Tusmørket varer 43'	3.35	16.00
			Balbina		

April 1949		O.C.N.	Faaremaaned. 30 Dage	<i>Se Anm. 3.S. Højande</i>	
F.	1 Hugo	22 25	Ned		4.05 16.30
L.	2 Theodosius	23 48			4.34 16.58
15. Uge. Englen Gabriel bebuder Jesu Fødsel, Luk. 1, 26-38.					
2. Række, Luk. 1, 46—56.					
S.	3 5. S. i Fasten	—	Judica. Nicætas	5.01 17.20	
M.	4 Ambrosius	1 10	Neptun i Opp. t. Solen	5.30 17.48	
Ti.	5 Irene	2 25	Sol. op 5. 31' n. 18. 55'	6.08 18.26	
O.	6 Sixtus	3 22	Tusmørket varer 44'	6.56 19.19	
T.	7 Egesippus	4 1	☉ f. Kv. 14. 1'	8.05 20.83	
F.	8 Chr. 9. Føds.	4 25	Janus	9.38 22.12	
L.	9 Procopius	4 41		11.12 23.44	
16. Uge. Jesus Indtog i Jerusalem, Matth. 21, 1—9.					
2. Række, Mark. 14, 3—9.					
S.	10 Palmesøndag	4 52	Ezechiel	— 12.26	
M.	11 Leo	5 1		0.48 13.20	
Ti.	12 Julius	6 8	☉ nærmest Jorden	1.38 14.05	
O.	13 Justinus	5 16	Sol. op 5. 13' n. 19. 9'	2.22 14.48	
			Tusmørket varer 45'		
T.	14 Skærtorsdag	Op 21 46	☺ f. M. 5. 8'	3.05 15.31	
			Maaneformørkelse		
F.	15 Langfredag	23 27	Tiburtius	3.48 16.14	
L.	16 Mariane	—	Chr. 5. Føds. Olympia	4.31 16.58	
17. Uge. Kristi Opstandelse, Mark. 16, 1—7.					
2. Række, Matth. 28, 1—8.					
S.	17 Paaskedag	1 0	Anicetus	5.14 17.35	
M.	18 2. Paaskedag	2 13	Eleutherius	5.57 18.14	
Ti.	19 Daniel	3 1	Sol op 4. 56' n. 19. 23'	6.44 18.56	
O.	20 Sulpicius.	3 30	Tusmørket varer 46'	7.39 19.49	
			☉ s. Kv. 4. 27'		
T.	21 Flyttedag	3 47	Florentius	8.52 21.04	
F.	22 Cajus	3 58		10.25 22.44	
L.	23 Georgius.	4 6		11.45 —	
18. Uge. Den tvivlende Thomas, Joh. 20, 19 til Enden.					
2. Række, Joh. 21, 15—19.					
S.	24 1. S. e. Paaske	4 12	Quasimodo. Albertus	0.05 12.42	
M.	25 Mark. Evang.	4 17	☉ fjernest Jorden	0.58 13.26	
Ti.	26 Cletus	4 22		1.36 14.01	
O.	Prsre Caroline. Mathilde	4 27	Charl. Amalie. Ananias	2.09 14.32	
			Sol. op 4. 39' n. 19. 37'		
T.	28 Vitalis	Ned 20 12	Tusmørket varer 48'	2.38 15.01	
			☉ n. M. 9. 2'		
F.	29 Peter Martyr	21 35	Solførørkelse	3.09 15.31	
L.	30 Severus	22 58		8.40 16.02	

Maj 1949		O.C.N.	Majmaaned. 31 Dage	SeAnm 3.S. Hjelpe	
19. Uge. Den gode Hyrde, Joh. 10, 11—16.					
2. Række, Joh. 10, 22—30.					
S.	1 2. S. e. Paaske	Ned	Misericordia Domini	4.11	16.28
M.	2 Athanasius	0 15	Phil. og Jacob. Volderm.	4.45	17.01
Ti.	3 Korsmisse	1 19	Sol. op 4. 24' n. 19. 50'	5.21	17.33
O.	4 Florian	2 3	Tusmørket varer 51'	6.02	18.16
T.	5 Danm.s Befr.	2 31	☽ f. Kv. 22. 33' Gothard	6.57	19.09
F.	6 Joh. a. Portam	2 48	De lyse Nætter begynd.	8.04	20.20
L.	7 Flavia	3 0		9.22	21.46
20. Uge. Jesus forbereder Disciplene paa sin Bortgang til Faderen, Joh. 16, 16—22. 2. Række, Joh. 14, 1—11.					
S.	8 3. S. e. Paaske	8 9	Jubilate. Stanislaus	10.49	23.11
M.	9 Caspar	3 16	☾ nærmest Jorden	11.58	—
Ti.	10 Gordianus	3 24	Merkur størst østl. Elong	0.18	12.54
O.	11 Mamertus	3 32	Sol. op 4. 9' n. 20. 4'	1.13	13.41
		Op	Tusmørket varer 54'		
T.	12 Pancratius	20 47	☺ f. M. 13. 51'	1.59	14.27
F.	13 Ingenius	22 26		2.47	15.11
L.	14 Christian	23 52		3.31	15.54
21. Uge. Sandhedens Aand, Joh. 16, 5—15.					
2. Række, Joh. 8, 28—36.					
S.	15 4. S. e. Paaske	—	Cantate. Sophie	4.15	16.35
M.	16 Sara	0 53		5.01	17.15
Ti.	17 Bruno	1 31	Sol. op 3. 56' n. 20. 17'	5.45	17.55
O.	18 Erik	1 53	Tusmørket varer 57'	6.32	18.36
T.	19 Potentiana	2 6	☾ s. Kv. 20. 22'	7.22	19.23
F.	20 Angelica	2 15		8.26	20.22
L.	21 Helene	2 22		9.38	21.38
22. Uge. Bøn i Jesu Navn, Joh. 16, 23—28.					
2. Række, Joh. 17, 1—11.					
S.	22 5. S. e. Paaske	2 27	Rogate. Castus	10.54	23.02
M.	23 Desiderius	2 32	☾ fjernest Jorden	11 55	—
Ti.	24 Esther	2 37	Sol. op 3. 46' n. 20. 28'	0.04	12.41
O.	25 Urbanus	2 48	Tusmørket varer 61'	0.52	13.20
T.	26 Kr. Himmelf.	2 52	Beda	1.30	13.58
		Ned			
F.	27 Lucian	20 41	☼ n. M. 23. 24'	2.06	14.01
L.	28 Vilhelm	22 2		2.42	15.07
23. Uge. Aandens Vidnesbyrd, Joh. 15, 26 til Enden og 16, 1—4. 2. Række, Joh. 17, 20 til Enden.					
S.	29 6. S. e. Paaske	23 12	Exaudi. Maximinus	3.18	15.40
M.	30 Vigand	—		3.57	16.15
Ti.	31 Petronella	0 8		4.37	16.51

Juni 1949		O.C.N.	Skærsommer. 30 Dage	<i>Se Anm. 3. S. Højvande</i>	
O.	1 Nikomedes	Ned 0 35	Sol. op 3. 37' n. 20. 39'	5.18	17.30
T.	2 Marcellinus	0 55	Tusmørket varer 64'	6.05	18.14
F.	3 Fred. 8. Føds.	1 9	Erasmus	6.59	19.12
L.	4 Optatus	1 18	☽ f. Kv. 4. 27'	7.58	20.08
24. Uge. Helligaandens Komme, Joh. 14, 23 til Enden.					
2. Række, Joh. 14, 15—21.					
S.	5 Pinsedag	1 26	Grundlovsd. Bonifacius	8.05	21.18
M.	6 2. Pinsedag	1 33	Norbertus	10.19	22.35
Ti.	7 Jeremias	1 40	☾ nærmest Jorden	11.26	23.46
O.	8 Tamperdag	1 49	Medardus	—	12.24
T.	9 Primus	2 1	Sol. op 3. 31' n. 20. 47'	0.47	13.19
		Op	Tusmørket varer 67'		
F.	10 Onuphrius	21 24	☺ f. M. 22. 45'	1.42	14.08
L.	11 Barnab. Apost.	22 38		2.32	14.56
25. Uge. Jesus og Nikodemus, Joh. 3, 1—15.					
2. Række, Matth. 28, 18 til Enden.					
S.	12 Trinitatis	23 27	Basilus	3.21	15.38
M.	13 Cyrillus	23 55		4.07	16.16
Ti.	14 Rufinus	—	Vitus	4.52	16.59
O.	15 Valdemarsdag.	0 12	Sol. op 3. 28' n. 20. 52'	5.34	17.37
T.	16 Tycho	0 22	Tusmørket varer 70'	6.18	18.17
F.	17 Botolphus	0 30		7.03	18.58
L.	18 Leontius	0 36	☾ s. Kv. 13. 29'	7.53	19.45
26. Uge. Den rige Mand og Lazarus, Luk. 16, 19 til Enden.					
2. Række, Luk. 12, 13—21.					
S.	19 1. S. e. Trin.	0 41	Gervasius	8.44	20.39
M.	20 Sylvorius	0 46	☾ fjernest Jorden	9.44	21.42
Ti.	21 Albanus	0 52	Solhverv, længste Dag	10.47	22.51
O.	22 10 000 Mart.	0 59	Sol. op 3. 28' n. 20. 55'	11.45	23.56
T.	23 Paulinus	1 10	Tusmørket varer 70'	—	12.37
F.	24 St. Hansdag	1 25		0.50	13.22
L.	25 Prosper	1 51		1.39	14.05
27. Uge. Den store Nadver, Luk. 14, 16—24.					
2. Række, Luk. 14, 25 til Enden.					
S.	26 2. S. e. Trin.	Ned 21 57	Pelagius	2.21	14.46
M.	27 7 Sovere	22 37	☼ n. M. 11. 2'	3.05	15.24
Ti.	28 Car. Amalie	23 0	Eleonora	3.47	16.25
O.	29 Petr. Paulus	23 16	Merkur størst vestl. Elong.		
T.	30 Lucina	23 26	Sol. op 3. 31' n. 20. 54'	4.31	16.45
			Tusmørket varer 69'	5.17	17.26

Juli 1949		O.C.N.	Ormemaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. J.S. Højvande</i>	
		Ned			
F.	1 Theobaldus	23 34	☾ nærmest Jorden Solen fjern. Jorden	6.04	18.11
L.	2 Mariæ Besøg.	23 42		6.51	18.58
28. Uge. Det tabte Faar, Luk. 15, 1—10.					
2. Række, Luk. 15, 11 til Enden.					
S.	3 S. e. Trin.	23 48	Cornelius ☽ f. Kv. 9. 8'	7.42	19.49
M.	4 Ulricus.	23 57		8.39	20.47
Ti.	5 Anshelmus	—	Sol. op 3. 37' n. 20. 51' Tusmørket varer 67'	9.41	21.59
O.	6 Dion	0 7		10.52	23.16
T.	7 Lovise Augusta	0 23	Villebaldus	11.58	—
F.	8 Kjeld	0 50		0.26	12.59
L.	9 Sostrata	1 33		13.30	13.53
29. Uge. Vær barmhjertige, Luk. 6, 36—42.					
2. Række, Matth. 5, 43 til Enden.					
		Op			
S.	10 4. S. e. Trin.	21 55	Vilh. Carol. Knud Konge	2.25	14.37
M.	11 Josva	22 16	☼ f. M. 8. 41'	3.18	15.18
Ti.	12 Henrik	22 29	Sol. op 3. 46' n. 20. 44' Tusmørket varer 64'	3.57	15.56
O.	13 Margarethe	22 38		4.38	16.37
T.	14 Bonaventura	22 44		5.18	17.17
F.	15 Apost. Deling	22 49		5.56	17.53
L.	16 Susanne	22 54		6.33	18.27
30. Uge. Peters Fiskedræt, Luk. 5, 1—11.					
2. Række, Matth. 16, 13—26.					
S.	17 5. S. e. Trin.	23 0	Alexius. ☾ fjern. Jord.	7.09	19.04
M.	18 Arnolphus	23 8	☾ s. Kv. 7. 1'	7.46	19.45
Ti.	19 Justa	23 16	Sol. op 3. 56' n. 20. 35'	8.31	20.35
O.	20 Elias	23 23	Tusmørket varer 60'	9.28	21.33
T.	21 Evenus	23 48	Jupiter i Opp. t. Solen	10.37	22.58
F.	22 Maria Magd.	—		11.50	—
L.	23 Apollinaris	0 22	Hundredagene begynder	0.11	12.50
31. Uge. Kristi nye Lov, Matth. 5, 20—26.					
2. Række, Matth. 19, 16—26.					
S.	24 6. S. e. Trin.	1 17	Christina	1.12	13.42
		Ned			
M.	25 Jacobus	21 3	☼ n. M. 20. 33'	2.03	14.25
Ti.	26 Anna	21 22	Martha	2.49	15.08
O.	27 Prins Knud	21 34	Sol. op 4. 8' n. 20. 24'	3.34	15.49
T.	28 Aurelius	21 43	Tusmørket varer 57'	4.17	16.30
F.	29 Oluf	21 50	☾ nærmest Jorden	5.04	17.12
L.	30 Abdon	21 57		5.48	17.57
32. Uge. Jesus bespiser 4000; Mark. 8, 1—9.					
2. Række, Matth. 10, 24—31.					
S.	31 7. S. e. Trin.	22 5	Germanus	6.33	18.39

August 1949		O. CN	Høstmaaned. 31 Dage	<i>Se Anm. 3.S. Højvande</i>
			Ned	
M.	1 Peders Fængsel	22 14	☽ f. Kv. 13. 57'	7.17 19.21
Ti.	2 Hannibal	22 28		8.05 20.15
O.	3 Nikodemus	22 50	Sol. op 4. 20' n. 20. 10' Tusmørket varer 53'	9.04 21.29
T.	4 Dominicus	23 26		10.17 22.53
F.	5 Osvaldus	—		11.38 —
L.	6 Kristi Forkl.	0 24		0.15 12.49
33. Uge. De falske Profeter, Matth. 7, 15—21.				
2. Række, Matth. 7, 22 til Enden.				
S.	7 8. S. e. Trin.	1 40	Donatus	1.21 13.47
		Op		
M.	8 Ruth	20 36	☼ f. M. 20. 33'	2.17 14.35
Ti.	9 Romanus	20 46	De lyse Nætter ender	3.04 15.15
O.	10 Laurentius	20 53	Sol. op 4. 33' n. 19. 55'	3.43 15.51
T.	11 Herman	20 58	Tusmørket varer 50'	4.18 16.21
F.	12 Clara	21 3		4.51 16.51
L.	13 Hippolytus	21 8	☾ fjernest Jorden	5.23 17.21
34. Uge. Den utro Husholder, Luk. 16, 1—9.				
2. Række, Luk. 12, 32—48.				
S.	14 9. S. e. Trin.	21 14	Eusebius	5.55 17.52
M.	15 Mariæ Himmel	21 21		6.23 18.20
Ti.	16 Rochus	21 32	☾ s. Kv. 23. 59'	6.55 18.55
			Sol. op 4. 47' n. 19. 40'	
O.	17 Anastatius	21 48	Tusmørket varer 48'	7.30 19.40
T.	18 Agapetus	22 16		8.18 20.42
F.	19 Sebaldus	22 58		9.30 22.25
L.	20 Bernhard	—		10.59 23.37
35. Uge. Jesus græder over Jerusalem, Luk. 19, 41 t. Enden.				
2. Række, Matth. 11, 16—24.				
S.	21 10. S. e. Trin.	0 5	Salomon	— 12.20
M.	22 Symphoriran	1 32		0.51 13.18
Ti.	23 Zachæus	3 10	Hundredagene ender	1.45 14.05
		Ned	Bartholomæus	
O.	24 Soph. Fred.	19 51	Sol. op 5. 0' n. 19. 23'	2.29 14.45
			Tusmørket varer 46'	
			☼ n. M. 4. 59'	
T.	25 Ludvig	19 58	☾ nærmest Jorden	3.14 15.27
F.	26 Irenæus	20 6		3.56 16.11
L.	27 Gebhardus	20 13		4.41 16.53
36. Uge. Farisæeren og Tolderen, Luk. 18, 9—14.				
2. Række, Luk. 7, 36 til Enden.				
S.	28 11. S. e. Trin.	20 22	Lovise. Augustinus	5.25 17.34
M.	29 Joh. Halsh.	20 34		6.06 18.14
Ti.	30 Benjamin	20 53	☽ f. Kv. 20. 16'	6.46 18.59
O.	31 Bertha.	21 24	Sol. op 5. 14' n. 19. 5'	7.30 19.48
			Tusmørket varer 45'	

September 1949 O.C.N. Fiskemaaned. 30 Dage Se Anm 3.S.
Hejvoande

		Ned		
T.	1	Ægidius	22 14	8.28 21.00
F.	2	Elisa	23 26	9.47 22.40
L.	3	Seraphia	—	11.19 —

37. Uge. Jesus helbreder en Døvstum, Mark. 7, 31 til Enden.

2. Række, Matth. 12, 31—42.

S.	4	12. S. e. Trin.	0 49	Jul. Maria. Theodosia	0.04 12.95
M.	5	Regina	2 16		1.12 13.32
Ti.	6	Magnus	3 39	Robert	2.05 14.19
			Op	Sol. op 5. 27' n. 18. 47	
O.	7	Louise.	19 8	Tusmørket varer 43'	2.45 14.53
T.	8	Mariæ Fødsel	19 13	☉ f. M. 10. 59'	3.19 15.23
F.	9	Gorgonius	19 18	Merk. størst østl. Elong	3.50 15.52
L.	10	Burchhardt	19 23	☾ fjernest Jorden	4.19 16.19

38. Uge. Den barmhjertige Samaritan, Luk. 10, 23—37.

2. Række, Matth. 20, 20—28.

S.	11	13. S. e. Trin.	19 30	Hillebert	4.47 16.48
M.	12	Guido	19 38		5.14 17.15
Ti.	13	Cyprianus	19 52		5.39 17.42
O.	14	† Ophøjelse	20 13	Sol. op 5. 40 n. 18. 29'	6.08 18.16
				Tusmørket varer 42'	
T.	15	Eskild	20 47	☾ s. Kv. 15. 29	6.40 18.58
F.	16	Euphemia	21 42		7.28 20.02
L.	17	Lambertus	23 0		8.39 21.29

39. Uge. De ti Spedalske, Luk. 17, 11—19.

2. Række, Joh. 5, 1—15.

S.	18	14. S. e. Trin.	—	Chr. 8.s Føds. Titus	10.12 23.08
M.	19	Constantia	0 32		11.33 —
Ti.	20	Tobias	2 10	Matthæus	0.14 12.41
O.	21	Tamperdag	3 49	Sol. op 5. 54' n. 18. 10'	1.20 13.39
			Ned	Tusmørket varer 42'	
T.	22	Mauritius	18 14	☉ n. M. 13. 21'	2.05 14.23
F.	23	Linus	18 21	☾ nærmest Jorden	2.49 15.01
L.	24	Tecla	18 29	Jævnøgn	3.29 15.42

40. Uge. Bekymrer Eder ikke, Matth. 6, 24 til Enden.

2. Række, Luk. 10, 38 til Enden.

S.	25	15. S. e. Trin.	18 30	Cleophas	4.12 16.25
M.	26	Chr. 10 Føds.	18 56	Adolph	4.56 17.08
Ti.	27	Cosmus	19 22		5.36 17.50
O.	28	Venceslaus	20 6	Sol. op 6. 7' n. 17. 52'	6.15 18.37
				Tusmørket varer 42'	
T.	29	St. Michael	21 13	☽ f. Kv. 5. 18'	7.02 19.29
F.	30	Hieronymus	22 34		7.56 20.45

Oktober 1949		O.C.N.	Sædemaaned. 31 Dage	<i>Se Anm 3.S. Høloande</i>	
L.	1 Remigius	Ned	—		9.19 22.24
41. Uge. Enkens Søn fra Nain , Luk. 7, 11—17. 2. Række, Joh. 11, 19—45.					
S.	2 16. S. e. Trin.	0	1	Ditlev	11.02 23.48
M.	3 Mette	1	25		— 12.18
Ti.	4 Franciscus	2	46	Sol. op 6. 21' n. 17. 34'	0.52 13.12
O.	5 Placidus	4	3		Tusmørket varer 42'
T.	6 Fred. 7. Føds.	5	19	Broderus	2.15 14.25
F.	7 Amalia	6	34	☉ f. M. 3. 52'	2.49 14.53
L.	8 Ingeborg	17	39	☾ fjernest Jorden Maaneformørkelse	
42. Uge. Jesu som Gæst hos Farisæeren , Luk. 14, 1—11. 2. Række, Mark. 2, 14—22.					
S.	9 17. S. e. Trin.	17	47	Dionysius	3.46 15.49
M.	10 Gereon	17	59		4.13 16.17
Ti.	11 Fred. 4. Føds.	18	18	Maximilian	4.37 16.45
O.	12 Pr. Frederik.	18	45	Sol. op. 6. 35' n. 17. 16'	5.09 17.15
T.	13 Angelus	19	31	Tusmørket varer 42'	5.31 17.52
F.	14 Calixtus	20	38		6.05 18.40
L.	15 Hedevig	22	2	☽ s. Kv. 5. 6'	6.55 19.43
43. Uge. Det store Bud , Matth. 22, 34 til Enden. 2. Række, Joh. 15, 1—11.					
S.	16 18. S. e. Trin.	23	36	Gallus	8.03 21.03
M.	17 Florentinus	—	—		9.39 22.35
Ti.	18 Flyttedag	1	11	Lukas Evang.	11.03 23.51
O.	19 Balthasar	2	48	Sol. op. 6. 50' n. 16. 59'	— 12.12
T.	20 Felicianus	4	25	Tusmørket varer 42'	
F.	21 11 000 Jomfru	16	36	Merk. størst vestl. Elong.	0.49 13.04
L.	22 Cordula	16	45	Ned	1.37 13.50
				☉ n. M. 22. 23'	
				☾ nærmest Jorden	2.21 14.32
44. Uge. Den Værkbrudne , Matth. 9, 1—8. 2. Række, Joh. 1, 35 til Enden.					
S.	23 19. S. e. Trin.	16	58	Søren	3.08 15.15
M.	24 Proclus	17	20		3.46 46.01
Ti.	25 Crispinus	17	58	Sol. op 7. 4' n. 16. 42'	4.28 16.48
O.	26 Amandus	18	57	Tusmørket varer 44'	5.13 17.32
T.	27 Sem	20	18	Simon og Judas	5.53 18.20
F.	28 Caroline	21	44	Marie Sophie Frederikke	6.37 19.17
L.	29 Narcissus	23	10	☽ f. Kv. 18. 4'	7.31 20.29
45. Uge. Kongesønnens Bryllup , Matth. 22, 1—14. 2. Række, Matth. 21, 28—44.					
S.	30 20. S. e. Trin.	—	—	Louise Charl. Absalon	8.43 21.55
M.	31 Louise.	0	33	Reform. Beg.	10.18 23.17

November 1949		O.C.N.	Slagtemaaned. 30 Dage	Se Anm 3.S. Højvande
			Ned	
Tl.	1 Alle Helgen	1 51	Sol. op 7. 19' n. 16. 27' Tusmørket varer 45'	11.38 —
O.	2 Alle Sjæle	3 6		0.17 12.32
T.	3 Hubertus	4 21	☾ fjernest Jorden	1.05 13.14
F.	4 Otto	5 36		1.41 13.50
			Op	
L.	5 Malachias	15 58	☉ f. M. 22. 9'	2.12 14.18
46. Uge. Saligprisningerne, Matth. 5, 1—12.				
2. Række, Matth. 5, 13—16.				
S.	6 21. S. e. Trin.	16 7	Leonhardus	2.42 14.50
M.	7 Engelbrecht	16 23		3.12 15.21
Tl.	8 Claudius	16 48	Sol. op 7. 34' n. 16. 13' Tusmørket varer 46'	3.41 15.53
O.	9 Theodor	17 28		4.11 16.27
T.	10 Luther	18 28		4.41 16.59
F.	11 Morten Bisp	19 46		5.13 17.41
L.	12 Torkild	21 14		5.50 18.31
47. Uge. Den gældbundne Tjener, Matth. 18, 23 t. Enden				
2. Række, Matth. 18, 1—14.				
S.	19 22. S. e. Trin.	22 46	Arcadius. ☽ s.Kv. 16. 47'	6.39 19.29
M.	14 Frederik	—		7.39 20.40
Tl.	15 Leopold	0 18	Sol. op 7. 48' n. 16. 0' Tusmørket varer 47'	8.55 21.59
O.	16 Othenius	1 51		10.20 23.13
T.	17 Anianus	3 25		11.32 —
F.	18 Hesychius	5 3		0.13 12.31
L.	19 Elisabeth	6 46	☾ nærmest Jorden	1.06 13.23
48. Uge. Skattens Mønt, Matth. 22, 15—22.				
2. Række, Mark. 12, 41 til Enden.				
			Ned	
S.	20 23. S. e. Trin.	15 19	Volkmarus	1.52 14.11
M.	21 Mariæ Ofring	15 48	☉ n. M. 8. 29'	2.39 14.59
Tl.	22 Fred. Ferdin.	16 38	Cecilia	3.22 15.46
O.	23 Clemens	17 51	Sol. op 8. 2' n. 15. 49' Tusmørket varer 49'	4.07 16.33
T.	24 Chrysogonus	19 19		4.51 17.20
F.	25 Catharina	20 49		5.32 18.08
L.	26 Conradus	22 15		6.16 19.01
49. Uge. Jesus i Nazareth Synagoge, Luk. 4, 16 til 30.				
1. Række, Matth. 21, 1—9.				
S.	27 1. S. i Advent	23 36	Facundus	7.04 20.01
M.	28 Soph. Magd.	—	☽ f. Kv. 11. 1'	8.00 21.08
Tl.	29 Saturninus	0 53	Andreas	9 10 22.21
O.	30 Chr. 6. Føds.	2 8	Sol. op 8. 15' n. 15. 41' Tusmørket varer 51'	10.29 23.23

December 1949 O.C.N. Kristmaaned. 31 Dage *Se Anm. 3.5. Høloande*

		Ned		
T.	1 Arnold	3 22	☾ fjernest Jorden	11.36 —
F.	2 Bibiana	4 38		0.15 12.25
L.	3 Svend	5 58		0.59 13.09

50. Uge. **De 10 Brudejomfruer**, Matth. 25, 1—13.

1. Række, Luk. 21, 25—36.

S.	4 2. S. i Advent	7 19	Charl. Fred. Barbara	1.35 13.47
		Op		
M.	5 Sabina	14 51	☉ f. M. 16. 13'	2.12 14.25
Ti.	6 Nikolaus	15 26		2.47 15.01
O.	7 Agathon	18 21	Sol. op 8. 26' n. 15. 36	3.20 16.36
T.	8 Mariæ Undf.	17 35	Tusmørket varer 52'	3.54 16.14
F.	9 Rudolph	19 1		4.28 16.54
L.	10 Judith	20 32		5 03 17.36

51. Uge. **Zakarias' Lovsang**, Luk. 1, 67 til Enden.

1. Række, Matth. 11, 2—10.

Ø.	11 3. S. i Advent	22 2	Damasus	5.14 18.23
M.	12 Epimachus	23 32		6.27 19.16
Ti.	13 Lucia	—	☽ s. Kv. 2. 48'	7.21 20.14
			Crispus	
O.	14 Tamperdag	1 2	Sol. op 8. 34' n. 15. 34'	8.22 21.21
T.	15 Nikatius	2 34	Tusmørket varer 53'	9.37 22.32
F.	16 Lazarus	4 11		10.53 23.40
L.	17 Albina	5 51	☾ nærmest Jorden	— 12.02

52. Uge. **Han bør vokse, men jeg forringes**, Joh. 3, 25 t.

Enden. 1. Række, Joh. 1, 19—28.

S.	18 4. S. i Advent	7 34	Lovise	0.38 13.02
		Ned		
M.	19 Nemesius	14 21	☉ n. M. 19. 55'	1.34 13.58
Ti.	20 Abraham	15 24		2.24 14.49
O.	21 Thomas	16 48	Sol. op 8. 40' n. 15. 35'	3.18 15.33
			Tusmørket varer 53'	
T.	22 Japetus	18 20	Solhverv, korteste Dag	3.55 16.25
F.	23 Torlacus	19 50		4.36 17.19
L.	24 Dr. Alexandrine	21 15	Adam	5.16 17.56

53. Uge. **Ordet blev Kød**, Joh. 1, 1—14.

1. Række, Luk. 2, 1—14.

S.	25 Juledag	22 36	Uranus i Opp. t. Solen	5.57 18.40
M.	26 St. Stephan	23 51	Venus lyser stærkest	6.84 19.23
Ti.	27 Johs. Evang.	—	☾ f. Kv. 7. 31'	7.18 20.13
			Sol. op 8. 42' n. 15. 40'	
O.	28 Børnedag	1 6	Tusmørket varer 53'	8.07 21.07
T.	29 Noah	2 22	☾ fjernest Jorden	9.05 22.11
F.	30 David	3 40		10.18 23.15
L.	31 Sylvester	5 0		11.31 —

Det danske Kongehus

Kong Frederik IX, født 11. Marts 1899, formælet 24. Maj 1935 med Dronning **Ingrid Victoria Sofia Louise Margareta**, Prinsesse af Sverige, født 28. Marts 1910.

Døtre: 1) **Margrethe Alexandrine Thorhildur Ingrid**, født 16. April 1940. 2) **Benedikte Astrid Ingeborg Ingrid**, født 29. April 1944. 3) **Anne-Marie Dagmar Ingrid**, født 30. Aug. 1946.

Brøder: Tronfølgeren; Prins **Knud Christian Frederik Michael**, født 27. Juli 1900, formælet 8. Septbr. 1933 med **Caroline-Mathilde Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid** (se nedenfor). **Børn:** a) **Elisabeth Caroline-Mathilde Alexandrine Helena Olga Thyra Feodora Estrid Margarethe Désirée**, født 8. Maj 1935. b) **Ingolf Christian Frederik Knud Harald Gorm Gustav Viggo Valdemar Aage**, født 17. Februar 1940. c) **Christian Frederik Franz Knud Harald Carl Oluf Gustav Georg Erik**, født 22. Oktober 1942.

Kongens Moder: Dronning **Alexandrine Auguste**, Hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24. Decbr. 1879, formælet 26. April 1898 i Cannes med Kong **Christian X**, født 26. September 1870, død 20. April 1947.

Faders Søskende: 1) **Haakon VII**, Norges Konge (Christian Frederik Carl Georg Valdemar Axel, født 3. Aug. 1872, formælet 22. Juli 1896 med **Maud Charlotte Marie Victoria**, Datter af Kong Edward VII af England, født 26. Nov. 1869, død 20. Nov. 1938. 2) **Harald Christian Frederik**, f. 8. Okt. 1876, formælet 28. April 1909 med **Helena Adelheid Viktoria Marie**, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, født 1. Juni 1888. **Børn:** a) **Feodora Louise Caroline-Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne**, født 3. Juli 1910, formælet 9. Sept. 1937 med **Christian Nikolaus Wilhelm Friedrich Albert Ernst Stephan**, Prins af Schaumburg-Lippe, født 20. Febr. 1898. b) **Caroline-Mathilde Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid**, født 27. April 1912, formælet 8. Sept. 1933 (se ovenfor). c) **Alexandrine-Louise Caroline-Mathilde Dagmar**, født 12. Dec. 1914, formælet 22. Jan. 1937 med Greve **Luitpold Alfred Friedrich Karl til Castell-Castell**, født 14. Nov. 1904, død 6. Nov. 1941. d) **Gorm Christian Frederik Hans Harald**, f. 24. Febr. 1919 3) **Ingeborg Charlotte Caroline Frederikke Louise**, f. 2. Aug. 1878, formælet 27. Aug. 1897 m. Oskar Carl Vilhelm, Prins af Sverige, Hertug af Vestergötland, f. 27. Febr. 1861, 4. **Dagmar Louise Elisabeth**, f. 23. Maj 1890, formælet 23. Novbr. 1922 med Hofjægermester **Jørgen Carl Gustav Castenskiöld** til Kongstedlund, født 30. Novbr. 1893.

Færfaders Broderbørn: a) **Aage** (se nedenfor). b) **Axel Christian Georg**, født 12. August 1888, formælet 22. Maj 1919 med **Margaretha Sofia Lovisa Ingborg**, Prinsesse af Sverige, født 25. Juni 1899. **Sønner:** **Georg Valdemar Carl Axel**, født 16. April 1920, og **Flemming Valdemar Carl Axel**, født 9. Marts 1922. c) **Erik** (se nedenfor), d) **Viggo** (se nedenfor). e) **Margrethe Françoise Louise Marie Helene**, født 17. Sept. 1895, formælet 9. Juni 1921 med **René Charles Marie Joseph**, Prins af Bourbon-Parma, født 17. Oktbr. 1894.

Aage Christian Alexander Robert, født 10. Juni 1887, Prins, Greve af Rosenborg, død 29. Februar 1940, formælet 17. Jan. 1914 med Grev Calvi di Bergolos Datter **Mathilde Emilie Francisca Maria**, Prinsesse Aage, Grevinde af Rosenborg, født 17. Sept. 1885. **Erik Frederik Christian Alexander**, født 8. Novbr. 1890, Prins, Greve af Rosenborg, formælet 11. Febr. 1924 med Mr. Fred. Booths Datter **Lois Frances**, født 2. Aug. 1897, død 26. Febr. 1941, Ægteskabet opløst 12. Febr. 1937. **Viggo Christian Adolph Georg**, født 25. Dec. 1893, Prins, Greve af Rosenborg, formælet 10. Juni 1924 med Dr. med. James O. Greens Datter **Eleanor Margaret**, Prinsesse Viggo, Grevinde af Rosenborg, født 5. Nov. 1895.

Sydens Frugter.

Af *Leck Fischer*.

Det var den første Jul under den Verdenskrig, som nu kaldes den første. Jeg sletter tredive Aar af mit Liv og bliver igen Dreng og løber og slaas med Sne sammen med Fætter Pontus omkring Juletræet, der stod gemt i et Hjørne ved Udhuset. Hvad vidste vi om Krigen, der ikke vilde holde op, skønt den kun skulde vare tre Maaneder? Vi levede i Forventning om den store Fest, der var altfor længe om at komme, og som fuldstændig tog alle vore Tanker. Om fire Dage, om tre Dage, nej, Tiden vilde ikke gaa paa normal Maade, og den rigtige, store Sne blev borte. Vi havde faaet en Smule Tøsne, men hvad hjalp den. Vilde vi faa en Kælk i Julegave, og hvordan skulde vi i saa Fald enes om den? Onkel var hemmelighedsfuld, og Tante og Helga havde travlt med at bage og gøre Huset i Stand. Om to Dage . . .

Og dog var der noget, der gjorde denne Jul anderledes end alle tidligere, noget, som mindede os om den Krig, der blev kæmpet ude i Verden saa langt borte fra den decembermørke danske Provinsby. Vi havde faaet Indkvartering. Der boede en Soldat af Sikringsstyrken i Udhusets Værelse, og hvor skulde han tilbringe Julen? Vilde han slet ikke rejse?

Han hed Knudsen og var kommen en Dag i November. Vi havde efterhaanden vænnet os til den høje, magre Mand, der kom og gik sindigt og stille, og som ofte gav Tante og Helga en Haandsrækning, naar nogle Sko skulde pudses eller en Spand Koks skulde hentes op fra Kælderen, men vi kendte ikke synderligt til ham. Vi havde al-

lerede vænnet os til de mange Soldater, saa der var ikke mere noget spændende ved bare en. Han havde ogsaa sat Juletræet paa Fod og bundet en Granguirlande omkring Havelaagen, men var man derfor forpligtet til at byde ham indenfor Juleaften? Pontus og jeg diskuterede Spørgsmaalet, efterhaanden som Dagene gik. Et fremmed Menneske vilde ødelægge meget, naar vi skulde danse om Træet. Helga var nok en Fremmed, men hun havde været med i flere Aar. Hvad skulde vi stille op med Knudsen, der aldrig sagde et overflødigt Ord, og vilde han give os Gaver, naar han ikke havde Penge til at rejse hjem for?

Pontus beklagede sig til sin Mor, men Tante svarede blot: „Knudsen kan ikke faa fri og har heller ikke Raad til at rejse hjem. Skulde han sidde i Udhuset en Juleaften?“ og vi tav beskæmmet, indtil hun forlod Stuen. Saa sagde Pontus:

„Ja, men skal han med, saa maa han da ogsaa give os noget“.

Jeg svarede slet ikke, for jeg forstod tydeligt, at det var os, der tabte paa det Bytte.

*

Juleaftensdag kom med Regn og Tøsne fra en mørk Vinterhimmel. Skolen var forbi, og vi drev rundt uden at kunne beskæftige os, som vi plejede. Juletræet blev stillet ind i Gangen for at dryppe af, og Helga viste sig pludselig i en ny Kjole. Inde paa Bordet i Spisestuen stod den store, røde Skaal fyldt med Nødder, Appelsiner, Dadler og Figner, som vi gerne maatte spise af, men den sædvanlige Julestemning vilde ikke rigtig indfinde sig. Knudsen var gaaet og vilde komme igen ved Middagstid. Først Klokken tre vilde Onkel pynte Træet, og indtil da skulde vi holde os i Ro. Spændingen gik os paa Nerverne. Var det endda blevet Snevejr.

Vi stod under Halvtaget ved Udhuset og saa paa den silende Regn, da Knudsen kom. Han havde en Kappe paa med opsmøget Krave og bar under Armen en lille, graa Pose med en Stump Sejlgarn om. For første Gang i al den Tid, han havde boet hos os, saa vi ham smile stort: „Kom indenfor, bette Børn,“ han aabnede ind til sit Værelse og lod os gaa forrest. Han var saa kongeligt indbydende i sin Gestus, at vi benovet fulgte med og forventningsfulde stillede os op i det lille Rum, som vi kendte saa godt.

„Nu skal I se, hvad jeg har til Jer.“ Han knappede Kappen op og smed den hen paa Sengen med den blaa Dyne: „Vi fik hver en Pose ude paa Kasernen, og denne skal jeg ikke være ene om at tømme. Værsgod og stik Haanden i“.

Han bød Pontus, der ængstelig stak Haanden ned, og bagefter mig, og vi fik begge fat paa en lille, tør Appelsin. Pontus kunde næsten ikke skjule sin Skuffelse, og jeg tror heller ikke, at mit Ansigt straaled af Glæde, men Knudsen saa det ikke. Han stod med Ryggen til og hældte Resten af Posen ud paa Bordet. Det var en halv Snes runkne Figner og en Haandfuld Nødder. Han bød igen og tog selv et Par Nødder i Munden og knækkede dem med Tænderne saa let, som om det havde været en Skorpe, han bed over: „Tag Hul paa Appelsinerne og spis . . . jeg har ikke bedre Julegave, men den er vel heller ikke saa ringe“.

Knudsen tog Appelsinerne og aabnede dem med to raske Snit af sine store Foldekniv. Saa blev han glad staaende og betragtede os, og vi blev nødt til at smage paa hans Gave. Hvor var han latterlig. Vi havde jo meget bedre Appelsiner inde i den røde Skaal, og vi havde ogsaa Dadler. Det var altfor barnligt, at en voksen Mand var saa tosseglad for en saadan Smule.

„Der er ogsaa Figner“. Han bød igen, og vi fik en Figen i den anden Haand. Saa var vi velforsynede og takkede. Pontus talte om, at han havde lovet Helga at komme ind, og jeg fik ogsaa travlt. Knudsen lod os endelig gaa og gav os hver et Slag i Ryggen, der næsten fik os til at falde forover. Han var i stort Humør. Nu havde han givet os Gaver. Nu kunde han gaa til Fest.

*

Jeg skal sent glemme hans Ansigt, da han hen paa Eftermiddagen kom over i sin bedste Uniform og blev indbudt til at sidde ved et Kaffebord med fire forskellige Slags Kager. Vi levede til dagligt beskedent, men Julen fejrede vi paa dansk Maner med stor Bagning og megen Mad. Knudsen sad saa underligt ensom med sin Kaffekop og saa hen over Bordet og Kagerne og den røde Skaal med Frugt. Han saa ogsaa sky hen paa os Drengé og tog prøvende en af de store, svulmende Appelsiner i Haanden.

„Ja, ja, den er endda stor . . . ved I af, at jeg var voksen, før jeg nogensinde smagte en saadan Svend. Vi bor lidt af Vejen ovre paa Heden, og der faar man ikke Sydens Frugter hver Dag og kun ved Højtiderne, naar der er Penge til Huse“.

Vi svarede ikke, for vi havde en fælles Hemmelighed at skjule, og Onkel var forlængst kommen hjem og havde været meget utilnærmelig, da han kom. Nu skulde Træet pyntes, men vi kom ikke med, som vi plejede. Det var naturligvis Knudsens Skyld. Han skulde underholdes, og ingen andre havde Tid. I Stedet for var Tante inde hos Onkel i Herreværelset. Af og til hørte vi dem tale sammen.

Knudsen prøvede en ny Slags Kager. Han tog varomt en Kringle mellem Tommel og Pegefinger, som om han var bange for at knække det spinkle, sprøde Bag-

værk. „I har det godt Dreng, men I ved det vel ikke selv“.

„Vi ved da ikke, om vi faar den Kælk, og det er da heller ikke sikkert, at der bliver ret meget ved Julen i Aar“. Pontus svarede trevent. Inde fra Herreværelset lød Stemmerne stærkere. Som om Onkel og Tante skændtes, og Pontus og jeg saa dulgt til hinanden. Det var meget sjældent, at der var Strid mellem de to, og hvorfor netop i Dag? Skulde Julen da helt ødelægges for os? Al vor Vrede samlede sig mod den fremmede Mand, som brød ind i vort Hjem og ikke vilde rejse. Havde han ikke siddet ved Bordet, havde det været den letteste Sag af Verden at banke paa Dobbeldøren og bede om at være med. Nu var det saa svært.

Knudsen blev færdig med sin Kaffe og skubbede Koppen fra sig. Han sad ved et veldækket Bord, men han havde næsten intet spist. Maaske anede han vor Vrede. Han prøvede ikke mere at komme i Snak med os. Han sad ensom og ventede.

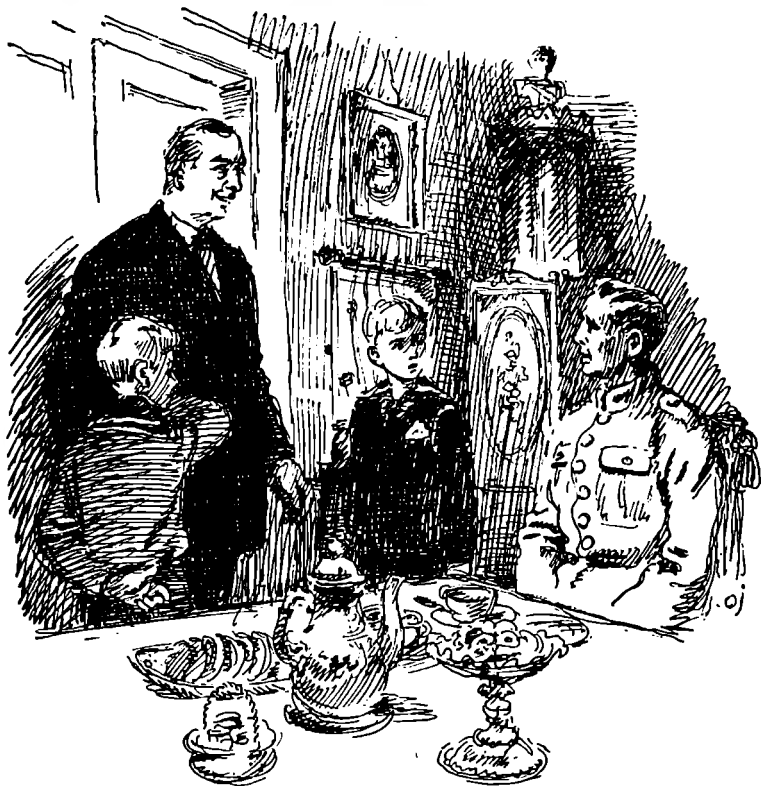
*

I det Øjeblik kom Onkel. Han aabnede den ene Dør halvt og klemte sig ind og blev staaende foran den, indtil den tilbørligt var lukket igen. Venligt gik han hen og gav Knudsen Haanden, men ellers var hans Ansigt tillukket, fremmed og underligt. Derefter vendte han sig mod os:

„Naa, Dreng, vi skal ikke have Jul i Aar, kan jeg forstaa. Jeg kan betro Jer, at jeg tænker stærkt paa at sende alle Gaver tilbage. Har I ikke en daarlig Samvittighed?“

Onkel saa paa os begge, og baade Pontus og jeg blev røde i Kinderne. Jeg ved ikke, hvad Pontus tænkte, men han saa bort, da jeg prøvede paa at fange hans Blik. Jeg fortrød allerede bitterligt. Onkel var aldrig bange for at straffe, naar vi havde fortjent Straf.

„Naar I er saa forvænte, at I kaster Appelsiner bort, som I faar Lov til at tage i den røde Skaal, saa er der ingen Grund til at holde Juletræ for Jer. Saa kan I gaa op i Seng, og saa kan vi andre danse om Træet alene“. Onkel

gik vred frem og tilbage foran Bordet. En Hasselnød drysede ned fra den røde Skaal og trillede paa Gulvet, men ingen tænkte paa at tage den op.

„Jamen, Far . . .“ Pontus begyndte at græde. Jeg vovede slet ikke at svare. Det havde været min Idé at smide

Knudsens Appelsiner i Skraldebøtten, men Pontus havde smidt sin først.

„Ja, det var jo ellers mine Appelsiner og mig, der smed dem . . .“ Knudsen brød pludselig ind i vor Samtale: „De var ikke værd at spise, og jeg prøvede endda med dem begge. Vi fik dem paa Kasernen i Morges“.

„Var det Deres . . .“ Onkel vendte sig med et Ryk, og baade Pontus og jeg maabede. Pontus glemte aldeles at græde. Der sad den mærkelige Mand og tog Skylden paa sig. Var det til at forstaa?

„Ja, de var saa hvinende sure og mugne, at jeg ikke engang turde byde Drengene dem, som jeg havde tænkt. Vi faar jo ikke altid de bedste Varer, naar vi er i Kongens Tøj“. Knudsen fortsatte troskyldigt, og en hed Gløde skød op i mig. Ingen vilde mistænke Knudsen for at lyve. Ingen vilde tro om den Mand, at han kunde sidde smilende med en Løgn paa Læberne.

„Saa er det jo en anden Historie . . . har du hørt det, Nelly? “Onkel gik hen til Døren og kaldte paa Tante: „Jeg har gjort Drengene Uret. Det var Knudsens Appelsiner“.

„Jeg troede da heller ikke, I kunde være saa letsindige“. Tante kom frem i Døren og smilte sødt. Nu saa Pontus og jeg endelig paa hinanden. Vi var ikke stolte . . .

„Kom saa ind til Træet og hjælp med, men giv først Knudsen en Cigar og en ny Kop Kaffe . . .“ Onkel aabnede Dobbeldøren til det forjættede Land, og vi stormede i Løb til hans Rygebord og sloges om at faa Cigarkassen. Pontus sejrede og bød. Jeg saa, at hans Haand rystede af Ivrighed.

„Nej, Tak . . . jeg ryger ikke“. Knudsen lod sig ikke nøde: „Jeg er ikke saa godt vant, hvor jeg kommer fra og saa faar man ikke saa dyre Vaner“. Han bøjede sig forover og hviskede: „Saa bliver man ikke saa forvænt, at

man smider Sydens Frugter i Skraldebøtten“. Han saa indtrængende paa os begge og smilte. For første Gang opdagede jeg, at Knudsen havde et godt Smil. Jeg fattede ikke, at vi havde frygtet denne Mands Nærværelse. Han vilde ikke ødelægge vor Jul. Han vilde sidde i en Krog i Stuen og gøre vor Fest rigere.

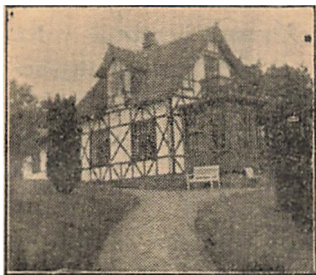
Onkel og Tante kaldte paa os, men vi blev begge forlegnede staaende. Jeg vilde give Knudsen en af Appelsinerne fra Skaalen, men jeg magtede det ikke. Jeg ved ikke, hvordan Pontus havde det. Han smækkede Cigarkassen i og stod med aaben, undrende Mund. Hvad skulde vi give Knudsen igen, naar han ikke røg? Vi kom i evig Gæld til denne Mand, der af ærligt Hjerte havde tænkt paa at glæde os, men hvis Gave vi havde kastet Vrag paa.

Knudsen sad stadig og smilte: „Gaa saa ind og pynt Jeres Træ“.

Og dette Smil har jeg aldrig glemt, fordi jeg aldrig fik betalt min Gæld. Det lyste over min Jul for en Menneskealder siden, og det lever endnu i min Erindring, hver sjældne Gang jeg nu faar en Appelsin og bryder den gule Skal og sønderdeler Frugten.

Et Besøg hos H. P. Hanssen.

Af Redaktør Kr. Olesen, Horsens.

Højloft

H. P. Hanssens og mit personlige Bekendtskab skrev sig helt fra først i 80-erne, da vi samtidig var Elever paa Askov Højskole et Par Vintre. Siden da havde jeg fulgt hans Færd med Opmærksomhed, med store Forventninger og med en ubegrænset Tillid.

Det mest uforglemmelige Indtryk af hans stærke og vidt favnende Personlighed har jeg fra et Besøg i Aabenraa i Sommeren 1915 under den første Verdenskrig. Jeg havde modtaget en Anmodning om at aflægge ham et Besøg i hans Hjem og begav mig paa Rejsen, klar over, at det maatte dreje sig om en Sag af Vigtighed, naar H. P. Hanssen havde ønsket at tale med mig under disse Forhold.

Da jeg kom til Aabenraa, var han endnu ikke kommen hjem fra Berlin. Han kom henimod Aften og førte mig, efter at have laaset for Trappeopgangen, op i sin Stue i Villaens store Kvist, hvor fyldte Bogreoler optog den meste Vægplads fra Gulv til Loft, medens Resten af Væggene var prydet med gode Billeder, enkelte Malerier, Litografier samt Portrætter af Politikere fra Nordslesvig og Kongeriget og af Digtere og Kunstnere fra hele Norden.

Trods en trættende Jernbanerejse var H. P. Hanssen frisk og livlig, Han indledede vor Samtale med drillende at spørge:

»Sig mig, har den danske Provinspresse ikke gjort gode Fremskridt i de senere Aar?«

»Jo, det kan vel ikke nægtes«, indrømmede jeg.

»I er vel kommet saa vidt, at der i Miles Omkreds ikke kan brænde en Svinestald ved en Herregaard, uden at Bladene straks er der med Reportere og Pressefotografer med alt, hvad der iøvrigt hører til?«

»Ja, det er vel ikke helt forkert tænkt.«

»Og nu har det i snart et helt Aar brændt her nede i den søndre Længe af eders Folkehus, uden at nogen af jer tilsyneladende har ænset det! Redaktør Hans Bøgedal ved »Fyns Tidende« har været her; men han er ogsaa den eneste, der hidtil har ladet sig se her nede; den Dag, han var her, var jeg ikke hjemme, det var jeg ked af.«

Jo, der var adskilligt, H. P. Hanssen gerne vilde have frem gennem dansk Presse, noget til Underretning for Offentligheden og andet til Retledning for Pressens egne Folk, Ledere og Medarbejdere. Det meste deraf fik en foreløbig Gennemgang, inden vi skiltes for at søge Nattehvile.

Næste Morgen (Søndag) sejlede vi med Fjorddamper ud til »Højtoft«, et herligt, højtliggende Sted med vid og skøn Udsigt til alle Sider, over til det ligeledes højtliggende Løjtland, ind mod Byens røde Tage og til den anden Side udad mod Fjordens aabne Vande med skovkranste Bredder.

»Højtoft« var opført 1901, og dets Jordtilliggende var i Aarenes Løb udvidet. Villaens nærmeste Omgivelser var ryddet for Trævækst og Buske og lagt ud i Græsplæner, saa ingen uindbudt Lytter kunde uset anbringe sig i Hørevidde fra Bolig og Havebænke. Udenom var der Park og Have, Parken beplantet med en Mangfoldighed af forskellige, delvis sjældne Træer. Man fik Indtryk af, at Parken var nærmest Hans Peters, Haven Fru Hele-nes særlige Domæne.

Her var Hans Peter i alt Fald hjemme. Her var han sikker paa at finde Hvile, og her var han ventet og fik den hjerteligste Modtagelse af store og smaa. Hvor var her dejligt at være paa denne lyse Sommerdag og i denne inderligt forbundne Familie-

kreds. Det var, som Krig og alt ondt i den store urolige Verden var langt borte. Og dog blev man snart mindet om Krigsbegivenhederne ogsaa her.

H. P. Hanssen og jeg gik en lille Formiddagstur langs Stranden, og hvad der under Turen især betog mig, var det nøje Kendskab, H. P. Hanssen havde, og den varme Interesse og Samfølelse han aabenbart nærrede for samtlige Beboere i dette sit landlige Naboskab. I et af de smaa Hjem vidste han, at en Søn var vendt tilbage fra Fronten med Tabet af et Ben, i et andet af Hjemmene var en Søn vendt tilbage som blindet for Livstid. Det var tydeligt at mærke, at denne Viden om menneskelig Lidelse og Elendighed, som sporedes ikke alene her, men over hele Landsdelen, greb ham dybt.

Saa gik vi ind paa et roligt Værelse i Villaen og fortsatte Samtalen fra den foregaaende Aften om, hvilke Informationer jeg skulde have med mig hjem, dels til Fællesartikler i Venstres Provinspresse, dels til personlig Underretning for Bladfolkene selv.

To Forhold laa det ham især paa Sinde at faa frem. Det første stammede fra Tiden kort efter Krigens Begyndelse, da den tyske Administration i Grænseomraadet havde fundet paa, at Varer, der sendtes sydpaa over Grænsen, Heste og andre levende Dyr f. Eks., skulde være ledsaget af paa Tysk skrevne Papirer. Dette urimelige Krav voldte ikke faa Vanskeligheder for Afsenderne (Eksportørerne), og det blev da ogsaa hævet, men ikke før H. P. Hanssen havde været rundt paa en Række Regeringskontorer i Berlin. H. P. Hanssen sagde i den Forbindelse: »Det er ikke, fordi jeg vil beklage mig over den hafte Ulejlighed; men det vilde have klædt danske Myndigheder og Erhvervsorganisationers Ledere, om de selv havde taget Bladet fra Munden og højlydt erklæret, at her var noget, man ikke vilde finde sig i. Det vilde have hævet de ofte alt for skikkelige Danskeres Selvgtelse og have skaffet dem Respekt hos det store Nabofolk og videre ud

over Landene, om de kort og godt havde erklæret disse nyopfundne Eksportvilkaar for uantagelige.»

Man fandt ogsaa paa, at danske Værnepligtige fra Nordslesvig ikke maatte tale Dansk indbyrdes og heller ikke maatte skrive Dansk i Brevene hjem. Disse Bestemmelser blev dog senere ophævet.

Og saa var der et andet Forhold, som det var H. P. H. meget om at gøre at faa frem i den danske Presse. Han vilde have, vi skulde advare imod Nordslesvigs dansksindede Soldaters Deserteren under Orlov. »Det er saadan«, sagde han, »at naar en dansk Soldat under Orlov benytter Lejligheden til at gaa over Grænsen og blive borte, da bliver Kaarene meget haardere for dem af hans dansksindede Kammerater, som bliver tilbage for vedblivende at opfylde deres statsborgerlige Pligt. Der sker nemlig dette, at samtlige danske Kammerater ved den flygtedes Afdeling bliver spredt og indsat enkeltvis rundt ved alle Fronter, hvor, saa vidt muligt, ikke en Sjæl forstaar eller kan tale Dansk, hvor den nyankomne bliver strengt overvaaget og overladt til en frygtelig nedtrykkende Ensomhedsfølelse.»

Afslutningen paa den Information, H. P. H. havde tiltænkt mig, blev udsat til Mandag Formiddag, og hen paa Søndageftermiddagen samledes en større Kreds af Slægt og Venner paa »Højtoft«. Mødet med hele den her forsamlede Kreds af vaagne, maalbevidste og stærke sønderjydske Mænd og Kvinder blev for mig et Minde, som aldrig siden gik i Glemme. Som en sort Uvejrssky laa Krigstilstanden over deres Hoveder; men der var fast og ærlig Vilje til at staa trofast sammen under de uundgaaelige Trængsler. I Blik, der mødtes, og i Ord, der veksledes, strømmede Lys og Varme fra samstemte Sind. Der var ingen Klynk og ingen højlydte Klager. Og mangt et muntert Indfald fremkaldte nu og da noget af den Latter, der som Lembecke siger i sin Sang, kan være saa hjertelig, at alle Lænker brister. Hele den raadende Stemning faldt paa smukkeste Maade sam-

men med den lyse Sommerdag og Stedets fredelige Naturomgivelser.

En ung Kone benyttede en opstaaet Pause til at tage H. P. H. i Haanden og spørge: »Sig mig, Morbror, tror du virkelig, Krigen vil vare længe?« — Hun fik til Svar et stilfærdigt: »Det maa vi vist være forberedt paa.«

Det var hele Kredsens, som det var H. P. Hanssens, sikre Haab og Tro, at Krigen, uanset dennes Udfald, vilde føre Nordslesvig tilbage til Danmark. Det var hans Indtryk, at ogsaa hos ansvarlige tyske Politikere var der ved at vaagne en Erkendelse af, at intet Land styrkes, men tværtimod svækkes ved at have Fremmedelementer af større Omfang indenfor sine Grænser. Og det sidste, han sagde til mig ved Afskeden Dagen efter, var dette: »Vær vis paa, at hvordan Krigen end kommer til at gaa, og hvilket Udfald den end faar, saa vil de Grænseflytninger, der bagefter vil være at foretage, blive dragne under stigende Hensyn til Nationalitetsforholdene. Efter alle det sidste Aarhundredes Krige er Kravet om den nationale Selvbestemmelsesret blevet ført frem med stigende Styrke, det vil ogsaa ske denne Gang.«

Det skete, og Kravet opfyldtes for Nordslesvigs Vedkommende, og i Tiden forud for Afstemningen dernede, den 10. Februar 1920, var jeg igen i nogle Dage sammen med H. P. Hanssen og hans Stab af Medkæmpere i Tale og Skrift.

Over hele Danmark, ja i det øvrige Norden og andre Nabolande med blev H. P. Hanssen nu hyldet som Nordslesvigs *Høvding* og med fuld Ret. Men selv havde han et andet Ideal, som han gerne vilde naa eller efterleve. Han vilde ogsaa være *Tjener*. Ved en 25 Aars Jubilæumsfest for 1880'ernes Askovelever, som paa Foranledning af Frimenighedspræst Niels Dael holdtes i Høve Frimenighed, bragte H. P. Hanssen Højskolen en Tak, fordi den lærte os, at det lykkeligste, der kan times et Menneske, er at finde en Tjenergerning i sit Folk. Og samme Tanke udtrykt i samme Ord finder vi i første Bind af hans »Et Tilbageblik«,

hvor det hedder i fremdragne Ungdomsminder fra Aarene i Askov: »Vi (Niels Dael og H. P. Hanssen selv) var den Gang begge unge Landmænd, som higede efter at faa en Tjenergerning i vort Folk.«

I det nære Forhold, de to stod i til hinanden fra Ungdomsaarene og Livet igennem, finder vi ogsaa Udtryk for H. P. Hanssens kristelige og kirkelige Stade, selv om han og Niels Dael ikke vedblev at være helt enige. Det laa ikke for H. P. Hanssen at tale højt derom til enhver Tid. Men bag hans stærke Tro paa Sandhedens og Rettens endelige Sejr i nationale og andre menneskelige Forhold, har der sikkert ogsaa ligget en aldrig fornægtet Kristentro.

Og nu drog han saa i Januar 1920, i haardt Vintervejr forøvrigt, ud for at holde Møder til Forberedelse af den Afstemning i første Zone, der var fastsat til 10. Februar.

Jeg var med ham i Toftlund, og ogsaa her maatte man lægge Mærke til, i hvilken Grad han var blevet Høvdingen, men ogsaa Tjener og dertil Raadgiver i snart sagt alle Livets Forhold. Sikkert ingen dernede kendte, rent personligt, saa mange enkelte Mennesker som han. Og de kom til ham, for at han skulde dele deres Bekymringer og Sorger, men ogsaa deres Glæder med dem.

Efter Mødet i Toftlund kom to Søstre hen til ham. Den ene kom frejdig og glad med sin Kæreste ved Haanden. Han var lige kommet uskadt hjem fra en fjern Fangelejr, og hendes Glæde derover vilde hun nu unde H. P. Hanssen at dele med sig. Søsteren var sørgeklædt, havde sygelig, hvid Ansigtifarve, som efter megen Nattevaagen, kønne, men stirrende Øjne, der maatte være blevet trætte af at fælde Taarer. Ogsaa hun hilste paa H. P. Hanssen, da Kæresteparret traadte til Side, og hun lod sin Haand blive liggende i hans, medens hun hviskende spurgte, om han troede, der kunde være Haab om, at ogsaa hendes Kæreste kom tilbage. H. P. Hanssens stillede forskellige Spørgsmaal

om de sidste Spor, hun havde af Kæresten gennem modtagne Breve, og saa trøstede han hende, saa godt han kunde, idet han henviste til, at navnlig fra det store Rusland kunde mange Fanger ventes hjem endnu, medens Postforbindelsen med dette Land var saa daarlig, at Breve fra Fangerne dér havde vanskeligt ved at vinde frem.

Til mig sagde H. P. Hanssen paa Hjemvejen, at der ret afgjort ingen Mulighed var for den savnede Kærestes Tilbagekomst. »Han er sikkert falden; men jeg turde ikke sige det nu af Frygt for, at hun (den anden af de to Søstre) skulde bryde helt sammen. Jo længere Tid der gaar, inden hun selv indser, at alt Haab om Gensyn med Kæresten er helt udelukket, jo bedre tror jeg, det vil være for hende.»

Gennem de her fremdragne Træk og endnu flere er H. P. Hanssen blevet staaende i min Erindring som én af de betydeligste Personligheder, jeg har mødt.

For mig og mit Slægtled blev H. P. Hanssen en forbilledlig Skikkelse. Godt, om han ogsaa maatte blive Forbillede for mange i de Slægtled, der følger efter os.

Som en Tyv om Natten —

Af Cai M. Woel.

Hun saa' tomt ud over Bordets mange Lys og de vuggende Ansigter, der skiftede Udtryk ustandseligt — det var som at se dem gennem Vand, paa Havsens Bund! Hun smilte. Hvor kom saadanne Tanker fra — maaske fordi hun var dødtræt. Det hade været en streng Dag — disse sidste Opgørelsesdage, hvor alle Afdelingscheferne kom med deres Regnskaber, og hvor hver enkelt sammen med det gode Resultat kom med nye Krav om Udvidelser eller Gageforhøjelser — det var maaske den mest krævende Dag i Firmaet, næst efter Juleaften. Uheldigt at hun netop saadan en Dag skulde til Fest og ikke kunde undslaa sig. Men Thomsens var nu saa gode gamle Bekendte, hvem kunde ogsaa tænke sig, det var saadan noget stort, de hade vist slet ikke Raad til det, men Halfdan var en letsindig Rad, naar blot han kunde glæde sine Medmennesker og skabe Liv og Fest om sig, kom han gerne rendende med tyve Veksler i Morgen.

Hun smilte.

Jo, for Halfdan var jo alligevel et lykkeligt Menneske. Han fik Tingene til at gaa rundt. Det knirkede maaske nok lidt af og til, men det gik dog, og saadan hade det gaet i mange Aar. Under Krigen var Formerne blevet mere overdaadige. Omgivelserne mere pompøse, men nu tjente Halfdan vist ogsaa mange Penge, Tørv, sagde man. — — Hun gjorde Regnestykket knapt op: Selv om Halfdan hade sine Kvaler, hade han til Gengæld mange Glæder. Og hvad — hvem undgik Kvalerne? Georg og hun hade passet paa og spekuleret og tænkt over hver lille Ting i mange Aar.

Naturligvis hade de ogsaa naaet meget. Virksomheden, som de selv hade skabt, var landskendt og hade en betydelig Millionomsætning. Kvalerne hade de haft rigeligt, men Glæderne? Hvad hade de haft af Glæder? Hun saa over paa ham. Han bøjede sig smilende ind over den lille lyse Kontorcheffrue — et svagt Lufttryk fik Lysenes Flammer til at bølge. Lyset lagde sig næsten med en kælen Bevægelse ind over Georgs Ansigt, saa hun et Nu saa dets smilende Udtryk, det hun kendte saa godt, og som hun vidste var saa falskt — så charmerende og falskt. Georg brugte det kun, naar han vilde opnaa noget og ikke gad betale for det. Hun var ikke misundelig. Men hun huskede dette Smil fra de unge Aar, da det betød noget reelt. Det var længe siden.

Nu talte Halfdan! Han var nu et sødt Mandfolk, som han stod der med de generte Hænder og den forlegne Stemme, der stadig truede med at gaa midt over, men som hade en sjælden Kraft alligevel, som funkede af Lune og Varme og Velvilje. Hun hade nu haabet, at Karen hade givet hende Halfdan til Bords, men hun var selv lidt charmeret i ham og undte hende ikke at faa ham. Saa hade Aftenen dog bragt hende én Glæde. Tilfældigt saa hun paa sin Bordherre, som ikke ulejlignede hende med mange Ord, kun sagde det mest nødvendige, for ikke at synes ufor-skammet.

Hun lod Øjene glide ud over Bordets bølgende Flimren. Det var en Hvile. Det tog Tankerne et Øjeblik. Og hun var træt af at tænke — idelig at tænke, aldrig være i Ro. Naar hun var rigtig træt, tog hun nogle Sovepiller, og inden hun faldt hen, var der Øjeblikke, hvor hun følte sig helt befriet fra det enerverende Tryk, Dagens stadige Krav lagde over hende. Saa laa hun og smilte og huskede sin Barndom, naar Sigrid og hun i Ferierne legede med Gorm

og Helmuth og altid paa et vist Tidspunkt maatte skjule sig for dem, enten paa Høloftet eller i Stakkene og laa der i det duftende Mørke og holdt Været i Spænding, om de nu opdagede dem. Naar de rumsterede lige i Nærheden, hændte det, at Sigrid tog hende om Armen og knugede til.

Som ved en Manifestation af Erindringen vaagnede hun op. Hendes venstre Haand hvilende paa Dugen, og over den lagde sig varsomt en hvid og fremmet Haand med lange fine Fingre, der i et fast, men varsomt Tag knu-

gede hendes paa en fortrolig og sigende Maade. Brat revet ud af sin Erindring saá hun med Forbløffelse i Øjnene fra den fremmede Haand til dens Ejermand, hendes Bordherre, hvad var det nu han hed — — hun hade glemt det. Hun hade ikke skænket ham en Tanke, ikke sagt ham et Ord, ud over den nødvendige Høflighed. Han var saamænd nydelig, pæn yngre Mand med smukke Øjne, lidt almindelig maaske, det kunde han jo ikke gøre ved. Han saá pludselig skarpt paa hende og hviskede: — Hvor er De yndig! —

Hun hade set paa ham med det venlige Smil, hvormed man møder et fremmed Menneske, som Tilfældet placerer En ved Siden af et Selskab, et venlig, lidt ligegyldigt Smil, saadan som man bruger det, og som lige saa meget er et Skjul som et Smil, en Høflighedsform, der rent umiddelbart melder sig. Hun vaagnede langsomt op til Bevidsthed, ganske langsomt gik det op for hende, hvad det var, der skete. Hun saa' med Undren og langsom Nysgerrighed paa denne fremmede Mand, der midt i Selskabet vovede at tage hendes Haand og sige hende nærgaaende Komplimenter.

Han mødte hendes Øjne og holdt dem fast. Smilet dirrede. Hun mærkede det i sit Ansigt som noget meget anstrengt, noget han ikke vidste, hvad hun skulde gøre med, og som hun egentlig helst var fri for. Hun burde jo være alvorlig og afvisende. Hvad bildte han sig ind! Vidste han ikke, hvem hun var? Vidste han ikke, at hendes Mand sad derovre ved Bordets anden Side og uden større Besvær kunde holde Øje med dem?

Hun saa' undersøgende paa ham i Ly af sit Smil. Han kunde se ud til at være midt i Tredverne, men var maaske ældre. Han hade gode Øjne, og hans Smil var genert og usikkert, men Personen selv virkede paa hende med Styr-

ke. Der var noget over Skikkelsen, der vidnede om Kraft. Hans Mund var stærk og viljebaaren. Blot hun kunde huske, hvem han var, det vilde have været rart!

Han trykkede hendes Haand fast og saa' stærkt paa hende: De ser ud, som om De overvejer, om De skal blive vred — det skal De ikke. Jeg siger det blot i al Troskyldighed, jeg syn's, De er dejlig! De er saadan, som jeg altid har drømt mig en Kvinde! — — Han saa' bort fra hende ud over Bordet, og hans Træk fik noget melankolsk over sig, men saa vendte han sig igen mod hende — Det er maaske ikke almindelig Bordkonversation — — hun indskød et — Næh, det tør siges — men han lod ikke til at lægge Mærke til det — han ledte efter Ordene, rettede sig og saa' varmt paa hende: — De véd det maaske ikke, men Mænd kan have det saadan, at de gaar og gemmer paa en Drøm om — — om deres Kvinde, den eneste af alle, forstaar De? —

— Vist ikke helt, smilte hun og nippede til sit Glas, dette var virkelig noget ud over det sædvanlige, hun følte Glæden gro i sig, som en boblende Varme steg den i hende, som en Fryd hun ikke tidligere havde kendt. Georg havde aldrig sagt saadant noget til hende. De havde kendt hinanden fra Skoletiden. Tilfældigt var de kommet i Forretning sammen, og næsten lige saa tilfældigt var de blevet enige om at holde sammen, i andet end Arbejdet. Men det havde nu været Arbejdet, der bandt dem.

— Joe, svarede han tøvende og saa' undskyldende paa hende — det er ikke saa let at forklare, men — — har Kvinder det ikke saadan — Ønskedrømme, det er da vist et udpræget kvindeligt Fænomen, ikke? Har De aldrig ønsket Dem en Mand, saadan og saadan skulde han være?

— Jeg *har* en Mand! pointerede hun og lo — nu lo hun, for dette var virkelig morsomt.

— Det véd jeg meget vel, men det kommer ikke Sagen ved — derfor kunde De godt ha' en Drøm om en anden — — jeg har ogsaa en Kone, tilmed en udmærket Kone i alle Maader, ingen har tvunget mig til at gifte mig med hende, vi lever godt sammen, jeg har intet at klage over — men Drømmen om Kvinden, den eneste Kvinde af alle — det er noget ganske andet! —

— Saa; hun lo og saa' overgivent paa ham, han var ikke helt almindelig — og nu har De altsaa truffet Drømmen, og det er mig? —

— Netop! Jeg saa' det straks, De kom ind i Stuen. Jeg vidste det med det samme: — Den Kvinde bli'r Din Skæbne! sagde jeg til mig selv. Det er Vanvid og Taabelighed, men det er ogsaa Virkelighed, det er Lykke, saadan som Lykke er, naar den er virkelig — det er den saa sjældent!

Hun tog Øjnene til sig og saa' ned. Der var noget i hans Ord, der ramte hende. Hun vilde det ikke, men kunde ikke vægre sig. Der var ingen Tvivl hos ham, det var givet. Han spillede ikke Komædie. Dette var ikke Bordkonversation.

— Og da jeg saa fik mit Bordkort udleveret og saa', at jeg netop skulde have Dem til Bords, kan De saa ikke forstaa, jeg blev lidt underlig? Jo, jeg blev underlig, sagt med et mildt Ord! Jeg forsøgte at se paa Dem, saadan som en Mand ser paa sin eneste Kvinde — ikke som en Bordkavaler ser paa sin Borddame! Men De lagde ikke Mærke til det! —

Hun saa' op paa ham. Han vendte Ansigtet bort og saa' ind i det blafrende Lys foran sig. Hans Øjne var opgivende. Hun fik ondt af ham. Hvis hun nu virkelig var hans eneste Kvinde!

— Vi kendte jo ikke hinanden, sagde hun.

— De kendte ikke mig, rettede han — jeg kendte godt Dem. Jeg véd godt, hvem De er, men alligevel — —

— Alligevel vovede De — —

— Ja; — han sagde det sammenbidt og med Styrke — jo man maa gøre sit Regnebrædt op, man maa ha' Mod til at handle, naar det kræves — naar Livet kræver det! —

— Handle, si'r De, hvad vil De da gøre? —

— Gøre? Intet — ikke ud over, hvad jeg har gjort, men — — det er ogsaa meget — tro ikke, jeg ikke véd det! —

— Jamen — — hun sad lidt skuffet — — det er naturligtvis ikke saa lidt — ikke saa lidt dristigt, skyndte hun sig at tilføje, men — hvad faar De ud af det? —

Han saa' smilende paa hende, og der var en ukendt Styrke i hans Øjne; hun studsede og blev alvorlig et Øjeblik, saa smilte hun igen, det var nødvendigt, følte hun, at skjule sin Uro, at dæmpe den ned. Hvorfor var hun urolig? Hun forstod det ikke, men hun var det.

— Man kan mærke, De er Forretningsdame, lo han og saa' bort — næh, han vendte sig halvt mod hende — véd De ikke — —nej, opgav han, det véd De aabenbart ikke, eller De husker det ikke, fordi det ligger saa langt uden for Deres daglige Praksis — — der er visse Forhold i Livet, hvor Udbyttet — det man kan faa ud af det — ikke kan maales paa haandgribelig Maade. — Han tav et Øjeblik, tog sit Glas og hilste ceremonielt paa hende: — Hvad jeg faar ud af det? spørger De — Intet, aldeles intet — saadan da. Men paa den anden Side alt! —

Hun rystede paa Hovedet: — De maa ikke blive vred, men jeg forstaar Dem ikke — — rent umiddelbart skulde man jo tro — —

— Hvilket? —

— Naae, næh — det kan jeg vist ikke sige Dem —

— Hvorfor ikke? De kan sige mig alt! Intet andet Menneske paa Jorden kan De tryggere betro Dem til! —

Hun smilte: — Hvor De kan sige det! — Hun lo stille:

— Jajada, hvad var det nu — jo, hvis jeg virkelig er den eneste Kvinde for dem, skulde man dog tro — —

— Javel, jeg forstaar godt, hvad De mener — at jeg saa vilde gøre noget meget afgørende for „at faa noget ud af det“, ikkesandt? —

Hun nikkede og saa' ned.

— Men det er ikke rigtigt. Véd De ikke, der staar i Bibelen, at Kærlighed ikke søger sit eget? —

— Gør den ikke det da? —

— Ikke den eneste og rigtigste — alt det andet, vi tror er Kærlighed, kompenserer sig, det er derfor, den ikke er rigtig! —

Hun svarede ikke. Det hele var blevet saa underligt for hende. Hun følte en dyb Smærte beherske sig, som om hun stod over for noget uigenkaldeligt. Hun forstod ikke denne Følelse, forstod ikke sig selv — alle hendes Tanker var ét Virvar, men hun følte det hele hektisk, som om alt stod paa Spil for hende, som om noget uopretteligt var ved at ske.

Der sænkede sig en dyb Tavshed over Selskabet. Langt borte i Stuens Dunkelhed saa hun en Mand rejse sig og begynde at tale. Hun hørte ikke efter. Vedkom det maaske hende? Hade hun ikke helt andre vægtige og væsentlige Ting at tænke paa?

For hvis denne fremmede Mand ved hendes Side virkelig hade Ret! Hvis han hade Ret, vedkom det vél ogsaa hende? Kunde hun være den eneste Kvinde for ham, uden at han var den eneste Mand for hende? Pludseligt forstod hun det helt klart. Spørgsmaalet formulerede sig med paa-trængende Tydelighed for hende, og mens hun undrede sig over denne nye og pludselige Klarhed, mærkede hun Blodet stige sig i Kinderne, mærkede Pulsene banke, mærkede sit Hjertes dirrende Uro — det forekom hende, at

hun sad med Livet i Hænderne, at hun var ureddelig nær ved en Katastrofe, og at hun førtes nærmere og nærmere til den.

Manden talte stadig.

Hun saa' i Smug paa sin fremmede Bordherre: — Var han virkelig den eneste Mand i Verden, der rigtig var hendes? Bestemt for hende? Fuldt og helt? — Hun hade jo en god Mand! En klog og flittig Mand, der maaske ikke netop ofrede meget paa Kærlighedens Alter — som maaske vilde smile lidt ironisk, om hun i Aften, naar de kom hjem, vilde spørge ham, om han elskede hende. Hun kunde tydeligt se for sig, hvordan han vilde se ud. Han vilde komme hen til hende og tage hende om Skuldrene og sige noget morsomt om, at Kærlighed, Gud Fader bevar's, Lidie, i vor Alder, gamle Tøs, hva' tænker Du paa — vi ska' sku tidligt op i Morgen, Paulsson kommer fra Dahl-room & Co. med den store Prøvekollektion, Du véd hvordan han er — og efter at ha' været til Fest, Lidie — jeg hade ikke ventet det — Du maa sku love mig ikke at bli'e saa Søndags B. T.'sk! —

Hun smilte ikke mere.

Hun smuldrede en Smule af sit Rundstykke tankeløst mellem sine Fingre og saa' irriteret op paa Taleren, blev han da aldrig færdig. Det generede hende. Hun kunde ikke samle Tankerne. Egentlig syntes hun, at Georg hade Ret — de var ikke tyve Aar længere — hun var fireogfyrrer! Det laa altsammen bag hende, forsvundet i Tidens Mørke, kun til at tage frem ved højtidelige Lejligheder, lidt mølædte Mindetrevler, som man godt kunde skamme sig over. Maaske ogsaa fordi der ikke rigtig hade været Kvalitet i den Virkelighed, der var Mindernes Baggrund. Hun lukkede Øjnene og forsøgte at genkalde Billeder fra de fjerne Aar, den Sommer, hun traf Georg — han var

kommet som Roer til Byen, til deres fælles Barndomsby, hade været borte et Par Aar, og virkede nu saa ny og overraskende, og da han saa kom rigtigt tilbage faa Dage efter, var det sket. Den Sommer var de meget sammen. Hun kunde godt genkalde sig visse Oplevelser, men Georg hade taget det hele saa selvfølgelig, saadan som han forresten tog alting, det var vel hans Styrke?

Men det var længe siden — —

Nu rejste man sig og raabte Hurra og sang Skaalsang, disse sædvanlige rædselsfuldt ufestlige Sange, hvor Folk stod og og hudede i det uendelige, Gud, hvor hun ikke hade Lyst at deltage — hvis det nu var noget vigtigt, og-saa for hende, saa maatte hun — — hvad skulde hun egentlig gøre? Om hun kunde finde sit Bordkort, saa kunde hun dog i det mindste faa opklaret, hvad hendes Bordherre hed, men det var borte. Maaske hade hun ikke faaet noget. Hun huskede det ikke. Det var jo ogsaa altsammen ligemeget. Hvad tænkte hun paa? Hvad hade hun i Sinde? Han var jo gift, han ogsaa! Hun hade altid set ned paa Folk, der førte et sjusket Privatliv. Hun hade aldrig selv haft Tid, men heller ikke Lyst. Og nu — —

— Men, sagde hun og saa indtrængende paa ham — hvis det nu virkelig er rigtigt! Hvis dette tilfældige Møde er — — Lykke — — for os, hun tøvede mellem Ordene, ængstet for at give Slip paa dem — ogsaa for mig — hvis det virkelig — — ikkesandt, forstaar De, hvad jeg mener? — Nej, De forstaar mig ikke! — —

Han smilte: — Det er ikke svært at forstaa, saadan maa det være, saadan maa De føle det, saadan er Loven! —

— Loven! —

— Ja, Kærlighedens Lov! Kærlighed er jo ikke saadan noget enligt noget, den er noget fælles, ikke? Hvis den er rigtig — og lykkelig. Derfor — —

Hun sukkede lettet: — Ja, naturligvis, Gud, hvor er jeg dum, eller rettere, har været! Ja, naturligvis! Men saa — — hvad saa? Maa vi saa ikke — — er det ikke paa Tiede, det gaar op for os? —

Han smilte og tog hendes Haand og kyssede den: — De ved nok, der staar i Sangen, at det har slet ingen Hast for den, der tror — i en anden Forbindelse, ganske vist, men det gælder ogsaa for os — hvis vi tror! —

Hun trykkede hans Haand og saa paa ham, men der kom ingen Ord over hendes Læber. Dette Øjeblik skulde ikke ødes ved plumpe Ord, som alligevel ikke kunde udtrykke, hvad hun følte. Hun hade aldrig haft det saadan før. Intet hade været saa smukt i hendes Liv. Hun sad her midt mellem fremmede Mennesker og skjulte sig i den ukendte Lykkes Sødme, blot fordi en fremmed Mand hade taget hendes Haand og sagt, at hun var dejlig. Mere skulde der ikke til.

Hun slap hans Haand og samlede sig lidt. Hun saa over paa Værten, han var en særdeles hverdagslig Person, hun trængte til at stive sig af mod noget virkeligt, noget helt uden for det, hun nu sad i. Hun saa nøje paa ham. Han forekom hende usigelig latterlig. Hun lænede sig tilbage i Stolen og saa op i Loftet. Var det virkelig hende, der sad her og gjorde sig saadanne Tanker? Hun kom til at smile. Ingen vilde tro det. Hvis hun rejste sig og raabte det ud over Bordet, vilde ingen tro hende. Hun følte en dyb Trang til at delagtiggøre hele dette Selskab af Kærlighedens Distanceblændere i sin Lykke. De burde dog vide, hvad Lykke var, inden de gik i deres Grave! Men hun opgav det. Hun vidste godt, det vilde være halsløs Gerning, og det vilde være Synd for Georg, der ganske vist lod til at være uhyre optaget af sin Dame. Var hun trods sin nye Lykke lidt jaloux? Det var jo latterligt!

Hvad var det, han hade sagt om at tro? Det lød som en Frase — hvad nyttede det at tro? Hun behøvede ikke at tro — hun vidste. Hun følte det i alle sine Lemmer — en dyb Higen mod Manden, en Længsel, en Blodets Bru- sen, som intet hade med Tro at gøre, men med Viden. Hun saa' i Smug paa ham. Han hade stadig set paa hende. Hun smilte, fordi hun forstod det. — Hvad er mest, Tro eller Viden? hviskede hun.

— Jeg véd ikke, om man kan modstille det saadan, svarede han, det kommer lidt an paa — —

— Jeg baade tror og véd, svarede hun, men — — jeg forstaar ikke rigtig Dem — —

— Mig skal De ikke bekymre Dem om, sagde han — De skal i det hele taget ikke bekymre Dem. Hvis De er lykkelig, er alt andet jo ligeegyldigt. —

— Ja ikke? Hun lod befriet.

— Jo, sagde han og tog sit Glas: — Skaal! Tak, fordi De forstaar det, det er det vigtigste! Jeg var saa bange for, De skulde opfatte mig som paatrængende — men — — jeg kunde ikke la' være! —

— Det var godt, De ikke lod være, men — —

— Men hvad?

— Jeg syn's, der mangler noget — vi maa dog tale rigtigt sammen, ikke? —

— Vi har meget at tale om, naturligtvis, men det er jo altsammen noget underordnet, noget praktisk, det ordner sig; Hovedsagen er — —

Værten rejste sig og bød Velbekomme.

Man rejste sig. Der opstod stor Forvirring. Skraben af Stole, Latter og Hvin. Lysene blafrede, nogle gik ud. Stuens ene Halvdel laa i Mørke.

— Kom, sagde han og tog hendes Arm — nu gaar vi ind i en ny Tilværelse, vor virkelige!

For læng, læng senn

Efter Robert Burns.

Skuld gammelt Venskab go i Glemm
og ålde komm i Mind'?
Skuld gammelt Venskob go i Glemm
og Dav', vi længst såv svind'?
For åll' gammel Dav', min Ven,
for læng, læng senn,
ja Skål og Tak for ålt, der var
for læng, læng senn,

Vi plåkked Blomme i e Maj
og lejt og sprang så leet.
No hæ vi travved vidt omkring
og rennd e Benntøj treet.

Vi pjasked sammel i e Dam
og drømt den var et Hav.
Det bløv lidt møje Vånd, dæ skild
voss i vor Månddomsdav'.

Hér er min Hånd, og ræk mæ din,
som holdt så trule ved.
No vil vi tæj en dygte Slurk
for det, der itt gik te.

Og løvnes dæ voss Stoend å tømm
et Halstab no og da,
så vil vi mindle løvt vort Kruss
og tænk o ålt, dæ va'.

Martin N. Hansen.

Robert Burns' Digt „Should old acquaintance be forgot“ er som bekendt tidligere oversat til Jydsk af Jeppe Aakjær. Her gengives det paa Alsisk.

Bitte Søren og Herremanden.

Af Nicolai Svendsen

En varm Sommerdag i det Herrens Aar 1705 kom en jydsk Bondeknøs med raske Skridt ned til det gamle Udskibningssted ved Højer Havn og gik i sidste Øjeblik om Bord i Færgebaaden til Øen Sild. Skuden laa allerede med Sejlet hejst og rede til Afgang. Det var slet ikke noget usædvanligt i Datiden, at unge Jyder tog til frisiske Egne for at søge Tjeneste paa Gaarde, hvor Mændene var til Sø. Mange blev dernede, og derfra stammer som man vil paastaa, en vis Islæt i det stærke frisiske Blod. Man lagde derfor heller ikke særlig Mærke til den unge Bondekarl, der syntes at have saa stort Hastværk og agtede sig over til Listland, hvor man i det lille Bysamfund, beliggende længst mod Nord paa Øen, alle Dage havde talt Dansk. Her raadede ogsaa dansk Lovgivning, og Beboerne hørte ind under Amtmanden paa Riberhus. Et udstrakt Klitlandskab adskilte List fra den øvrige Bebyggelse.

Man fik hurtigt Forklaringen paa den jydsk Tjenestekarls Hastværk. Han var nemlig paa Flugt, og Forfølgeren mentes at være i Hælene paa ham.

Der hændte da det mærkelige, at der samme Dag, eller maaske var det Dagen efter, indfandt sig en fornem Rytter i den ellers saa stillestaaende og afsides liggende By Højer. Paa en stortalende og udfordrende Maade vakte han ved hele sit Væsen Opstandelse for ikke at sige Forargelse blandt Bedsteborgerne paa Stedet. Han befalede, at der straks skulde stilles et Fartøj til hans Raadighed, for at han kunde fortsætte Forfølgelsen af en af sine stavnsbundne Bondesønner, hvis Spor han havde fulgt hertil. Nu var de gode Mennesker i Højer lige saa lidt, som de er det nu, af den Slags Folk, der lod sig skræm-

me af en skrydende Rangsperson, og hans Henvendelse blev derfor heller ikke imødekommen. Han modtog den Besked, at Færgebaaden var sejlet, og saa fik han vente, indtil der ved Lejlighed atter var Forbindelse med Sild. Det hjalp ikke stort, at han forklarede, at han var selve tysk Rigs greve Christian Ditlev Rantzau af den berømmelige Slægt, Herre til Godset Løvenholm i Nørrejylland, hædret som Hvid Ridder med mere. For saa vidt havde denne Oplysning sin Rigtighed. Men han fortav naturligvis, at han var almindelig forhadet som Bondeplager, der ønskede efter tysk Skik at indføre det fremmede Livegenskab paa sine Gaarde. Derfor skete det ogsaa, at Bønderne ligefrem gjorde Oprør, og adskillige rømte fra Egnen og søgte andet Steds hen, saaledes ogsaa den Knøs, som han nu var paa Spor efter.

Ved sin Optræden vandt Rigs greven ingen Venner i Højer; men omsider lykkedes det ham dog at finde en sølle Skomager, som viste sig villig til for gode Ord og tilsvarende Betaling at sætte den fornemme Herremand over til Øen. De naaede uden Uheld ind til Strandbredden ved List, og her lovede Skomageren at ville vente, indtil den Fremmede havde udrettet sit Ærinde.

Det var henimod Aften, og vi følger da Rigs greven paa hans Vandring ind over Øen. Intet Menneske lod sig se. Men vældige Klitpartier bredte sig for hans Blik til alle Sider, og jo længere han gik, des vildsommere blev det. Tusinder af Maager og andre Havfugle fløj skrigende til Vejrs og forkyndte derved, at et fremmed Væsen havde indfundet sig paa deres Enemærker. Her laa Rede ved Rede med dejlige Æg. Da han var sulten efter Sejladsen, og da der ikke var nogen Udsigt til at faa en Forfriskning paa anden Maade, slog han Hul paa et Par Æg og drak med Behag deres Indhold. I det samme rejste sig imidlertid lige foran ham som spyet ud af den nærmeste hvide Klit en sværlemmet og skulderbred, men lavstammet Skikkelse, klædt i hjemmelavet Kofte og med en svær Knippel i Haanden. Det var saamænd selve Øens, af Befolkningen kaatede Æggekonige eller Fuglekonige,

der gik under Navnet Lille Per, og som skulde yde Vagt og Værn mod al fremmed Indblanding i dette fredede Landskab.

Herremanden standsede og stirrede paa Fænomenet, men saa fattede han sig og spurgte, om vedkommende ikke havde set hans bortrømte stavnsbundne Bondedreng ved Navn Søren Nielsen, »Bitte Søren« kaldet, fra Løvenholm.

Da Fuglekongen saaledes havde faaet Rede paa Herremandens Ærinde og desuden set ham skabe Uro blandt Fuglene, opfordrede han ham til ufortøvet at forlade Egn og Ø og rejse den Vej, han var kommen fra. Ved denne Tiltale steg Blodet til Hovedet paa Rigsgreven, og han trak sin Sabel af Skeden for at skabe Respekt for sin Person; men han fik ikke Brug for den, thi før han saa sig om, havde Lille Per med sin Knippel slaaet ham Vaabnet af Hænde, saa det fløj ud i Klittens Sand.

— Og nu, sagde Per, er det paa Tide, at I forføjer Jer bort, hvis I ikke vil opleve det, der er værre. Her er vi frie Bønder, og i det Øjeblik, da Jeres Hovbonde satte sin Fod paa Øens Strand, var han en fri Mand som vi, og I skulde vove at rejse Modsigelse eller at gøre ham Fortræd!

Lille Per talte med en Sikkerhed, som ikke kunde misforstaas, og den afvæbnede Herremand, der ellers var vant til at befale, følte, at han havde tabt Slaget. Han vendte sig brat om og søgte ned mod Stranden, hvor Skomageren tøvende med Skuden. Slukøret satte han Kursen tilbage til Højer Havn, hvorefter han hurtigt hentede sin Hest i Herberget og skyndsom red af By. Hans senere Skæbne vedkommer ikke denne Historie, men den skal nævnes i Korthed. Han gjorde sig skyldig i en Forseelse, der medførte, at den danske Konge fratog ham Gaard og Gods, og den preussiske Konge Frederik Wilhelm idømte ham flere Aars Fængsel i Spandau. Han endte sit eventyrlige Liv for en Snigskyttes Kugle, og Morderen tilstod før Henrettelsen, at Grevens Broder havde tilskyndet ham dertil.

Men hvordan var det imens gaaet Flygtningen »Bitte Søren« paa Sild? — Da han kom i Land fra Færgebaaden, tog han Vejen mod Nord op til List. Maaske var det tilraadet ham af Hensyn til Sproget, eller maaske havde han hjemme i Jylland hørt noget om det danske Tilflugtssted paa den frisiske Ø. Det første Menneske, han mødte, var en jævnaldrende Ungmø, nemlig Fuglekongens smukke Datter Karen. Hun tog den unge Jyde med hjem, og her var han sikker for alle Efterstræbelser. Karen og Søren blev snart gode Venner, som man siger. Lille Per, der var en kendt Mand paa Sild, hjalp ham til Søns sammen med unge Frisere fra Øen, og efter at han saaledes i nogen Tid havde været ude i den vide Verden, kom man tilbage som helbefaren og fik Adgang til Skipperskolen i Morsum, hvor han modtog Certifikat som Styrmand Søren Nielsen fra Løvenholm. Nu havde han Raad til at hjemføre sin Brud. Han fik snart selv Skib at føre og sej-

lede i mange Aar som Kaptajn paa et stolt Koffardiskib for et af de store Handelshuse i Flensborg.

I 1779 døde Kaptajn Søren Nielsen, gammel og mæt af Dage i sin Alders 91 Aar. Hans Navn har faaet en smuk Plads i Øens Historie. I 1875 levede paa Sild 150 af dette Ægtepars Efterkommere. Nu er Tallet maaske steget til det dobbelte.

Dette er en sandfærdig Historie om »Bitte Søren« fra Jylland, den landflygtige Bondeknøs, som opnaede Hæder og Berømmelse blandt Friserne og blev Stamfader til en stor Del af Øen Silds indfødte Befolkning.

Bondebryllup i Varnæs Sogn

i forrige Aarhundrede.

Af Th. Kaufmann.

I Sprogforeningens Almanak for 1907 fandtes en Fortælling, omhandlende »en sundevedsk Kaast« af H. (H. P. Hanssen), hvori Forfatteren meget interessant skildrer et Bondebryllup, som det endnu i Slutningen af forrige Aarhundrede fejredes i Nybøl Herred. De gamle Bryllupsskikke lempede sig med Aarene efter de skiftende Tider, ligesom de varierede noget inden for de forskellige Herreder. I det følgende skal der skildres et Bondebryllup eller »Kaast«, som det fejredes ved Midten af og i Slutningen af det nittende Aarhundrede i Varnæs Sogn og Birk. Skildringen er gengivet efter en nulevende 80-aarig Kones Optegnelser og Erindringer.

Naar et Par Trolovede vilde giftes og Bryllupsdagen var bestemt, gik de 14 Dage forinden sammen ud at byde »Omgangsfolk«. De gik til Familie, Venner og Naboer. Først skulde der bydes en Brudesmykkerske, som skulde være af Brudgommens nærmeste Familie, og dernæst en Brudgomsfører, som skulde være af Brudens nærmeste Slægt. Saa skulde der bydes en Bydesvend, af Brudens nære Slægt, som blandt andet havde den Opgave at hjælpe Bruden paa og af Vognen, samt en Ledesvend, som paa samme Vis skulde gaa Brudgommen til Haande. Bydesvenden havde vel nok Navn fra, at han oprindeligt har haft til Hovedopgave at byde Gæsterne til Bryllup. Endvidere skulde Brudeparret byde Dækkepiger, Køkkenkoner, Vintappere og Ølskænkere, og først og fremmest en Skaffer. Vintapperne plejede at faa en lille Dagløn, der var sædvanlig to. Ølskænkerne var ukonfirmerede Dreng. Der skulde ogsaa bydes Brudepiger og lejes Kogekone, »Tokone« og Spillemand.

Otte Dage inden Brylluppet blev der sendt »Kaastbrøv« ud til alle, som skulde deltage i selve Bryllupsfesten. Brevene blev skrevne i Skolen af Børnene. Læreren skrev Teksten til Brevene paa den sorte Tavle, og saa skrev Børnene Brevene, for saa vidt som de da kunde skrive nogenlunde fejlfrit. Det gjorde vist ikke

saa meget, om Skriften havde sine Mangler, Modtageren vidste saamænd god Besked, naar de havde modtaget Brevene, som ligeledes blev udbragt af Børnene.

Denne Skik, at Skolebørnene skrev og udbragte de skriftlige Indbydelser til Brylluppet har i alt Fald været i Brug i Varnæs og Felsted Sogne gennem saa at sige hele det nittende Aarhundrede, langt frem i Tiden efter 1864.

I Ugen før Brylluppet blev der i Bryllupsgaarden brygget Øl, slagtet en Ko, bagt Brød, og truffet forskellige Forberedelser. Brylluppet holdtes sædvanligt paa en Tirsdag. Om Lørdagen blev Teltet med Tilbehør kørt til af Naboerne og sat op af en Fagmand. Søndag Aften kom der en Karl fra hver Gaard i Bryllupslaget med hver en Skinke (»Flæskbøest'») eller lige saa mange Penge, som en Skinke kostede. De blev trakterede med Brød og kogt Skinke, samt Øl og Brændevin. Senere fik de Kaffe og Punsch. Der spilledes Kort eller dansedes, og Gildet, der kaldtes for »Flæskhøtte«, kunde vare til ud paa Natten.

Om Mandagen mødte alle »Omgangsfolk« frem i god Tid. De gifte Omgangsfolk kaldtes for Køkkenfolk. Der var nok at bestille for dem alle. Konerne lavede Kød- og Melboller til Suppen, rensede Rosiner, Svedsker og Korender, brændte Kaffe-bønner, skrællede Kartofler og gik Kogekonen til Haande. Mændene malede Kaffe, rev Peberrod, huggede Sukker og stillede Borde og Bænke til Rette. Køkkenfolkene medbragte Mælk i en blank Messingkedel. Mælken skulde bruges til »Klumpvælling«, en Vælling der brugtes til Melbollerne. Til disse blev der ogsaa brugt en Mængde »Kovringer« (Tvebakker). Et Par af de unge Karle fyldte Tvebakkerne i en ren Sæk og gik over i en Lo, hvor de saa tærskede paa Sækken med et Par Plejle. Dette kaldte man at tærske Kovringer. De tærskede Tvebakker blev saa af Køkkenkonerne »timsede« i en Timse (en Sigte), hvorefter de grove Rester af Tvebakkerne blev knuste paa en Bordplade med en Manglestok.

I en Vognport tappede Vintapperne Vinen paa Flasker. Der bødes to Slags Vin, Rødvind og Gammelvin, men der var vist meget lidt af den ædle Druesaft i Vinen. Man har paastaet, at den saakaldte »Gammelvin« bryggedes paa Rosinstilke med fornøden Tilsætning af Spiritus.

Dækkepigerne mødte med hver to Lagener til at sy »Himmel«

af til den store Lo, som sædvanligt blev indrettet til Brudestue. Ofte var man dog anvist paa at benytte Teltet baade til Brudestue og »Dancesal«. Naar »Himlen« var syet, hjalp et Par unge Karle Pigerne at hejse Himlen op under Hjalen. For uvante Hænder var det ingen helt let Kunst. Hvis det viste sig, at et Lagen stak lidt af fra de øvrige paa Grund af, at det næppe var saa hvidt i Farven, hed det, at der var en »Maall« (en Sky) paa Himlen.

Dækkepigerne mødte ligeledes med hver to lange Bordduge. De øvrige Piger, som skulde hjælpe ved Opvartningen, bragte Kaffekander, Kopper, Teskeer og Flødestel. De pyntede Brudestuen med Blomster og Grønt, vandt Guirlander om Indgangen. Over Brudeparrets Sæde blev ophængt deres Monogrammer og i Dagens Anledning digtede Vers, som ligeledes var indrammede af Blomster og Grønt. Nogle Karle blev sat til at snitte store, pæne Fyrretræspinde, som blev pyntede med kulørt Papir, og brugtes til at stikke i de kogte Skinker, naar de sattes paa Bordet. De var til at tage fat paa, naar Skinken skulde skæres for.

Henimod Aften paa »Tillavningsdagen« kom Tjenestepigerne fra de forskellige Gaarde, hvis Beboere var budt til »Kaast«, med Hilsen fra Husbond og Madmor at de kom med »Stikkind«, (andre Steder kaldt »Send«). Kurven, som hver af dem medbragte, indeholdt en Snes Æg, et Stykke Smør og en Flaske Fløde.

Pigerne drak Kaffe og spiste senere til Aften sammen med »Omgangsfolkene«. Aftensmaden bestod af »Muldebrød«, Rugbrød som var overhældt med varmt Fedt, dertil Flæskesværene, som var skaaret af de kogte Skinker. Der skulde selvfølgelig være lidt Flæsk paa Sværene. Til Maden blev der budt hjemmebrygget Øl og Snaps. Naar der var spist, blev der danset, især af de Unge. Dog kunde mange af de Ældre ogsaa deltage i Dansen. De Ældre gik dog sædvanligt hjem i god Tid, da de skulde være paa Pladsen igen tidlig næste Dag. Resterne fra Maaltidet om Aftenen paa »Tillavningsdagen« fik Tokonen med hjem.

Næste Dag, selve Bryllupsdagen, var man aarle paa Færde. Kl. 5 om Morgenen mødte Kogekone og Tokone for at faa de store Kedler og Gryder i Orden, og for at faa alt paa rede Haand, til alle Omgangsfolkene kom omkring Kl. 8.

Kl. 10 kom de, der skulde følge med Brudeparret til Kirken.

Alle blev budt paa en Kop Kaffe. Naar man var færdig med Kaffen, blev Bruden pyntet med Slør og Myrtekrans. Brude-
dragten var sort Kjole af pænt uldent Stof, sjældent af Silke. Bruden maatte ikke se sig i Spejl, naar hun havde Sløret og Brudekransen paa.

Den nærmeste Familie og nærmeste Naboer mødte med det pæneste Køretøj, de havde, for at køre i Brudeskaren. Forrest kørte Naboens Karl med Musikken, som bestod af 4 Spille-
mænd, to Spillemænd blev hjemme for at blæse et Stykke hver Gang der kom Bryllupsgæster til Gaarde, mens Brudedefølget var i Kirke. Paa den næste Vogn efter Spillemændene var Brude-
pigerne. Derefter fulgte Vognen med Bruden og Brudesmykker-
sken, samt Bydesvenden, som sad foran hos Kusken. Efter Bru-
dens Vogn fulgte Vognen med Brudgommen og Brudgomsføre-
ren, samt Ledesvenden. Derefter fulgte de øvrige Vogne i Bru-
deskaren. Kuskene, som kørte for Brudeparret, fik hver en Daler i Drikkepenge; den Kusk, som kørte med Spillemændene, havde fri Dans alle tre Bryllupsnætter. Skafferen var med i Brude-
skaren for at ordne Kørslen.

Naar Brudeparret med Følge kom tilbage fra Kirken var alle Gæsterne mødte. Det var nu Middagstid, og Skafferen bød til Bords. Præsten og Degnen var fulgt med Følget hjem til Bryllupsgaarden. Det var intet let Arbejde for Skafferen at faa Gæsterne placeret. Alle, ikke mindst Kvinderne, skulde nødes, og fik saa en eller anden ikke den Plads, der med Rette tilkom ham eller hende, var man fornærmet. Rækkefølgen ved Bordet var, at nærmest Brudgommen sad Brudgomsføren, derefter Præsten og Degnen og Brudeparrets mandlige Slægtninge, alt i Forhold til Slægtskabet. Paa Brudens Side sad i samme Rækkefølge Brudesmykkersken og Brudeparrets kvindelige Slægtninge, event. Præste- og Degnekoner, hvis disse var budt med til Bryllupsgildet.

Som Bryllupsmiddag serveredes en lækker Suppe med Kød- og Melboller samt kogt, haard Ris med Rosiner og Korender i. Skafferen satte den første Suppeterrin paa Bordet foran Brudeparret. Saa kom Opvartningspigerne efter Tur og gav deres Fade og Terriner til Skafferen, som saa satte Fadene paa Plads omkring paa Bordene. Alt imens spillede Musikken. Senere kom Pigerne med »Dækkeskaaler« og hældte i Fadene efterhaanden

som Suppen svandt i dem. Hvem der kom til at sidde midt for et Fad, maatte øse Suppe op til de omkringsiddende.

En saadan Bryllupssuppe var nu ikke det bare Vand. En ældre Dame i Aabenraa har saaledes flere Gange fortalt om den Suppe, hun nød som ung Pige til en Venindes Bryllup i Bovrup. Slig Suppe havde hun hverken smagt Mage til før eller siden.

Efter Suppen serveredes Oksekødet paa store Fade med Forskærekniv og -gaffel paa hvert Fad. De samme, som havde øst Suppen op til Bordfællerne, maatte sædvanlig skære Kødet for. Til Kødet og Kartofflerne var der Peberrodssauce og Svedskekompot. Som Drikke blev der budt hjemmebrygget Øl samt Rød- og Gammelvin. Taler blev der sædvanligvis ikke holdt under denne Del af Bryllupsmaaltidet. De »Indfødte« i Varnæs Sogn udmærkede sig tidligere ikke ved Veltalenhed, det overlod man mest til Præsten og Degnen. Dette første Bryllupsmaaltid tog henved et Par Timer. Saa rejste man sig fra Borde og gik omkring at se paa Naboernes Boliger og Bedrifter. Bruden maatte ikke forlade Bryllupsgaarden denne Dag.

Mens Gæsterne foretog denne Rundtur i Nabolaget, blev der taget af Bordene og disse paany dækket til Kaffe, som blev serveret, naar de kom tilbage. Til Kaffen blev der budt Boller (He-deviger) og Smaakager. Mændene fik et Par Kaffepunche efter Kaffen. Samtalen blev efterhaanden mere livlig baade blandt Kvinderne og Mændene.

Et Par Timer senere blev der serveret Oksesteg. Naar man var mæt, slog Præsten paa sit Glas og aabnede Talernes Række med en Tale for Brudeparret, hvorpaa man sang Brudeparrets Skaal. Degnen talte for Brudesmykkersken, og derefter blev der holdt Skaaltaler for Brudgomsføreren, Brudeparrets Forældre, Skafferer, Brudepigerne o. s. v. Den meget kendte og omtalte Degn Gammelgaard i Varnæs var en humørfyldt og utrættelig Taler ved Bryllupperne. Flaskerne tømtes og nye sattes paa Bordene, Humøret steg og Tobaksrøgen hyllede Bryllupsselskabet i en blaalig Taage. Paa det Tidspunkt kom Musikdirigenten med en Tallerken og gik fra Gæst til Gæst for at indkassere Spillemandspengene, sædvanlig en Firskilling, senere en Groschen, af hver. Efter ham fulgte Kogekonen, Tokonen og Jordemoderen, hver med deres Tallerken. Det blev jo en pæn Skilling til hver, naar der var 100 til 200 Bryllupsgæster.

Brudeparret maatte give lidt mere »i Koppen« end de øvrige. Den kendte Varnæs-Original, Jep Hoej', der var inkarneret Ungkarl, nægtede dog altid, til de øvrige Gæsters Moro, at give en Skilling til Jordemoderen.

Mod Aften rejste Selskabet sig fra Bordene, der blev taget af disse, undtagen det Bord, Brudeparret sad ved. Det blev siddende. Der blev sat en Terrin foran dem med en Serviet over, og sat nogle Glas og Flasker Vin paa Bordet. Spillemandene blæste et Signal, der blæstes »te Gjav'«, og alle vidste nu, at der skulde gives Bryllupsgaver i Form af Sølv-tøj eller Penge. Pengene var viklet i Papir og blev lagt i Terrinen, de øvrige Gaver lagt paa Bordet foran Brudeparret. Velstaaende Bønderfolk kunde modtage henimod 40 Sølv-Spiseskeer. De unge Bryllupsgæster gav Flødestel eller lignende, Brudepigerne mødte med en lille Ting, som en Smørdaase etc.

Alle, der kom med Gaver, blev budt paa et Glas Vin af Brudeparret.

Naar alle havde givet deres Gave, blev Teltet ryddet til Dans. Imens gik Gæsterne ind i Stuerne at faa en Passiar, eller de gik hen i en af Nabogaardene eller Husene for at tage noget andet Tøj paa til Dansen.

Naar der var danset en Tid, kom Brudeparret, og der blev danset Brudevals. Først bød Skafferen Bruden op. Brudgommen bød Brudesmykkersken op, Bydesvenden, Ledesvenden og et Par unge Mænd dansede med Brudepigerne. Der blev skiftet om et Par Gange. Derefter tog alle Del i Dansen. De Unge var de ivrigste Dansere. De ældre Mandfolk sad inde ved en Kaffepunch og en Pibe Tobak, Kvindfolkene iagttog de dansende Par.

Ved Midnatstid tog Brudesmykkersken Sløret af Bruden, og siden kom hun ind at danse som ung Kone. Alle skulde efter Skik og Brug byde Bruden en Dans.

Hen paa Natten blev der dækket i Pisselen eller i en Lo, og der serveredes kogt Skinke med Brød, Snaps og Øl til. Paa et andet Bord stod der Terriner med Vinsuppe, til hvilken der blev spist Franskbrød med Smør. Her til disse Borde kunde Folk gaa og komme som de havde Lyst og frit tage for sig af Retterne. Til at begynde med saa disse opdækkede Borde meget pæne ud, men længere ud paa Aftenen var det ikke længere saa pænt.

Der blev danset og drukket, til Solen stod paa Himlen. Bryl-

lupperne holdtes sædvanligt omkring ved Pinsetide, eller mellem Valborgdag og Midsommer.

Sidste Dags Formiddag, altsaa om Onsdagen, kom alle Omgangsfolkene igen til det, man kalde »Knaaggild«.

Hvor der var »rejst Himmel« skulde denne nedtages og skilles ad. Hver skulde have sine Ting samlet sammen. Tokonen havde vadsket Fade, Tallerkener, Knive, Gafler og alt andet, tørret det af og stillet det paa et Par Borde, hvor hver af »Omgangsfolkene« nu kunde søge sit.

Der blev spist Suppe igen denne Dag, samt Kød og Steg, alt som paa selve Bryllupsdagen. Man kaldte det ogsaa for »anden Dags Kaast«. De fleste sad til Bords, Brudeparret hjalp selv til med at varte op. Man fik et Par Glas Vin, og snart var Humøret oppe. Man drøftede Gaarsdagens Oplevelser, og særlig Kvinderne talte om, at det ene Bryllup efterfulgtes gerne af et andet. Der var mødt et Par Spillemand, og der blev danset til ud paa Natten, saa var det Bryllup forbi. Næste Dag kom Tømmermændene, som det hed; da kom Fagmanden at tage Teltet ned, bistaaet af et Par af Naboerne, som atter kørte Teltet og de laante Borde og Bænke bort.

Paa Bryllupsdagen blev baaret Suppe til alle Byens Syge, Gamle og Fattige. Til det Brug havde man nogle pæne glaserede Hankepotter af Ler. Køkkenkonerne havde selv en Potte med til Suppe, bestemt til dem af deres Husstand, som var blevet hjemme at passe Huset og Husdyrene.

Ved hvert Bryllup blev der i Kirken af hele Følget ofret til Præst og Degn. Brudeparret vidste, hvormeget de skulde ofre efter deres Formue, de øvrige ofrede sædvanlig den obligate Skilling eller Groschen. Det kunde godt hænde, at Degnens Offer blev større end Præstens paa det Tidspunkt, da man havde faaet en tysk Præst i Stedet for den danske.

Præsten og Degnen gav ingen Bryllupsgave.

Naar Kogekonen tog hjem fra Bryllupsgaarden, fik hun en rigelig Portion Fødevarer med hjem i sit Skrin, hvori hun havde sine Kogegrejer. Blandt andet fik hun altid en stor Tallerken med Smør.

Det fortjener endvidere at fremhæves, at indenfor Varnæs Sogn og Birk var det almindeligt, at Kaadnere og Inderster holdt stort Bryllup i Lighed med Bønderne og fælles med dem; en

Skik, der opretholdtes indtil Aarhundredskiftet. Da det tyvende Aarhundrede oprandt, var det overalt Slut med de gamle Bondebryllupper i Varnæs Birk. Paa en Maade var det et gammelt Fælesskab, som hermed opløstes og forsvandt.

Han kom — hun saa og sejrede.

Af Rose Thyregod.

Den første Mandag i Maj kom Telegrammet til et af Hotellerne i den sønderjydske By ved Sundet. Værten aabnede det og læste Indholdet for sig selv og Portieren: Reserver et Værelse med Bad fra Onsdag. Elias Kristoffersen.

Hotelværten fik et Par tænksomme Rynker i sin høje Pande og mumlede: „Værelse med Bad . . . Elias Kristoffersen . . . hvad er det for en Hertug?“ Han studerede Papiret nøjere og udbød: „Jamen, det er jo et Radiotelegram, sendt fra „Batory“ — altsaa en Dansk-Amerikaner, men alligevel: faa indrettet separat Badeværelse paa to Dage, nej, det hører til Umulighederne . . . han kan laane mit, hvis det endelig skal være, ellers giver vi ham Hotelllets allerstørste Vandfad dobbelt belagt med Haandklæder og . . .“

„Javel“, svarede Portieren og kiggede paa Gæstetavlen, „men vi har heller ikke noget Værelse.“

„Hva', nej minsandten, jamen, det gaar ikke, man lader dog ikke saadan en Dollarmand flyve hen til en af Konkurrenterne . . . næh, han skal bo her . . . nu har jeg det: han kan dele Dobbeltværelset med Glade Ottosen . . . jo, jo, men en lille Ekstrarengøring var maaske ikke af Vejen. Altsaa Klædeskabene støvsuges, Spejlene pudses og fremfor alt skal Solpersiennen være i Orden . . . intet maa irritere Mr. Kristoffersen — han skal befinde sig som Blommen i et Æg, og jeg er vis paa, at Glade Ottosen viser sig som en Bror over for Danmarks Søn, der vender tilbage!“

„Glade Ottosen“ var Repræsentant for et københavnsk

Firma og en meget velkommen Stavgæst i det lille Hotel. Altid var han munter og smilende, og hans Historier og Indfald syntes uudtømmelige — det var ikke saa mærkværdigt, at Hotellets Vært ansaa ham for en Mand, der nok skulde klare „Amerikaneren“.

★

Den femte Maj om Eftermiddagen steg den ventede ud af Toget i den sønderjydske By. Et Øjeblik blev han staaende paa Perronen, men da Hotelkarlen nærmede sig, nikkede han og pegede paa to store Kufferter: „Vil De tage Dem af disse jeg finder selv Vej.“

Uden at vente paa Svar gik han henover Pladsen foran Stationen, men kun et Par Skridt, saa standsede han igen og tog uvilkaarligt sin bredskyggede Hat af. Det var, som noget dyrebart viste sig for ham. Han tænkte: — Her ligger den, min Fars By med Sol over Kirke og Husene ved Havnen — det gamle Slot ser akkurat saa dystert ud, som Far fortalte, men Toldboden er kalket højrød — — han vendte sig smilende — dejligt er her.

Da Elias Kristoffersen nogle Minutter efter drejede ind gennem Hotellets Svingdør, var hans Kæmpekufferter allerede anbragt henne ved Trappen, som førte op til Værelserne — bag Skranken hilste Værten:

„Mr. Kristoffersen, ikke sandt? Javelja, tænkte det nok. Jo, Telegrammet er modtaget, og vi har ogsaa“, han greb efter en lillebitte Nøgle, der var lænket til en stor Træklods, „givet dem Nr. 18 paa anden Sal. Jeg haaber, det vil passe Dem Udsigten begejstrer altid — det kønne, blaa Vand og saa Broen, der gaar op og i for Skibene, ja, jeg vil sige Dem, selv blaserte Folk bliver begejstrede naturligvis, Amerika har ganske anderledes flotte Broer, kan jeg tænke mig, men denneher er nu ej-

endommelig . . .“ Værten mærkede selv sin nervøse Snaksomhed, nu, da han stod over for den fremmede, saa han det: Elias Kristoffersen var ikke en Mand, man bød hvadsomhelst — naa, men Glade Ottosen var jo heller ikke hvadsomhelst, saa maaske det alligevel gled — —

Amerikaneren tog smilende Træklodsen og sagde med stærk Accent over sine danske Ord: „Denne her er ogsaa ejendommelig — vil De vise mig Vej?“

„Bevares“, Karlen var allerede oppe ad den snegleformede Trappe, Værten blev staaende paa nederste Trin, slog ud med Haanden og tilføjede: „De ved vel, at Danmark er i Hotelnød, saa . . .“

Den fremmede vinkede afværgende og gik bag efter Karlen. Et Øjeblik blev der stille i den lille Hall, baade Vært og Portier lyttede efter en Protest, et vredt Udbrud oppe fra anden Sal men de hørte kun en Dør blive aabnet og lukket — saa kom Karlen ned viftende med en Penge-seddel: „Det er vel nok en Guttermand, vant til at betale omgaaende!“

„Ja, men hvad sagde han til Gla . . . jeg mener til Hr. Ottosen?“

„Ikke noget, de gloede lidt paa hinanden, saa rejste Repræsentanten sig, bukkede og sagde: De faar Sengen tilhøjre, den knirker ikke“.

„Naa, og Amerikaneren?“

„Ja, han lo og svarede: O-kay!“

Værtens Bekymringer svandt: „Var det ikke det, jeg sagde,“ henvendte han til Portieren: „Glade Ottosen er en Knop. Det er saamænd ikke saa underligt, at han sælger i Tusindvis af Permanent-Haarklemmer til alle Landets Damefrisører . . . men noget helt andet er: hvad staar Middagen paa i Dag. „Han tog Hustelefonen og kaldte paa Køkkenet: „Naa, Aspergesuppe, Flæskesteg og Lagkage,

jaja, men bed Frøken Andresen forme Servietterne som Svaner og stik et amerikansk Flag ned mellem Vingerne . . og saa skal Harmonika-Sørensen spille gammeldags Toner under baade Suppe, Steg og Kage . . .“

★

Da Elias Kristoffersen sammen med Hotellets andre Gæster havde spist den sene Middag, gik han en Tur gennem Byen. Overalt paa Gaden stod smaa Grupper af Mennesker med blottede Hoveder, mens Flagene langsomt gled ned — dybt rørt saa han den ærbødige Nænsomhed, hvorved den rød-hvide Dug blev fanget og lagt sammen — det var andet og mere end et Stykke Tøj, det var Symbolet paa Danmark, paa Friheden.

Han gik og gik. Byen var større end han havde tænkt sig: udenom gamle, kønne Huse og moderne Etagebygninger bredte der sig et stort Villakvarter med velholdte haver, men fra hver bakket Gade og Vej kunde man skimte Sundet og høre Bølgerne slaa mod Bolværk og Strandbred.

Da han endelig vendte for at naa Hotellet, saa han, der var Lys og Fest i Restaurationen, og mens Elias Kristoffersen et Øjeblik sad og hvilede sig i en af Hallens magelige Stole, forklarede Værten:

„Naturligvis fejrer vi ogsaa Dagen, og Byens Ungdom kommer gerne, naar vi kalder med Musik og Dans — ja, blot tre fire Timer, det vil ikke forstyrre Nattesøvnen, men maaske har Hr. Kristoffersen selv Lyst til at svinge sig, vi har Damer nok . . .“

Men Amerikaneren hørte ikke, hvad der blev foreslaaet — han var optaget af at lytte til en Samtale mellem to unge Piger og en ung Mand. De stod alle tre nær ham — endnu havde de ikke faaet Overtøjet af. Søstre maatte Pigerne være, konstaterede han, Ligheden var sikker.

Nu hørte han den yngste protestere:

„Jamen, Gertrud, jeg *har* ikke lovet at blive hjemme i Aften . . .“ hun standsede, da hun saa Søsterens alvorlige Blik, „naa, og selv om jeg havde, saa ved du jo, at jeg elsker at danse, og da saa Erik Madsen ringede . . .“

Gertrud og Amerikaneren saa begge paa den unge Mand med det skinnende sorte Haar — hans brune Øjne fik et forlegent Udtryk.

„Saa er det altsaa Hr. Madsen jeg skal henvende mig til,“ afbrød Gertrud, „ser De: femte Maj betyder saa meget for vor Bedstemor og vi skulde være sammen med hende i Aften — og Magna kan jo da gaa paa Bal alle andre Dage“.

„Joh, naturligvis,“ Erik Madsen talte en Smule tøvende: „Men der er jo det, at Magna og jeg danser saa godt sammen— hun er faktisk den eneste i dette lille kedelige Provinshul, der er værd at . . .“

Magna straalende: „Der ser du, Gertrud“.

„Ja, og jeg hører ogsaa, at Fotografen keder sig her, og naar bare han vinker, er du parat, og glemmer . . .“ hun brød af og gik hurtigt ud gennem Døren.

Et Øjeblik stod de to og kiggede efter hende, saa trak Fotografen den unge Pige med sig ind til de oplyste Restaurationslokaler og den indsmigrende Musik.

Værten havde ogsaa lyttet, nu saa han paa Amerikaneren og trak beklagende paa Skulderen: „Tja, Ungdom og Dans — hvad skal man sige . . .“

Men Elias Kristoffersen vidste, hvad man skulde sige, han spurgte lidt skarpt: „Hvem er de to unge Piger?“

„Arnoldsen hedder de, og til Byens bedste Folk hører de, de bor hos Bedstemoderen . . . Magna, den yngste er vel nok lidt flagrende — ja, saadan i al Uskyldighed forstaar sig, mens Gertrud er helt modsat: saa dygtig til alt

muligt, baade Student og Gymnastiklærerinde og hvad ved jeg — ja, og saa er hun Godheden selv mod sin Bedstemor“.

„Hvem er da Bedstemoderen?“

„Jo-o, hun ejede en Gang en af de store Gaarde lige uden for Byen — jeg har ladet mig fortælle, at den var Samlingssted for Danskheden, men hendes Søn maatte gaa i tysk Tjeneste, han faldt ved Verdun — saa kom Genforeningen, da første Verdenskrig var endt — det blev en stor Tid for Gamlefruen, men hendes Svigerdatter var svagelig og en Dag stod Bedstemoderen med to smaabitte Piger — hun tog fat igen. „Henriksholm“, det var Gaardens Navn, blev udstykket, hun flyttede herind, Pigerne fik en god Opdragelse — ja, og saa kom Besættelsen og hvad dermed fulgte . . . Livet har saamænd været bevæget nok for den gamle Dame. Men De kan tro, hun var den gladeste af os allesammen den vidunderlige 5te Maj . . . Gertrud maatte køre hende ned til Havnen, saa hun kunde se de flagsmykkede Baade — hun sidder nemlig i en Rullestol,“ sluttede Værten sin lange Forklaring.

„Henriksholm“, den fremmede gentog Navnet, saa spurgte han efter den gamle Dames Adresse.

Værten gav ham den og saa forbavset efter sin Gæst, som styrede over Torvet op mod Villakvarteret.

Et Øjeblik efter, at han havde ringet paa den hvide Indgangsdør, lød der Skridt og Gertrud stod foran ham. Hun saa forbavset ud, saa rødmede hun og sagde: „Aa, var det ikke Dem, der sad i Hotellets Hall . . . De hørte vel ikke — ja, jeg mener . . . De maa vel have hørt . . .“

Elias Kristoffersen saa smilende ind i hendes store graa Øjne, saa svarede han: „Jeg kunde ikke undgaa at høre, men det blev Grunden til, at jeg allerede i Aften kommer for at aflevere min Hilsen“.

„Hvem er det, du taler med?“ spurgte en Stemme indefra.

Gertrud traadte til Side og førte den bredskuldrede høje fremmede ind til sin Bedstemor.

„Jeg er Søn af Morten Kristoffersen“, præsenterede han sig, „og jeg har noget at fortælle Dem, noget jeg skulde minde Dem om, hvis jeg en Gang kom til Danmark“.

„Morten,“ gentog Gamlefruen, „var det ikke . . .“

„Jo,“ fortsatte Amerikaneren, „min Far var den krølhaarede Dreng, som hver Morgen blev sendt til „Henriksholm“ for at hente Mælk — hans Forældre var fattige, meget fattige, men paa „Henriksholm“ fandtes en ung Kone, som vel har vidst det, for altid stak hun et eller andet godt til Drengen, og naar han kom hjem med et Stykke Flæsk eller nogle Æg, sagde hans Mor: Du har nok truffet Meta Arnoldsen, ja, hun har et Hjerte af Guld . . .“ han standsede og saa ind i det bevægede gamle Ansigt foran sig, saa fortsatte han: „min Far glemte ikke disse Ord. Maaske husker De, det lykkedes for ham at flygte, han kom til Amerika og senere traf han en dansk Pige . . . mine Forældre blev aldrig trætte af at fortælle om det gamle Land og dets Mennesker — blandt dem var Fruen paa „Henriksholm“. Far døde pludselig i Fjor, og da jeg saa fik Lejlighed til at rejse, tog jeg allerførst til Byen her, som jeg slet ikke synes er et kedelig Hul“, sluttede han med et Smil til Gertrud.

Men det var den gamle Dame, som talte: „Tænk, at De kom — og at saadan en lille Ting som at være lidt god mod en fattig Dreng er blevet husket . . . Tak skal De ha' for den Hilsen! Men hør Gertrud, har vi ikke et eller andet? Vi vilde jo fejre Aftenen . . .“

Gertrud rejste sig, lidt efter var en lille Opdækning stillet bekvemt for Gammelfruen.

„Kom, lad os drikke et Glas paa Danmarks Fremtid,

at den maa blive lykkelig . . . og fortæl os saa om Dem selv og det store, hjælpsomme Amerika“.

Og Elias Kristoffersen talte om sit Liv. Han var nu i god Stilling som raadgivende Ingeniør paa en stor Fabrik, han skulde ogsaa føre Forhandlinger i Danmark; men Livet derovre var saa staccato, der var ingen Hygge, intet . . .

„Naa, det beror sikkert ogsaa paa én selv — har man Familie og Hjem kommer det vel,“ mente den gamle Dame.

„Maaske,“ svarede Amerikaneren, „jeg kender endnu ikke det Middel“. Uvilkaarligt saa han paa Gertrud, der næsten intet havde sagt, blot lyttet med de store graa Øjne rettet mod hans skarptskaarne Ansigt.

Nu mærkede hun igen Rødmen stige op i sine Kinder — det var som om den fremmede greb efter hende, vilde tage hendes Hænder, drage hende ind til sig og spørge om noget — og dog sad han ubevægelig paa Stolen.

Forvirret gik hun hen til Vinduet, kiggede ud og sagde henvendt til Bedstemoderen: „Jeg tænker, Magna kommer snart . . . hun er saadan en sød Pige og ogsaa god, ikke Bedste?“ Det var, som maatte hun forsvare Søsteren over for den fremmede.

Gammelfruen saa forundret paa sit Barnebarn: „Vel er hun saa, men vi tre har det jo meget godt — kan nogen ha' det bedre?“ Hun pegede ind mod Byen som den viste sig for dem gennem de aabne Vinduer: I den lune Maj-aften var der stillet tændte Lys bag alle. Ruder, mange Folk var paa Gaden, frem og tilbage gik de, mens de sang om Danmarks lyse Sommer, om Rosengaard og Humlehave og om Haab og Tro, der blev til Vished, fordi man aldrig svigtede —

Elias Kristoffersen bøjede sig frem og lyttede. Han ønskede at Tiden maatte staa stille, at alt dette vilde blive ved, vilde vare . . .

Ude fra Forstuen hørtes et Par unge Stemmer og lidt efter traadte Magna og hendes Fotograf ind. Vist saa var Magna køn, konstaterede Amerikaneren, da hun hilste paa ham, men hun vidste det ogsaa og spillede ustandselig paa sin Ungdom og Ynde — til sidst fandt hun vel en lykkelig Mand, men *ham* blev det ikke, tænkte Elias Kristoffersen, han var allerede fanget. Gertruds søde Ansigt, de kloge Øjne og hendes Omsorg for Bedstemoderen rørte ham — om han dog ogsaa en Dag kunde faa Del i hendes hjertelige Godhed, om det blev ham, hun smilte til — —

★

Og Foraaret blev til Sommer i den lille By. Stadig boede Amerikaneren i Nr. 18, dog nu alene. Glade Ottosen var forlængst rejst til andre af Landets Egne for at sælge Haarklemmer, men forinden havde de to Mænd sluttet Venskab.

En Dag, da Værten stod foran Gæstetavlen, sagde han til Portieren: „Der kan man se— først nu efter halvanden Maanedes Forløb taler Hr. Kristoffersen om at rejse . . . kan De huske, han forlangte Værelse med Bad? Fik han det? Nej, og endda er han tilfreds“.

Portieren kiggede et Øjeblik paa sin Chef, saa sagde han: „Byen siger ellers, at Amerikaneren er en vældig Vandhund — to, tre Gange om Dagen hopper han i Sundet og altid er han sammen med hende, Frøken Gertrud Arnoldsen“.

Værten huskede pludselig det lille Optrin paa 5te Majaftenen: „Naa, saa det kom der ud af det . . . og hvad siger saa ellers Byen?“

„Tja, siger og siger, der ymtes om, at hun skal rejse derover,“ Portieren pegede, som om Amerika laa lige bag

Byens solbeskinnede Torv, „til Jul og saa gifte sig med ham“.

Hotellets Vært kiggede igen paa Gæstetavlen:

„Ja, saa kommer vi maaske snart til at slette hans Navn — godt er det, at Glade-Ottosen har meldt sig igen . . . naaja, saadan er Livet: den ene gaar, den anden kommer . . . husk paa det“.

Portieren saa forbavset paa sin Chef og svarede i sit let syngende Maal: „Naar bare der kommer no'en, er der vel ikke Grund til saa stor Bedrøvelse!“

„Nej, hvem siger det,“ var Hotelværtens tilfredse Svar.

Venner allevegne.

Af P. Tolderlund-Hansen.

TURE TOLVERS Navn staar i hvid Skrift henover Etablissementets graa Facade og i en hvælvet Bue op over Skiltet lyser han selv frem i en Skiltemalers dristige Streg. Hans brune Teint skinner klart frem frem gennem Gadens Apriltaage, og Violinen, han trykker ind til sin Hage, skinner rødbrunt. Nedenunder, ved Siden af Indgangsdørens røde Fløje, er der Fotografier af ham. Han er taget i alle mulige Stillinger, smilende, alvorlig, dybsindig, leende.

Storbyens Trafik glider larmende frem og tilbage, og Mennesker, der har Tid, standser nu og da og studerer Billederne i Reklamekassen.

Paa Slaget seks glider en lang, graa Bil frem, og selveste Ture Tolver springer ud. Hans brune Pels staar aaben, og den bløde, næsten hvide Filthat er skudt lidt tilbage i Nakken. Han skynder sig ind i Bygningen. Der er kun kommet et Par Garderobedamer, der pusler rundt under Knagerækkerne. Ture blotter sin hvide Tandrække og siger et Par muntre Ord til dem.

Oppe ved Garderoberne møder han Otilie. Hun staar saa ofte og venter paa ham, naar han kommer, og egentlig kan han godt lide, at hun er der. Det er ligesom et Savn, naar hun er borte. I fire Aar har Otilie været hans Partner. Han traf hende i Budapest første Gang. Hun var dengang purung og ufærdig. Han hørte kritisk paa hendes Sang i en af de smaa Kælderrestaurationer, og han gættede paa, at hun en Dag vilde slaa igennem. Han har faaet Ret. Hun var sytten Aar, da han traf hende første Gang, og der gik fem Aar, inden de atter saas. Det var i Paris,

og han tilbød hende Engagement . . . der har ført til fire Aars Samarbejde og godt Kammeratskab.

— Naah, Otilie, du er kommet; du ser træt ud, kom ind og lad os sludre lidt sammen.

De følges ind i hans Garderobe, og han lægger en Haand om hendes Skulder. Han ved godt, at Otilie længes efter, at han vil kærtegne hende, men han mindes, hvordan det er gaaet nogle af hans Kolleger, der blandede kunstnerisk Samarbejde og Kærlighed sammen, og det har ikke fristet ham til at gøre det samme.

Hun standser indenfor Døren og piller usikkert ved sit Bælte.

Ture, siger hun halvhøjt. Du maa ikke blive vred, men forstaar du . . . jeg har bestemt mig til at forlade dit Ensemble.

Han vender sig om og ser overrasket paa hende. Otilie plejer ikke at have Nykker, saa han har en temmelig sikker Formodning om, at hun mener, hvad hun siger.

Hun taler med en henrivende Accent, der giver en ejendommelig Inderlighed i alle hendes Ord.

Ture fanger hende med sine mørke, varme Øjne. Han er meget sikker paa, at han paa sin charmerende Maade kan overtale hende til at blive.

—Det mener du da ikke, Otilie. Der er en let Skælven i hans Stemme, og han gaar hen og lægger sine Hænder om hendes Skuldre og trækker hende ind til sig. Han ser en let Rødme glide over hendes Ansigt, og han besvarer den med at vise sine hvide Tænder, der er stærke og mandige.

Hun ser bort.

— Ture, jeg kan ikke længere, — der er noget jeg savner . . . alt er saa uægte her. Jeg vil meget hellere tilbage til Ungarn, . . . have et lille Hus nær Pustaen. Saa vil jeg

staa om Aftenen, ligesom jeg gjorde det i gamle Dage, og stirre op mod de blaa Skyer, der driver over Himlen . . . har du lagt Mærke til, at Skyerne er meget blaa i den ungarske Nat?

Det ser ud til, at hun mener, hvad hun siger.

Han føler, at han ikke maa løbe nogen Risiko for at slippe hende.

— Otilie, siger han med en længselsfuld Klang i Stemmen. Otilie! hvor kan du tro, at jeg kan undvære dig. Han lukker et Øjeblik Øjnene, som om Tanken om at miste hende smerter ham meget, — et Trick, der aldrig plejer at forfejle sin Virkning.

— Barn, lad mig mærke dine Læber! Han bryder hendes svage Modstand og kysser hende og mærker et Par varme, sitrende Læber mod sine . . . og noget vaadt mod sin Kind.

— Men Gud, du græder jo! For første Gang blive Ture helt naturlig, Menneskebarnet er jo virkelig ulykkelig, og han faar helt ondt af hende.

Ture trykker hende ind til sig. Han prøver at berolige hende, og det lykkes tilsyneladende ogsaa. Da hun lidt efter gaar ind for at klæde sig om, smiler han tilfreds til sit eget Spejlbillede.

Da han om Aftenen glider ind paa Scenen sammen med Otilie, og han, som Stykket foreskriver, han skal, staa i en Zigeuners Skikkelse og spiller, farer der en Djævel i ham, og han spiller, saa han selv aldeles rives med. Otilie er henrivende og uimodstaaelig, lys og yndig. Hun fanges af hans Toner og synger sine Sange uden Øje for anden end ham. Først, da et orkanagtigt Bifald bryder løs, synes hun at opdage sit Publikum, og hun nejer lidt forlegent og skynder sig ud.

Ture tager hende under Armen, da de gaar ned til

deres Garderobe. Der er kommet Blomster til dem begge, og endnu lyder Bifaldet som en fjern Brusen nede i Salen bag Tæppet.

— Otilie, du er jo simpelthen vidunderlig; du —.

Han faar ikke Sætningen fuldført, før en ung Dame kommer stormende imod dem, klappende i Hænderne.

— Vidunderligt, udbryder hun, aldeles fortryllende, maa jeg kysse dig, Ture. Hun venter ikke paa at faa nærmere Tilladelse, men lægger sine Hænder om hans Hoved og planter sine Læber mod hans Mund.

Otilie ser ned og gaar ind i sin Garderobe. Da hun er borte, hvisker den begejstrede unge Dame:

— Ture, jeg længes vanvittig efter at snakke med dig, skynd dig at blive færdig.

Han er lidt adspredt, mens han gør sig færdig i sin Garderobe, men hans kvindelige Bekendtskab kan godt klare Konversationen alene. Han undskylder, at han skal sige en Besked, inden de gaar, og han lister ind i Otilies Garderobe. Hans Ansigt lægges i de drengede Folder, han ved, ingen Kvinde kan staa for.

— Det er rædsomt ærgerligt, Otilie, men det er en Journalist fra en af Byens største Journaler, saa jeg er nødt til at give hende et Interview.

Otilie sidder foran sit Sminkespejl og er ved at afsminke sig. Hun svarer intet, skønt hun har hørt hans Ord, og hun kan se ham i Spejlet. Han slentrer lidt frem og tilbage og fabler om, at han vil se at komme tidligt tilbage til Hotellet.

— Tidligt, siger Otilie med et lille kønt og træt Smil, jeg synes, du kommer tidligt hver Morgen.

— Herregud, Otilie, siger han heftigt, tror du, det er mofsomt, — nej, jeg er led og ked af det. Men saadan er Livet nu engang for en stor Kunstner. Jeg maa sørge for,

at jeg har Venner allevegne, og det har jeg! Jeg kan ikke komme til en By, uden at jeg har en Ven.

— Eller en Veninde, siger hun stiltørdigt.

— Naahja, eller en Veninde, svarer han og stirrer melankolsk hen for sig men, Ottilie, jeg har netop i Aften, da jeg saa, hvor yndig du var, og da jeg forstod, at du betyder noget for mig, indset, at det skal blive anderledes . . . jeg tror, jeg elsker dig.

Han har Taarer i Øjnene, da han bøjer sig ned mod hende, og hun stryger ham over Haaret med en af sine spinkle Hænder.

Ture, — jeg tror vi er temmelig forskellige!

Han ryster paa Hovedet. Ikke længere, siger han, vore Hjerter slaar ens. Den sidste Sætning er en Replik fra en Operette, men den gør sin Virkning. Ottilie smiler lykkeligt, da han gaar.

PARIS . . . stor Modtagelse paa Banegaarden med mange Pressefotografer. Ture inviteres i to Dameklubber og forsikrer i tre Interview, at han ikke har tænkt paa at gifte sig.

ROM . . . en henrivende sorthaaret Skønhed venter trippende paa Perronen og knuser næsten Ture. Hendes Bil med en Chauffør venter foran Banegaarden, og Ture kører væk med hende. Ottilie og de øvrige af Ensemblet maa tage i Taxier alene til Hotellet.

WIEN . . . Generalstabssekretær Rudolff har foranstaltet en lille Natfest i Anledning af hans Datters 21 Aars Fødselsdag. Ture er Hædersgæst og faar den lille kokette Frk. Rudolff til Bords.

MERAN . . . Hotellets unge Ejerinde har en pragtfuld Bjerghytte, som Ture absolut maa se. Det bliver saa taaget, at hun ikke tør køre hjem om Aftenen, saa de maa vente til næste Morgen.

Jeg har Venner allevegne, kan jeg gøre for det? De holder af mig, hvad skal jeg gøre . . . Ture forsvarer sig . . . Men Ottilie, det er dig, jeg elsker!

ZÜRICH . . . Skuespillerinde Vikas Bironi optræder i Byen, og hun glæder sig meget over at træffe Ture Ottilie forlader Ture Tolvers Ensemble og rejser til Ungarn.

*

Sommerluften er tør og lun. Gennem Trævæggene er Varmen blevet knugende i alle Værelser, og Ottilie er gaaet ud paa Svalegangen og staar lænet op mod Væggen.

Det er to Aar, siden hun forlod Ture Tolver, og hun har hver eneste Dag gjort sig Tanker om, om hun har handlet rigtigt. Nu synger hun sommetider ved Koncerter rundt i Ungarn, og hun har bygget sig et pragtfuldt Hus ved Kanten af en Poppelskov nær en rivende Flod. Hun kan lide at lege med sine Hunde og at ride en Tur paa sin Hest. Hun kan leve sorgløst og godt, og alligevel er hun ikke rigtig lykkelig.

Hun har ikke kunnet undgaa at følge Tures Skæbne. Dengang Ulykken ramte ham, blev hun forfærdet og ulykkelig, men hun har været for stolt til at sætte sig i Forbindelse med ham. Det gjorde et saa voldsomt Indtryk paa hende, da hun fik at vide, hvordan det var gaaet Ture, at hun nogle Dage ganske mistede sin Ligevægt. Hun sad paa en Fortovsrestaurant i en af Budapest's Gader og bladede rundt i Dagens Avis, da hendes Øjne faldt paa Tures Billede, der var ledsaget af en kortfattet Tekst:

Den verdensberømte Violinist og Orkesterdirigent Ture Tolver er blevet ramt af en Hjernesygdom og har maattet lade sig indlægge paa en Klinik i Stockholm for at gennemgaa en Operation.

Engang senere har Ottilie set en Meddelelse om, at Ture Tolver ikke mere vil komme til at spille, men ellers ved hun intet om ham. Hun aner ikke, hvor han er, men en af hans mange Venner har vel aabnet Døren for ham.

Ottilie nynner sagte hen for sig, stille og dæmpet. Saa gaar hun ind gennem Huset og siger Besked til Husbestyrerinden om, at hun gaar en Tur, og hun kalder paa Hundene og gaar sammen med dem ind gennem Poppelskoven. Det er en sval Aften, og Græsset paa Markvejen gennem Skoven er tæt og blødt. Hun gaar Turen ned til Floden og balancerer ud paa et Par store Sten, hvor hun bliver staaende og nyder Sommerbrisen, der bølger ned mod hende fra Flodlejet.

Blæsten stryger med sine Fingre hendes hvide Kjole med de grønne og røde Baand ud i Luften, og hun forsøger at faa Nederdelen til at lade være med at flagre, men den løfter sig kaad til Vejrs og aabenbarer hendes nøgne, brune Ben i de røde Sandaler.

Der kommer et Menneske gaende ned ad Vejen, en Mand. Det er sjældent, der kommer Mennesker paa disse Kanter, og hun skygger med en Haand for Øjnene, men kan ikke genkende Manden. Da han kommer helt nær, kan hun se, at det er Landsbyens Læge. Hun hopper glad ind til Bredden og gaar ham i Møde. Hun kan godt lide at faa en Sludder med Doktoren, der sommetider kommer ned paa hendes Ejendom.

De følges ad op mod Huset. Han er hyggelig at tale med, Doktoren, og ikke som Folk er flest.

Da de har gaaet lidt, siger han, at han vil tage Afsked, for han har lidt travlt.

— Men, forresten, siger han, De maa hellere skynde Dem hjem.

— Jeg, hvorfor? Hun tager overrasket med en Haand til sit lyse Haar, som Vinden ogsaa har leget Tagfat med.

— Der sidder et Menneske, som længes efter Dem. Lægen ser alvorligt paa hende. En Mand, der hedder Ture Tolver.

— De mener da ikke, at Ture Hun bliver ganske bleg og aander heftigt.

Lægen nikker. Jo, han kom med Toget i Aftes, men han bestemte sig alligevel til i sidste Øjeblik ikke at op-søge Dem. De ved, han har været syg, og han skal passe lidt paa, men ellers er hans Helbred i Orden. Imidlertid kom han hen til mig i Aftes for at faa en Recept paa noget Medicin, og saa fik jeg efterhaanden Sammenhængen listet ud af ham. Han er en ensom Mand. Men tal selv med ham —!

*

Han sidder paa den aabne Veranda, og hun kan paa lang Afstand se ham og genkende hans høje, slanke Skikkelse. Han rejser sig og gaar ned mod hende, og de mødes nede paa den græsbevoksede Vej. Han rækker stille Haanden frem.

— Goddag, Otilie, — ja, det er mig.

— Men, Ture, du er jo næsten hvidhaaret . . . Hun siger det ulykkeligt og tager hans ene Haand mellem begge sine.

Han nikkede stille. Otilie, siger han, jeg ventede længe med at komme til dig, for jeg ved, at jeg har behandlet dig slet. Men jeg var ikke kommet, om jeg ikke var blevet en anden

Han gør en Pause, og hun kan se Forandringen i hele hans Minespil. Han spiller ikke Komædie for hende, det er en mærket og prøvet Mand, der staar for hende.

— Efter Operationen var der ingen Grænser for, hvor mange Venner, jeg havde, men senere forsvandt de . . . ja, enkelte var og er stadig høflige og flinke, men de holder ikke af mig saadan, som jeg nu trænger til. I lang Tid følte jeg mig ulykkelig og ensom. Og tænke paa Musik, kunde jeg ikke. Saa kom endelig det Tidspunkt, da jeg blev klar over, at jeg maatte opsøge dig og bede dig tilgive og forstaa. Det gav øjeblikkelig Ro og Lindring i mit Sind, og jeg prøvede Violinen igen . . . jeg gjorde den mærkelige Opdagelse, at jeg spillede bedre end nogensinde før . . . men jeg vil ikke spille mere, ikke for Offentligheden . . . hvad vedkommer den mig! . . . jeg vil bare spille for dig . . . og saa vil jeg ellers komponere; jeg har allerede solgt flere Kompositioner, og der er et Væld herinde bag de graa Haar.

Han ser træt paa hende, men hun lægger sit Ansigt ind mod hans Skulder. Ture, hvisker hun, Ture . . . se Himlen . . .

De staar begge og stirrer op mod de mørkeblaa Skyer, der driver frem i den gryende Aften. Sælsomme og mystiske drager de paa Tøgt.

— Skyerne deroppe, Poplernes Hvisken og Pustaens store Øde skal være vor Melodi . . . ikke? siger han.

De gaar sammen op mod Huset. Paa Verandaen standser de og vender sig og ser ud over det ensomme, tavse Landskab.

— Her kan du finde Fred, siger hun smilende op til ham.

— Og Lykke, svarer han, en Lykke, som jeg aldrig fandt, skønt jeg havde Venner allevegne.

Maleren Johan Thomas Lundbye til Minde.

Af Museumsinspektør *Jørgen Paulsen*.

Et af de mest gribende Blade i Treaarskrigens Personhistorie er Beretningen om den unge lovende Kunstner Johan Thomas Lundbyes tragiske Død den 25. April 1848 som Offer for en Vaadeskudsulykke ved Bedsted. Naar der nu i Hundred-aaret flettes saa mangen en Mindekrans for Krigens Begivenheder og Mænd, falder det derfor naturligt, at en af disse bliver helliget ham.

For os, der har gennemlevet den sidste Krig, er der desuden saa mange Træk hos Lundbye, der ligesom har faaet fornyet Livskraft. Hans luende Begejstring minder i mangt og meget om, hvad vi har set Eksempler paa under den tyske Besættelse.

Lad os først følge ham til Vejs Ende gennem de spæn-

dende Marts- og Aprildage for hundrede Aar siden. Hans Dagbog og Breve giver god Lejlighed til at komme ham paa nært Hold netop i den Tid, da han brændte efter at udfolde sig, ikke længer som Kunstner, men som en Handlingens Mand. Hør blot den Stemning, der besjælede ham Dagen efter det berømmelige Casinomøde i København: „Nu er endelig Timen kommen, da de ængstelige med al deres Moderation staar reducerede til Nuller. Nu er Dage Aar, Timer Maaneder, nu er det værd at leve“. I Breve til sin højt elskede Moder og til nære Venner skaffer han sig Luft for sin Glæde over Udviklingen: „. det er, som det var hver Dag Fest, saa dejligt er det at iagttage det nye Liv og Deltagelsen for Danmarks Vel og Hæder“. Under 27. Marts noterer han: „Idag gaar foruroligere Rygter fra Holsten. Gid jeg var Soldat og derovre, nu er der ingen Ro eller Tanker for Maleri“.

Straks fra Begyndelsen stillede Johan Thomas Lundbye sig i de frivilliges Rækker ligesom adskillige andre Kunstnere, f. Eks. P. C. Skovgaard. „Ogsaa han har lagt Arbejdet til Side“, skriver han, „vi er begge i denne Tid kun Musketterer, begge ivrige i at benytte den Eksercerskole til at lære saa ordentligt som muligt, hvad der fordres af en Soldat, for senere at kunne tjene Landet som saadan eller atter kaste os over Kunsten, som Omstændighederne ville medføre det“. Til en af Kunstnervennerne Lorenz Frølich, som da opholdt sig i Rom, sender han i Aprildagene en Beretning om Begivenhedernes Udvikling, om „. hvordan det virkede ind paa vor kære Dont. Det dræbte den næsten ganske, nej, holdt! sygt var Livet i Kunsten, som i alt herhjemme, og de yngre Kunstnere var færdige at fortvivle, da kom disse Begivenheder og jog dem fra Arbejdet, og nu har de med Iver, større end Studenternes, det tør jeg sige, gennemgaaet

en Eksercerskole, og mange af dem, og jeg selv med, staar parate til at træde ind i Armeen som Underofficerer“. Den 15. April skriver han endelig i sin Dagbog: „Idag er jeg indtraadt i Armeen i 3. Bataillons 2. Comp., hvor ogsaa Svenn*) er. Paa Mandag Morgen marcherer vi over Korsør til Sønderborg o. s. v. vel lige mod Rendsborg. Om en vildsom Kugle da vil den kun bringe et Hjerte til Ro, der lider af smerteligere Saar. Gud velsigne Danmark! og min Moder!“. Helt ejendommeligt virker dette profetiske Udbrud paa Baggrund af, hvad der skete en halv Snes Dage senere; men det er tillige et ganske typisk Udtryk for den stærkt følelsesbetonede Sindstilstand, som ofte besjælede Johan Thomas Lundbye. Ja, det er næsten symbolsk, at denne Bemærkning skulde blive Dagbogens sidste Notits.

Et Par Dage senere, den 18. April, forlod Lundbye sammen med mange andre frivillige København ombord paa Dampskibet „Iris“. Han havde i Forvejen taget Afsked med sine kære, dog Moderen undtaget. Her synes igen en Forudfølelse af hans tilstundende Skæbne at have holdt ham tilbage. Han har simpelt hen ikke magtet at skulle sige Farvel til hende. Paa Toldboden var bl. a. P. C. Skovgaard mødt op. Han benyttede Ventetiden til i sin Skitsebog at tegne nogle løse Portrætter af sine bortdragede Venner, bl. a. Johan Thomas Lundbye, Svend Grundtvig og Carlo Dalgas. Ved deres Umiddelbarhed og Friskhed i Stregen er disse Billeder, hvoraf Lundbyes er gengivet omstaaende, overordentlig indtagende og udtryksfulde.

Onsdag den 19. April kom „Iris“ til Sønderborg, men herfra gik det med Dampskibet „Geiser“ straks videre til

*) N. F. S. Grundtvigs Søn.

Flensborg. Lundbye fandt her Glæde og Tilfredsstillelse ved at kunne gaa rundt og se paa gamle Huse, Springvand o. s. v.; et Par Skitser blev der ogsaa Tid til at fæstne paa Papiret. Byens Befolkning var han mindre tilfreds med. Hans følsomme Sind har registreret den i visse Kredse noget blakkede Stemning, og personlig har han følt sig ikke saa lidt besværet ved at skulle være byrdefuld Gæst hos en Slagter i Angelbogade, „der slet ikke ser mildt til os, Stakkel, han er vel ked af Soldater“. Da han derimod Langfredag var en Tur i Sønderborg og over Graasten rejste til Flensborg, var han lykkelig ved at bemærke, at saavel paa Als som i Sundeved var Stemningen utvetydig dansk.

Opholdet i Flensborg blev imidlertid ikke af lang Varighed. Straks efter Paaskedags tunge Nederlag ved Slesvig, hvor Lundbyes Afdeling ikke var med, fik 3. Bataillon Ordre til at drage mod Nord som en Del af højre Flankekorps. Den 25. April gjordes der under Marchen et Par Timers Hvil ved Bedsted. Geværerne var stillet i Pyramider, og Soldaterne havde gruppevis og spredt lagt sig i det foraarsgrønne Græs ved Vejgrøfter og paa Marker. Lundbye havde taget sin Tegneblok frem og var i Færd med at skitsere en Dragon, der laa sovende med Hovedet paa sin Hests Hals, da der blev givet Signal til atter at træde an. Ulykkeligvis skete det da, at en af Geværpyramiderne faldt sammen, hvorved et Skud løsnedes, som ramte Kunstneren i den ene Mundvig og gik gennem hans Hoved. Han segnede om, uden at mæle et Ord, død paa Stedet.

Da Marchen straks skulde fortsættes, blev det besluttet at begrave ham med det samme. Fulgt af de nærmeste Venner blandt Soldaterkammeraterne kørtes hans Lig til Skolen, hvorfra det, efter at være blevet indsyet i et La-

gen, bragtes til Kirkegaarden. En af Landsbyens Bønder hentede et Dannebrogflag, og svøbt i det sænkedes Liget i Graven. Sognepræsten foretog Jordpaakastelsen, og Kammerater kastede Graven til. Maleren Carlo Dalgas,

Lundbye's Grav paa Bedsted Kirkegaard

der som en af Lundbyes gode Venner i Kompagniet, var med til at vise sin Kunstnerkollega den sidste Ære, har tegnet et nydeligt lille Erindringsbillede af den gribende Jordfæstelse paa Bedsted Kirkegaard.

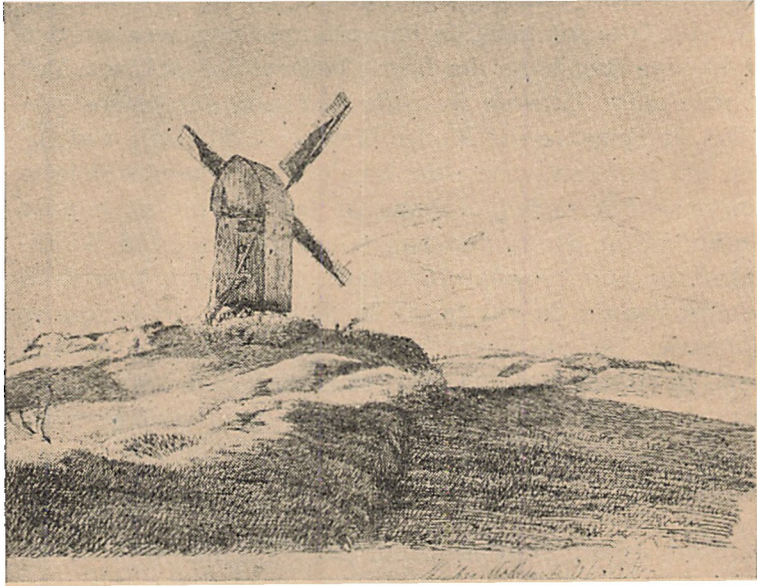
Et Par andre gribende Træk kan endnu føjes til Billedet. En af Johan Thomas Lundbyes Brødre, Emanuel, der laa som Officer i Kolding, fik netop paa Ulykkesdagen

Ordre til at søge nærmere Underretning om 3. Bataillons Færden. I glad Forventning om at kunne mødes med sin Broder red han sydpaa for at finde Afdelingen. Dette lykkedes først næste Dags Formiddag, og hvilket Slag blev det ikke for ham, da han erfarede nærmere om den ulykkelige Hændelse, der havde berøvet Johan Livet. Ved et mærkeligt Tilfælde formede Skæbnen det senere saaledes, at Kunstnerens Moder blev stedt til Hvile ved Siden af den Søn, der altid havde staaet hendes Hjerte nærmest. For endelig engang at faa opfyldt sit højeste Ønske om at dvæle ved hans Grav paa Bedsted Kirkegaard var hun i Januar 1863 taget til Jylland, hvor to af hendes Sønner da var bosat, henholdsvis i Fredericia og Aabenraa. Det var haard Vinter, og i Dagvognen mellem de to Byer blev hun syg. Kort efter Ankomsten til Aabenraa udaandede hun. Det blev da saa naturligt og smukt, at hun kunde jordfæstes i den Grav, som havde været hendes Rejses egentlige Maal.

Naar Johan Thomas Lundbyes Navn har prentet sig dybt ind i vort Folks Bevidsthed skyldes det dog ikke blot, at han som begejstret Soldat i Treaarskrigen fik et saa sørgeligt Endeligt. Skønt knap 30 Aar gammel ved sin Død, naaede han at øve en kunstnerisk Indsats som kun faa andre. Baade som Landskabsmaler og Dyreskildrer frembragte han en Række Værker, der vil blive staaende som klassiske i dansk Kunst.

Hans Virksomhed som Maler er ligeledes præget af hans store Fædrelandssind. Det typiske danske Landskab, saaledes som han iagttog det, især i Kalundborgegnen og i Nordsjælland, var for ham den vigtigste Kilde til Inspiration. Den danske Natur, dens Linieskønhed og Form, blev for ham ingensinde et forslidt Emne. Maalet for sin

Kunst har han engang selv udtrykt i følgende Bekendelse:
„Hvad jeg som Maler har sat som mit Livsmaal, er at male det kære Danmark, men med al den Simpelhed og

Stubmølle ved Kalundborg

Beskedenhed, som er saa karakteristisk for det; hvilken Skønhed er der ikke i disse fine Linier i vore Bakker, der er saa yndigt bølgedannede, at de synes at være dukkede op af Havet, i det mægtige Hav, ved hvis Bredder de stejle, gule Klinter staa, i vore Skove, Agre og Heder“. Og han var tro mod dette sit Ideal. Hans Malerier er netop saadanne redelige, jævne Virkelighedsskildringer af dansk Natur, men derfor langtfra tørre og kedelige. Tværtimod, han har formaaet at fylde dem med sin egen, friske Betagelse, saa Beskuerne ikke kan undgaa at fornemme den dybt personlige Følelse og Stemning, der

ligger bagved. Lundbye var nemlig tillige meget af en følsom Romantiker, altid lyttende til Naturpoesien og til Historiens Tale, og ofte grebet af Digtningens Røst.

Ved Siden af Landskabsmotiverne var Dyrene hans højt yndede Emner. Skønnere og mere umiddelbart opfattede Dyrebilleder end hans findes ikke i dansk Kunst.

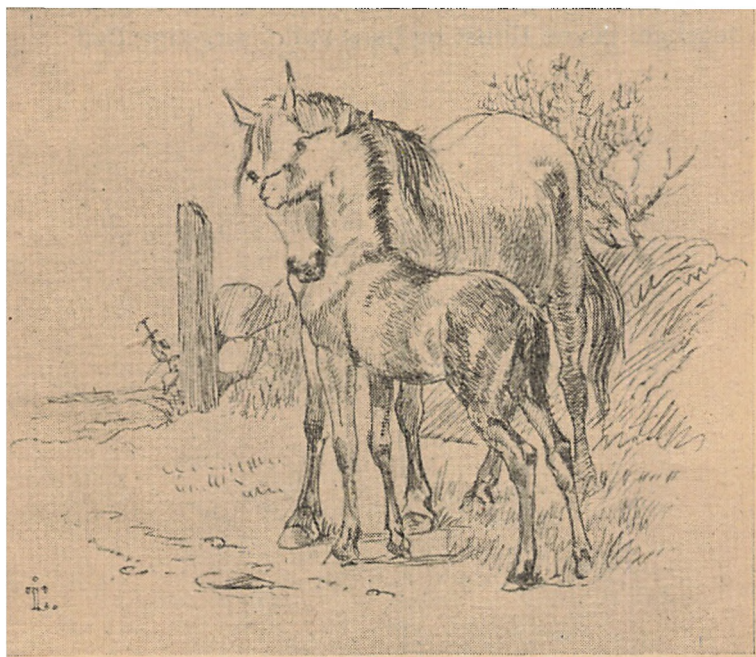
Hellede Klint

Intet Under, at Johan Thomas Lundbye blev en i bedste Forstand folkelig Kunstner, forstaaet og højt værdsat ogsaa af den brede Almenhed. Det var netop et af hans store Ønsker i Livet, at den gode Kunst maatte finde Vej ud til Folket, at Kunsten maatte blive en folkeopdragende Faktor. „Mine Billeder skulde være folkelige og mangfoldige, Almuen, Bonden skulde glædes ved dem, skulde ved dem bestyrkes i sin Kærlig-

Studieblad

hed til sine Sagn Bonden skulde skaane Stendyssen paa sin Mark, naar han saa den aftegnet“, har han selv engang udtalt. Størst Popularitet naaede han utvivl-
somt gennem sine Illustrationer i folkelige Billedbøger, først
og fremmest i H. V. Kaalunds „Fabler for Børn“ (1844),

Hesten og Føllet

den bedste Børnebog, der hidtil er udkommet i Danmark. At tegne var maaske det, der laa allerbedst for ham. Her kunde hans følsomme Fornemmelse for saavel Stregen og Formen, som for Lyset komme fuldt til sin Ret, her kunde den umiddelbare Inspiration præge Arbejdet med en Friskhed og Skønhed uden Lige.

Lundbye yndede paa sine Tegninger at vedføje et Par

Ord, Verslinjer e. l., som kunde passe med Billedets Stemning. En lille Skitse af en stille Skovsø bærer saaledes Paa-skriften: „Det stille Vand har den dybe Grund“. Dette gamle Ordsprog rimer egentlig saa fortrinligt med det Kunstnergeni, vi her har givet en lille Karakteristik af; det passer lige godt paa hans fordringsløse Levned, hans redelige, jævne Kunst og hans stille, sørgelige Død.

Øudskabet.

Af Emil Hersbøl.

»Det er mig en fuldkommen Gaade, hvad alle disse Mennesker løber efter.«

Tandlæge Emil Jensen var en gammel Københavner, besvogret med Flensborgeren Grosserer Axel Christensen. I 1920 havde han virket som Assistent i Flensborg og var derved blevet kendt — senere forlovet og gift med Fru Christensens yngre Søster. Han havde faaet Visum under Messen og stod nu ved Svogereens Dagligstuevindue paa Holmen og betragtede den store Flygtningeskare, som ustandselig defilerede frem og tilbage nede paa Gaden.

»Er disse Mennesker virkelig allesammen Flygtninge?«

»Ja«, bemærkede Christensen, »Størsteparten er Østpreussere. Nu paa denne Tid af Aftenen er det vist mest Folk, der gaar fra og til Bjograferne. Men hvad de ellers bestiller, ved jeg saamænd ikke. Vel sagtens ingenting; de spadserer bare. Der er jo heller ikke meget ved at sidde klumpet sammen inde i overfyldte Stuer. Vi andre vilde vel gøre det samme i deres Sted — gaa og gaa uden Maal og Med. Og gør det vel forøvrigt ogsaa, naar vore Stuer paa Grund af Flygtningeindkvartering er bleven alt for snævre — og vi ikke kan holde ud bestandig at sidde og glo paa hinanden. Saa hellere ud paa Gaden og se paa de straalende Butiker.«

»Ja, det er en Skandale med denne bestandige, utrolige Flygtningebelastning. En Bekendt af mig er lige kommet tilbage fra en Tur i Sydtykland, bl. a. München og Oberbayern. Han siger, at han ingen Steder blot tilnærmelsesvis har set det samme Pres, som her.«

Grosserer Axel Christensen hører til de *gammeldanske*. Hans

Danskhed har Rødder langt tilbage i Fortidens Flensborg. Han er naturligvis stærkt med indenfor den danske Foreningsbevægelse, Medlem af St. Knudsgildet m. m. Sønnen Georg, Arvtageren af Forretningen, som ogsaa er tilstede i det lille Selskab, har gjort Krigen med helt igennem og faldt som Officer tilsidst i amerikansk Fangenskab. Han har i højere Grad end Faderen sine Forbindelser indenfor det store *nydanske* Element og ofrer det sin fulde Arbejdskraft. Han er ivrig Demokrat.

Den gamle Grosserer siger overbevisende: »Danmark skulde efter Kapitulationen naturligvis straks have besat Landet til Ejderen. Der er Danmarks Grænse. Meget vilde nu have set anderledes ud. Du talte om Flygtningeinvasionen! Den var vi i saa Fald blevet skaanet for. Jeg kommer ikke gerne selv paa Gaden. Som gammel Forretningsmand kan jeg ikke holde ud at se denne konstante gabende Tomhed i Byens Butikker. Jeg faar som et Stik i Hjertekulen, hver Gang mit Blik falder derpaa«.

Sønnen falder ind i Samtalen: »Du ved godt, Fa'r, at Danmark var ude af Stand dertil. Det havde jo efter Okkupationen hverken Soldater eller Materiel«.

»Sludder«, siger Grossereren, »den svenske Brigade kunde med Lethed have gjort det, og Lysten manglede næppe«.

»Nej«, svarer Sønnen, »selv om den havde gjort det, havde det været uklogt baade for Danmarks og Sydslesvigs Vedkommende. Bevægelsen havde ingen af Stederne faaet den Dybde og det Relief, som den nu har. Det er først og fremmest Befolkningen hernede, som skal dokumentere sin Selvbestemmelsesret«.

»Visvas, Selvbestemmelsesret. Det er erobret, gammelt dansk Land. Danmark har Retten. Og Selvbestemmelsesretten faar vi jo overhovedet ikke Lov til at udøve« siger Axel Christensen forbitret. — Efter et Øjeblik Pølse tilføjer han mere stilfærdig: »I det hele taget — Afstemning er efter min Mening en Haan. Et Barn stemmer ikke om, hvilke Forældre og hvilket Hjem det

ønsker. Og Befolkningens Standpunkt er vel trods Modstand fra næsten enhver Side allerede tilstrækkelig dokumenteret.

Sønnen svarede roligt og med en indre Styrke, der i nogen Maade nedstemmer Faderens Ilterhed: »Hvis man ikke som Fler-tallet indenfor Tysklands Grænser er helt afvænned med det at tænke, er vi nødt til ikke kun at fordømme Danmarks Holdning, men ogsaa bestræbe os paa at forstaa den.

»Ja, det er let nok«, svarede Faderen: »Tyskerangst, Magelighed og Selvgivelse«.

»Nej, Far, det er for letkøbt, og det mener Du i Virkeligheden slet ikke — dertil elsker Du Danmark for højt. I Fangelejren havde jeg Tid til grundig at gennempløje Danmarks Historie. Som en rød Traad slynger sig igennem den fra Oldtid til Nutid *Kampen om Sønderjylland*. Det giver Udsyn, men maner ogsaa til Alvor. Og jeg hverken vil tro eller tror, at de bedste Danske, ogsaa blandt dem, der er tilbageholdende og skeptiske, heller ikke i Dag forholder sig ligegyldige. Der skal Tid til at gennemtænke Sagen grundig, før der handles«.

Den aldrende Fru Christensen giver sig nu stilfærdig til at intonere paa Klaveret; med sin sprøde Gammelkonestemme begynder hun at synge nogle gamle, danske Sange. Som ung har hun opholdt sig en Tid i Frøslev og været Medlem af Frøslev Sangforening. I Mindet om gamle Dage vælder disse Strofer frem. Først synger hun Carsten Thomsens Sang: »I Synnerjylland, der er æ føjt, dér hær æ hjemm.« Men ogsaa et Par lystige Sange, ogsaa sunget der, f. Eks.: »Hans med den skotske Kasket«.

Hun faar Taarer i Øjnene: »Ja, jeg længes for Tiden saadan efter Frøslev. Den forbistrede Grænse hindrer os ogsaa i al Ting. Men nu er alle de Gamle vel snart døde deroppe. Carsten Gregersen lever jo nu heller ikke mere«.

En Stemning forplanter sig hurtigt og kan hos den enkelte

give sig mærkelige Udslag. Den ældre Tandlæge, gammel Københavner, ser nu pludselig for sit Syn *sin Barndommens Gade* med gamle Tidens Færdsel. Han befinder sig som Dreng paa Amagerbrogade. I Fantasien staar han pludselig der og betragter de gamle To-Etagers Hestesporvogne. Han er stolt over, at paa hans Gade kører To-Etagers Vogne i Modsætning til Sporvognen i Istedgade og Sølvgade, der kun er En-Etages og trækkes af een Hest. Han kender dem alle ved Numrene og ser Nr. 28 for sig. Det er den allerbedste, nemlig den, hvor Olsen er Konduktør. Hans Far holder meget af Olsen og staar altid paa Bagperronen og snakker med ham. Far, der ellers sejler til Sø og sjældent er hjemme.

Saa er der igen et Barndomsminde, der dukker frem i den hyggelige Lyd af en Dampers Tuden. Hvor er den forskellig fra Automobilets Trutten og Flyvemaskinens Brummen. Det er mærkeligt med disse Barndommens Mindedrag; hans Klinik i København ligger langt fra Havnen, og han har siden sin Barndomstid maaske ikke skænket det en Tanke.

Men nu hører han det længselsfuldt ventede Skib med Faderen ombord i Taagen tude i Yderhavnen — eller de tre Træk i Dampfløjten, naar Skibet for udgaaende skal passere gennem Broerne. Han staar med sin Moder ved Langebro og vinker Farvel.

Derefter bevæger Tankerne sig mod Nutiden og til den før saa travle Søfartsby Flensborg: »Hvorfor er alt saa stille, hvorfor hører man saa sjældent en Dampers Tuden. Herregud, hvad skal vi dog gøre, for at dette kan ske. At der igen bliver Liv i den store Havn, saa man atter dernedefra kan høre Dampernes Tuden, og hvor igen, som i gamle Dage, mange Dampere lossere og lader, hvor paa Værftet atter Dampere løber af Stabelen.«

Fru Grosserer Christensen følger Trang til en fortrolig Samtale med den københavnske Søster. Det drejer sig om Hjertebarnet, Sønnen Georg, hendes saa længe smerteligt savnede

Dreng, der efter de mange Aar som en hærdet og stærk Mand var vendt tilbage fra Krigen. »Og saa er han saa gennemdansk, kan Du tro. Rigtig med en stærk og urokkelig Tro paa Sydslesvigs danske Fremtid«. Men der var ikke blot Divergenser mellem den gamle og den unge i det politiske, det evigt brændende Spørgsmaal om Landsdelens Fremtid. Der var ogsaa det med Georgs Forhold til denne Fru Jagermann!

»Er det en Flygtningedame«, spørger Søsteren.

»Ja, paa en Maade. Hendes afdøde Forældre var født Fynboere og har haft en lille Kolonialhandel i Nystaden. Men Datteren Helga har været — eller er da endnu gift med en Bogholder Jagemann i Hamborg. Efter at have været udbombet under det store Flyverangreb der, har hun opholdt sig i Flensborg og bestyrer nu Forældrenes gamle Forretning. Eller rettere sagt de Rester, der er tilbage af den — det er vist ikke store Ting.

Hun har en lille Pige paa 11 Aar og er selv ved de fem og tredive. Manden har fra Østfronten været savnet i 5 Aar, og hun hører aldrig fra ham. — Ja, det er en frygtelig Skæbne, som hun jo desværre deler med mange. Georg sætter denne Kvinde overordentlig højt, ja tænker paa at gifte sig med hende. Hun er smuk, intelligent — ogsaa dansksindet. Hendes Pige, der ligner hende aldeles, gaar i dansk Skole.

Men det er ikke saa meget alt det, der skiller Far og Søn ad, som den sociale Forskel. Hun har jo mistet alt, hvad hun ejer og har, og er ikke bedre stillet end de fattigste Flygtninge — og Axel er noget aristokratisk anlagt. Men det tager Georg intet som helst Hensyn til — han har jo saa længe været ude i Krigens Malstrøm; og han siger, det vigtigste er, at han faar en god og dygtig Kone — og det ved han. — Saa er der ogsaa det med Uvisheden. En Frontsoldat, der har været savnet saa mange Aar og aldrig giver Livstegn fra sig, bliver jo naturligvis tilsidst erklæret for død. Men man ved jo aldrig, forstaar Du.«

Søsteren, Fru Tandlæge Jensen, holder afgjort paa de unges

Ret overfor de gamle. Naar Kærligheden er tilstede — og de er jo begge fuldvoksne Mennesker — maa alle Hensyn og Fordomme vige. Men hvad siger Fru Jagemann iøvrigt?«

»Ja, hun har jo ikke haft det saa godt — har haft store Kampe. Georg siger, hun er en stor Kvinde. Men hun har selvfølgelig ikke glemt sin Mand — selv om hun har Pligter overfor sig selv og sit Barn. Og at hun holder meget af Georg, er aabenbart.«

Tilslidst siger Fru Christensen: »Hvor stejl Far end kan være — saa familiestolt han er, Georg opgiver aldrig denne Kvinde. Jeg ved ikke mere mine levende Raad.«

*

I Fru Helga Jagemanns Butik i Nystaden er Udstillingsvinduet — som i de fleste flensborgske Forretninger — temmeligt øde. Der staar kun nogle gamle Kartoner og Æsker, tilhørende en svunden Tidsperiode — og alle tomme. Rationeringen er yderst sparsom, og de enkelte Varer udsælges altid med det samme. Æg var der lovet til Faaske — de kom i Maj med eet Æg til hver Person. Og Ost har man ikke set i over et halvt Aar — denne i Flensborg saa frygteligt savnede Ost.

Alligevel staar der en Kø udenfor paa henved 30 Mennesker, mest Kvinder og gamle Mænd samt nogle Skolebørn, de har Kundskab om, at Fru Hagemann har faaet en Del Blyanter og Skrivehæfter. Køen staar her for at faa Rosiner efter Marshallhjælpen og Marmelade paa Sukkerkort. Ikke alle Børnene faar Skrivehæfter, da der til hvert skal afleveres 250 Gram »Altpapir«.

Fru Jagemann har rappe Hænder og ekspederer Kunderne i lynende Fart; hun er af den samme blonde Type, som Kvinderne i de danske Fjordbyer, altid elskværdig og hjælpsom. Men trods et smilende Ydre røber hendes Øjne indre Smerte og Sjælekamp.

Kunderne er efterhaanden gaaet — kun den sidste staar endnu foran Disken, en Mand med hæret Ansigt, helt kortklippet Haar og mærkeligt udslukte Øjne, der ligger langt inde i Hovedet. Det giver et Sæt i Fruen, der faar bange Anelser. Typen kender hun, og den er ikke til at tage fejl af — den fra Rusland nylig hjemvendte Krigsfange.

Han taler Hamborgdialekt og nævner sit Navn, Ingeniør Schmidt.

»Hvis De er Fru Jagermann, vilde jeg gerne tale et Par Ord med Dem i Enrum«.

Hun ryster, men viser ham ind i sin Stue.

»Jeg bringer Dem en Hilsen fra deres Mand, der var min Kammerat paa Østfronten«.

»Var, siger De, er min Mand død?«

»Ja, desværre bringer jeg kun et daarligt Budskab. Deres Mand blev saaret ved Staraja-Russa og døde i 1943 paa Lazaretten der«.

En Sitren gennemfarer hende — men pludselig bliver hun igen helt rolig. »Staraja-Russa«, tænker hun uvilkaarlig, og hendes Blik falder paa tre Bøger, der ligger paa Bordet, og som hun netop efter endt Læsning har tænkt at aflevere i Flensborghus Bogsamling. Det er Dostojewskis »Brødrene Karamassov«, og hun har netop læst den store Digters Biografi og set et Billede af hans Hus i Staraja-Russa. Hun har tænkt, om hans Hus er ødelagt eller om det eksisterer endnu. Hvor mærkeligt, at denne Bys Skæbne netop denne Morgen skulde beskæftige hendes Tanker.

Ingeniør Schmidt fortæller træt og enstonig om Samlivet med Kurt Jagemann, og om, at han inden sin Død tog Løfte af ham om en skaansom Overbringelse af Dødsbudskabet. Nu er han glad, det er overstaaet. Han har endda mildnet Budskabet. Virkeligheden formede sig anderledes. Kurt Jagemann blev ikke saaret og indlagt paa noget Lazaret. Under Rekognoscering toges

han tilfange af Partisaner, der til Gengæld for Tyskernes Rædselsgerninger mod Civilbefolkningen hængte ham i et Træ.

Det er en Scene, som i Tusindvis har været udspillet i tyske Hjem.

»Ja, hellere Vished end Uvished — men det har slidt at gaa fem lange Aar og vente. I Grunden har jeg længe paa uforklarlig Vis vidst det — været saa godt som sikker paa det.«

Ingeniør Schmidt, der har været Krigsfange i mange Aar, siger, at hendes Mands Helbred næppe havde udholdt denne Tilværelse.

Det sker ikke saa sjældent, at Mødre og Hustruer i Uvishedens Ventetid paa uforklarlig irrational Maade faar Vished om Sønnens og Mandens Liv eller Død. Mødre haaber maaske trods alt, at Hjemkomsten engang vil ske. Hustruen — den unge, som naturmæssig set har et langt Liv for sig — har undertiden lettere ved at resignere.

»Det er haardt at være Soldaterhustru gennem ni lange Aar — men det har ikke været mindre haardt for dem derude«. Nu faar hun Luft, og Taarerne løber ned ad hendes Kinder.

Hun deler sit tarvelige Middagsmaaltid med den medtagne Mand, hendes Ægtefælles Kammerat og Ven — og han forlader hende lettet over at have udført sin Mission.

Soldaterenken sætter Plakat op i Vinduet og lukker sin Dør af. Hun vil vie denne Dag Mindet om sin Mand.

*

Først næste Dags Eftermiddag faar hun skrevet et Brev til Georg Christensen. Den lille lyslokkede Skolepige, der skal aflevere det, træffer derimod kun Hr. Christensen den Ældre. Han er trods sit barske Væsen en stor Børneven og ikke uimodtagelig for den Friskhed og Frejdighed, der lyser ud af dette Pigeansigt. »Hvor har Du lært saaledes at tale Dansk« spørger han.

»Det har jeg kunnet længe. Jeg har jo allerede i to Aar gaet i dansk Skole og var i Danmark i Sommer. Vi taler alle Dansk paa Legepladsen, og jeg taler ogsaa Dansk hjemme sammen med Mor!»

Før han egentlig vidste, hvem det var, han havde for sig, havde den gamle Flensborger grebet sig selv i den Tankegang: »Hvem der havde saadan et Barnebarn!» Og efter at han fik Visshed om Sagen, tog han en resolut Beslutning: Han kørte i sin Bil den lille Pige hjem.

Grosserer Axel Christensen blev nu den anden uventede Gæst, som Fru Jagemann lukkede ind i sin Stue. En lang Samtale fandt Sted, og der skete efterhaanden det, som ofte opstaar i lignende Situationer. Barnet havde banet Vejen, Grossereren skiftede Standpunkt, selv om han for sig selv aldeles ikke vilde indrømme, at han ærgrede sig en Smule over sig selv og sin Stædighed. Fru Jagemann satte efter denne Samtale atter sin Lukkeplakat i Vinduet og gik ved sin vordende Svigerfaders Arm ud i Bilen. Og snart efter førte han Soldaterenken ind i det Hjem, som nu i saa rigt Maal lukkede sig op for hende og hendes Barn.

Christmas Møller.

Den 13. April i Aar afgik for-
henværende Udenrigsminister,
Dr. phil. John Christmas Møller
ved Døden, ramt af et Hjerteslag,
i sit Hjem i København, 54 Aar
gammel.

Christmas Møller havde fra sin
tidlige Ungdom været saa opta-
get af Kampen mellem Dansk og
Tysk ved vort Lands Sydgrænse,
at der med god Grund ogsaa paa
dette Sted afses Plads til nogle
Mindeord om ham. Saa sent som

i Septbr. 1947 kunde han i et Privatbrev erklære: „Det
slesvigske Spørgsmaal har dog alt i alt været min Livs-
sag.“

Udgaet fra et københavnsk Borgerhjem blev han
Student i 1911, valgte Juraen, men blev hurtigt under
Indflydelse af sin forlængst afdøde Ven, den noget ældre
stud. polit. Aage Kidde, indfanget af de politiske og na-
tionale Problemer, som da forelaa, og af hvilke Forsvars-
sagen og Danskhedskampen i Sønderjylland blev de væ-
sentligste. Kidde var i Besiddelse af en overvældende Vi-
den om den nationale Stilling sønden Aa, som han ud-
møntede indenfor den i det sønderjydske Hjælpearbejde
meget virksomme Studenterorganisation „Hejmdal“, og
Christmas Møller tog denne Viden i Arv efter ham. I 1912
besøgte den unge Christmas Møller sammen med Kidde
for første Gang Grænselandet for personligt at lære For-

hold og Mennesker at kende, og de kom igen, indtil den første Verdenskrig lukkede af for dem. De var med blottet Hoved gaaet over Grænsen til det omstridte Land. De gennempløjede Landsdelen paa Kryds og tværs, og op-søgte førende Personligheder i det nationale Arbejde. Christmas Møller glemte aldrig den Oplevelse, disse Ungdomsaarenes Møde med det kæmpende Sønderjylland havde været for ham.

Men selv om der i 1914 var gaaet et Jerntæppe ned mellem det neutrale Danmark og det i Krigen medind-dragne Sønderjylland, saa betød dette ikke, at Dansk-heden sydfor Kongeaaen var glemt og afskrevet. I 1916 udkom en Pjece „Baandene binder, Sønderjylland 1864 —1914“, der skulde være med til at forberede det danske Folk paa en eventuel Genforening med den nordlige Del af Sønderjylland. Paa Titelbladet staar: „Ved J. C. Møl-ler, udgivet af Foreningen To Løver.“ Den Indstilling, der var lagt til Grund for denne Pjece, medførte natu-rligt, at Christmas Møller, da Grænsespørgsmaalet ved Krigens Afslutning blev sat paa Dagsordenen, sluttede sig til dem, der søgte at faa II. Zone med til Danmark, og det var ham en Skuffelse, at det ikke lod sig opnaa.

Efter at Christmas Møller i September 1920 var valgt ind i Folketinget, blev han i Løbet af en kort Aarrække en af dansk Konservatismes mest centrale Skikkelser. Men hvor meget han end kunde have at tage Vare paa først som den faktiske, senere desuden som den formelle Leder af Det konservative Folkeparti, saa havde han altid Tid tilovers for, hvad der vedrørte Sønderjylland, det være sig nord- eller sydfør den Grænse, Genforenings-aaret havde skænket os. Han optraadte fra første Færd som Nazismens svorne Modstander, og mange vil endnu huske hans energiske Deltagelse i de sønderjydske Valg-

kampagner, efter at det nazistiske Fremstød var sat ind nordfor Grænsen, samtidig med at han af al Magt støttede Bestræbelserne for at faa det haardt kriseramte sønderjydske Landbrug bragt i Sadlen igen og den ogsaa hermed forbundne nationale Fare afværget.

Christmas Møllers landsomfattende Kampagne mod den tyske Besættelsesmagt efter 9. April 1940 er kendt, hans efterfølgende Rejse til London og hans Radiotaler til det danske Folk derovrefra ligeledes. Det første Maal ude i den store Verden var, som han selv har udtrykt det, at forklare og forsvare den Holdning, Danmark havde indtaget, det næste at faa Danmark med i de kæmpende antinazistiske Nationers Rækker, at faa det anerkendt som allieret og dermed friet ud af den Situation, det ved Overfaldet i 1940 var kommen ind i. Christmas Møllers Død har bragt nye og vægtige Vidnesbyrd om, i hvilken Udstrækning dette lykkedes for ham.

Christmas Møller befandt sig i denne Periode paa Højdepunktet af sin Livsbane. Hans Navn var bleven et Statsmandsnavn, og han havde ydet sit Land uvurderlige Tjenester.

Som Udenrigsminister i Samlingsministeriet Buhl var Christmas Møller med til at forme Sætningen om Grænsen, der ligger fast, og han var ud fra sit mangeaarige Kendskab til Grænselandet en af dem, der mest konsekvent fastholdt den Politik, der her var indledet. Han ønskede ikke dette forstaaet anderledes, end at al den Hjælp til national Selvhævdelse og kulturel Udfoldelse, som den danske og den danskorienterede Bevægelse i Sydslesvig havde Brug for, skulde gives af et godt Hjerte. Det var ham, der fastlagde Kravene om Flygtningetrykkets Fjernelse og administrativ Adskillelse mellem Holsten og Sydslesvig. Men paa eet Punkt lod han sig ikke

rokke. I en Tale han holdt i April 1947, slutter han det sydslesvigske Afsnit saaledes:

„Man kan strides om de Ord, at Grænsen ligger fast, men Rigtigheden af deres statspolitiske Indhold kommer man til at sande. Førend Grænsen er flyttet sydpaa af en klar, en overvejende, en bevidst og prøvet Danskhed, kan den danske Stat ikke, naar den er overladt til sin egen Bestemmelsesret, medvirke til at tage Konsekvenserne af en politisk Grænseflytning.“

Med Hensyn til Udviklingen i Nordslesvig efter Tysklands Kapitulation bekendte han sig til den maadeholdne Linje, blandt andet i Skolespørgsmaalet, og havde herunder ogsaa Skolesagen i Sydslesvig for Øje.

Ved det sidste Valg, han deltog i, Folketingsvalget den 28. Oktober 1947, lod han sig som Følge af den raadende Uoverensstemmelse med Partiet i det sydslesvigske Spørgsmaal opstille som konservativ Løsgænger i den sønderjydske Storkreds, men opnaaede ikke Valg. Saa vanskeligt blev Forholdet mellem ham og det Parti, han havde ofret sin Ungdoms Ildhu og sin Manddoms Kraft, at han endte med at melde sig ud af det.

I en urolig og uligevægtig Efterkrigstid maatte Christmas Møller være forberedt paa, at hans Standpunkt i det sydslesvigske Spørgsmaal indtil videre vilde møde megen Modstand. Saa fortrøstede han sig til sine Motivets Styrke og Renhed. Og han veg ingen Sinde tilbage for at gaa mod Strømmen, naar han fandt, at hans inderste Overbevisning om, hvad der tjente Land og Folk bedst, krævede det af ham. Det koster undertiden. Men det sætter sin Mand et varigt Minde.

A. Svensson.

Carl Detlef Clausen.

Degnen fra Dybbøl var hans Kendingsnavn. Et Navn, Detlef Clausen satte Pris paa. Hans tætskaarne Skikkelse med de særprægede Ansigtstræk glemte ingen, der havde set ham. Talte man med Detlef Clausen, saa fik man klar og tydelig Besked uden Talemaader og sligt. Han var, det opdagede enhver snart, en helstøbt Personlighed.

Detlef Clausen var udgaet fra et dansk Lærerhjem. Han fødtes den 9. Marts 1876 i Bolderslev. Efter Folkeskolen besøgte han Præparandskolen i Aabenraa og tog Lærereksamen fra Tønder Seminar i 1896. Efter Genforeningen var Clausen paa Kursus i København i 5 Maaneder i 1919. et Kursus, som Statens Lærerrhøjskole afholdt for sønderjyske Lærere med tysk Uddannelse.

1896 blev Clausen Lærer i Mejlby. 1900 flyttede han til Mjølnden, en kort Tid var han Lærer i Hygum, for saa i 1909 at faa Degneembedet i Dybbøl. Her blev han indtil 1942 og flyttede saa som emeritus til Sønderborg, hvor han døde den 15. Juni 1948.

Efter Genforeningen blev Degn Clausen Formand for Lærerkredsen paa Sundeved, fra 1920 til 1942 var han Formand for Sønderjydsk Lærerforening, Medlem af Hovedbestyrelsen for Danmarks Lærerforening og Hovedkasserer fra 1928 til 1944 m. Clausen har skrevet en Række Avis- og Tidsskriftsartikler.

I Modsætning til mange, mange andre, der gik Lærervejen under Fremmedherredømmet, bevarede Clausen sit danske Sindelag. Det har sikkert ikke været let for ham, da dette at holde Mund overfor Uretten ikke var hans Sag. Han holdt Mund til Gavn for den Ungdom, der kom under hans Paavirkning. Ved Danmarks Lærerforenings Aarsmøder var han i en lang Aarrække Dirigent, og her fik han rig Lejlighed til at bruge den Myndighed, der var ham i Kødet baaret.

Det var en Fornøjelse at være sammen med Degnen fra Dybbøl, han havde Humor og kunde fortælle en god Historie; han

var ikke Jæger for ingenting. Det, der laa ham stærkt paa Sinde, var det danske og det kristelige. Kristendommen var for ham en Livsfaktor, og det danske var ham en Selvfølgelighed. Han havde mange Venner og han var en god Kampfælle.

Jakob Petersen.

Jørgen Petersen.

Jørgen Petersen er født i Avnbøl den 8. August 1869 og døde sammesteds den 20. Januar 1948. Han kom i Karetmagerlære og overtog som 20-aarig sin afdøde Fars Forretning og et Husmandssted paa 4^{1/2} Tdr. Land. Da Jørgen Petersen døde, var de 4^{1/2} Tdr. Land bleven til 16 Tønder, og Karetmagerværkstedet var bleven udvidet og mekaniseret. Paa det økonomiske Omraade var han en saare driftig Mand.

Det faldt ikke i Jørgen Petersens Lod at komme paa Højskole, men det hindrede ham ikke i at følge med i det folkelige Liv. Han hørte til dem, der gennem Læsning opøvede sig til Selvtænkning, og for ham blev Flensborg Avis den store Vækker. Endnu som gammel Mand minde- des han med Glæde den Dag, han fik A. D. Jørgensens „Fyrretyve Fortællinger“ i Hænde. Denne Bog gav ham Smag for historisk Læsning. Sprogforeningen og Skoleforeningen stod hans Hjerte nær, han var Tilidsmand for dem begge indtil Genforeningen.

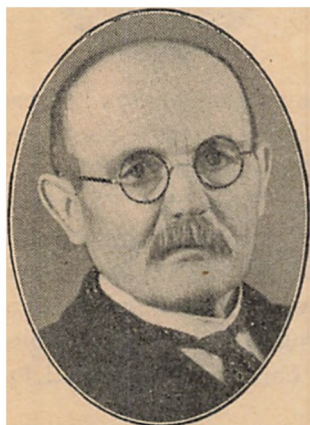
Efter Genforeningen blev der i høj Grad Brug for ham. I 1919 blev han valgt ind i Sønderborg Kredsraad, senere i Amtsraadet indtil 1935. Husmandssagen optog ham meget, han havde her mange Tillidshverv, og var bl. a.

Medlem af Husmandsforeningernes Hovedbestyrelse. Indenfor Haandværkerorganisationerne havde han ligeledes mange Tillidshverv.

Jørgen Petersen var det man kalder en „selfmade man“, det prægede ham i høj Grad. Han havde en Mening om Tingene, og han var en utrættelig Forsvarer for Mordersmaalets Ret. Ved Krigens Udbrud 1914 hørte han til dem, der maatte vandre i Fængsel. I Grænsekampen 1918 —20 stod han paa Linje med Flensborg Avis. Han var en stædig Mand, der ikke bøjede sig for nok saa gode Argumenter, naar han havde Tro til Sagen, men han var en Riddersmand, der kæmpede med aabent Visir, Snigveje var ukendt. Da han døde mæt af Dage kunde han se tilbage paa en rig Virksomhed.

Jakob Petersen.

Nicolaj Christian Christiansen.

Christian Christiansen er født i Vestre, Medelby Sogn, den 28. April 1871. Han døde i Bajstrup den 16. September 1946. I 1899 købte Christiansen en Landejendom paa Gaardebymark. Ejendommen drev han i 20 Aar. Saa solgte han den og flyttede til Bajstrup, hvor han virkede som Arbejdsmand og Pedel ved Bajstrup Skole.

Christiansen var en stiltfærdig Mand, der ikke talte ret meget. I al sin Færd var han arbejdssom, og alle, der kendte ham, holdt af ham. Han var alle Dage en god dansk Mand, og den har der været stærk Brug for paa Tingleveggen, særlig før 1920. I en lang Aarrække var han Sprogforeningens Tillidsmand, og dette Hverv rygtede han med en aldrig svigtende Troskab.

Jakob Petersen.

Hans Alexandersen.

En rolig Mand, med et lyst og dejligt Smil, en fast Karakter, der ikke gik af Vejen for et Arbejde, hvad enten det var af økonomisk eller folkelig Art, er gaaet bort. Hans Alexandersen var født den 12. Februar 1892 i Sottrup. Hans Far var i mange Aar Medlem af Sprogforeningens Bestyrelse. Hans Morfar var den i sin Tid kendte Sandemand Hans Asmussen. Han voksede op i et Hjem, hvor de bedste danske

Traditioner holdtes vedlige, og det havde til Følge, at han fik en god Uddannelse paa Ungdomsskolerne i Danmark. Han besøgte Hejls Efterskole, Vinding Højskole og Dalum Landbrugsskole. Under et Studieophold i England brød Verdenskrigen ud, og Hans Alexandersen vendte hjem og deltog i Krigen, for at bevare Retten til at dyrke Fædrenes Jord.

I 1919 overtog han Morfaderens Gaard i Sottrup, som han drev med stor Dygtighed, saa at den blev en Mønstergaard. Længe fik Hans Alexandersen ikke Lov til kun at sysle med Jorden, der blev kaldt paa ham saavel i Sognet som udefra. Han var Formand for Ungdomsforeningen, for Andelsmejeriet og for Danske Samfund, Medlem af Sogneraadet, af Bestyrelsen for Sønderjyds Mejeriforening, Dagbladet „Hejmdal“, af Tilsynsraadet for Sønderjyds Skoleforening, af Bestyrelsen for „Historisk Samfund for Sønderjylland“ m. m.

Kun 55 Aar gammel døde Hans Alexandersen den 5. November 1947. Det er med Vemod, at Sprogforeningens

Almanak Gang paa Gang skal skrive Mindeord om Kvinder og Mænd, der gik for tidligt bort. Mennesker som Hans Alexandersen er der altid haardt Brug for, da de er til at stole paa i enhver Situation. Han var ikke meget talende, men det han sagde var klart og velovervejet, derfor nød han Tillid allevegne. Et sundt Omdømme og et aldrig svigtende Overblik var et Kendetegn hos ham. Han havde let ved at naa frem til Sagens Kerne. Det er en Indsats i Lighed med, den Hans Alexandersen fik Lov til at udføre, der gaar som en usynlig Traad gennem vort nationale Liv, og viser os Vejen fremad.

Jakob Petersen.

Nikolaj Christensen.

Under Køllerpolitikken var der enkelte Mænd, der fik deres Navn slaet fast i Folkebevidstheden. En af dem var Nikolaj Christensen, der som Søn af en Optant, blev udvist, vendte tilbage, blev fængslet, atter udvist, men som tilsidst fik Lov til at leve i Landet, som Statsløs. Denne ejendommelige Tid, der skræmte Sindene i høj Grad, er nu et tilbagelagt Stadium. Efter Afslutningen af Optanttraktaten i 1907 blev Christensen tysk Statsborger.

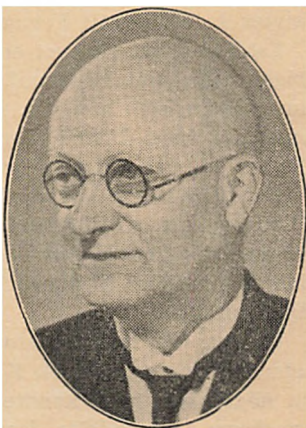
Nikolaj Christensen var født den 2. Juli 1877 i Dybbøl. Han kom paa Skibelund Efterskole og var senere Elev paa Næsgaard Landbrugsskole. I 1901 købte han Grøngaard, og var efter 1907 en virksom Støtte for Danskheden i Hostrup Sogn. Han var med ved Rejsningen af Jejsing Forsamlingshus. Sygdom tvang ham til at sælge Grøngaard. Kort før 1914 købte han en Gaard i Hovst, for senere at forpagte Mejerigaarden i Dybbøl. Blandt hans mange Tillidshverv skal her kun nævnes at han var Formand for Graasten Landbrugsskole.

Nikolaj Christensen var en retlinet Karakter, med et lyst og frejdigt Syn paa Tilværelsen.

Jakob Petersen.

Claus Eskildsen.

Den 12. Januar 1881 fødtes Claus Eskildsen i Felstedskov. Han kom som saa mange andre af sin Samtid til at staa overfor det vanskelige Valg, om han skulde blive ved Jorden, lære et Haandværk eller gaa ind i Embedsmændenes Rækker. For den begavede Dreng var det maaske intet Valg. Resultatet blev, at han kom paa Seminariet i Egerneførde og tog Lærereksamen derfra. Videre Uddannelse søgte han, og tog Mellem-skole- og Rektoreksamen og afsluttede med et Ophold paa Gymnastikskolen i Berlin. Efter endt Uddannelse blev Eskildsen Lærer i Sæd, for

derefter at blive knyttet til Seminariet i Tønder, hvor han forblev indtil 1946, da han søgte sin Afsked.

Saadan omtrent ser Rammerne ud for hans Liv, men den unge Lærer savnede ikke Ærgerrighed. Frem vilde han og frem kom han. For at kunne komme frem var der een Betingelse, der maatte ske Fyldest, og det var at slutte sig helt og fuldt til Magthaverne. Dette gjorde han, og det betød et Brud med Fortiden, da hans Hjem og Slægt hørte til de bedste danske Hjem i Felsted Sogn. I 1909 blev Eskildsen Medlem af Tønder Byraad og blev siddende her til 1919. Hans tyske Indstilling i denne Periode er iøjnefaldende. Det nytter ikke at pynte paa det, det bliver det i Grunden værre af. Eskildsen vendte Landsmandskabet Ryggen, og var i fuld Maal med blandt dem, der vilde udrydde vort danske Modersmaal i Skole og Kirke. Endnu i For-aaret 1919 haabede Eskildsen paa Muligheden af at bevare Landsdelen for Tyskland.

Da Genforeningen var en Kendsgerning, kom Barndomsminde-erne frem. Det har nok voldt ham adskillige Vanskeligheder at

komme tilbage til det, han i sin Tid forlod. Hvad han havde gjort galt, søgte han nu at bøde paa. Hans fornemste Arbejde kom til at ligge indenfor »Historisk Samfund for Sønderjylland«, i hvis Bestyrelse han sad fra Oprettelsen i 1922 og indtil sin Død. I 1924 blev han sammen med Amtslæge Dr. med. Lausten-Thomson Udgiver og Redaktør af »Sønderjydske Maanedsskrift«. I 1934 valgtes Eskildsen til Formand for »Dansk Samfund« i Tønder.

Eskildsen har skrevet en meget læseværdig Bog om Verdenskrigen »Østfront-Vestfront«, der giver et udmærket Billede af ham, saadan som han var. En Række pædagogiske Skrifter foreligger fra hans Haand, den fornemste er »Ole Bole«. Alt dette blegner dog ved Siden af den i 1936 udgivne Bog »Dansk Grænse-lære«. Denne Bog var oprindelig et Indlæg imod Teorien om »Blod og Jord«. Efter 1945 er den bleven det modsatte af, hvad der var tilsigtet. Bogen danner i Dag Grundlaget for mangfoldige Menneskers Syn paa Sydslesvig, netop ud fra Teorien om »Blod og Jord«.

Ud fra det samme Grundsyn gik Claus Eskildsen med stor Lidenskab og agitatorisk Kraft ind for Sydslesvig. Det var, som om noget, han godt kendte fra sig selv, nu skulde fuldbyrdes i det store: Omvendelse fra Aarhundreders Vildfarelser. Her er ikke Stedet til at imødegaa hans Argumenter, det har vi gjort saa mangen Gang, mens han var i Live. Faa Dage før hans Død talte vi sammen paa Rønshoved Højskole. I Skolens Gæstebog skrev han:

Vær med paa vort dejlige Korsfarertog
til Sydslesvigs Befrielsesdag.

Claus Eskildsen var en vennesæl og flittig Mand, vel lidt af alle. Han var en stor Børneven, de smaa ikke alene elskede ham, de forgudede ham. Han forstod som faa den store Kunst at gaa ind i Folk med Træsko paa, som vi siger. Han var en god Taler, yndede at hæve Pegefingern og fremsætte sine Grunde med en Overbevisning, der undertiden førte ham ud paa gyngende Grund. Men selv dette blev ham saare let tilgivet, selv af Modstandere.

Den 7. Oktober 1947 døde han ombord paa Storebæltsfærgen, midt i Arbejdet for den Sag, der optog ham til sidste Aanddrag: Sydslesvigs Befrielsesdag. Da han blev stedt til Hvile paa Tønder Kirkegaard, samledes alle, der havde kendt ham, uden

Hensyn til Mening eller Tro, for at vise ham den sidste Ære. Et mærkeligt Levnedsløb havde fundet sin Afslutning.

Jakob Petersen.

Kr. la Cour Pedersen, Skibelund.

Den 20. Juli afgik Forstander Kr. la Cour Pedersen, Skibelund. Efterskole, ved Døden, 68 Aar gammel.

Skibelund — det var i gamle Dage før Genforeningen for Grænseboerne sydfor Kongeaaen: Grundlovsfesten og Efterskolen.

I Hundredvis stævnede Folk i Vogn, paa Cykle eller til Fods hvert Aar den 5. Juni over Broerne ved Foldingbro, Frihed og Skodborghus til Skibelund Krat, der den Dag var smykket med Dannebrogflag paa Baggrund af Granernes, Bøgenes og Egenes grønne Løv.

Men hvert Aar ved Maj- og November-Tide kom en Skare af Piger og Dreng, lige sluppet ud af den tyske Skole, for paa Skibelund første Gang at gaa i dansk Skole. Det blev en Oplevelse, og det blev for mange en Indvielse til dansk Gerning i Sønderjylland.

I 1874 havde Knud Pedersen begyndt sin Skole her, og der er endnu mange Kvinder og Mænd tilbage henede, der med Tak vil mindes en Sommers eller en Vinters Ophold i Knud Pedersens og Georgias Hjem.

I 1909 trak Knud Pedersen sig tilbage fra Forstandergerningen og overlod Styret til Sønnen Kristian la Cour Pedersen, der allerede i en længere Aarrække havde været Lærer ved Skolen. Som Forstander fortsatte han sammen med Søsteren Marie Arbejdet i det gode Spor. Skibelund vedblev at være et Samlingssted og et Bindeled over Aaen, ogsaa efter det lykkelige Aar 1920, Genforeningsaaret.

Med vaagen Sans fulgte Kr. la Cour Pedersen det danske Arbejde i Sønderjylland, ogsaa under de nye og frie Arbejdskaar.

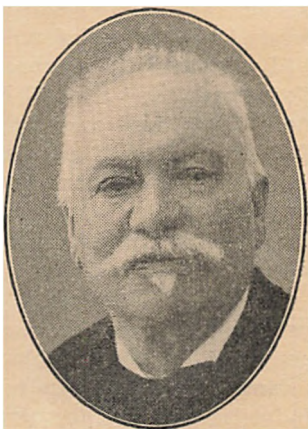
Ofte saa man ham som Deltager i de danske Aarsmøder. Men Arbejdspladsen var for ham først og fremmest Efterskolen, der ogsaa efter Genforeningen havde en betydningsfuld national Opgave at løse.

I Fjor trak han sig paa Grund af Sygdom tilbage som Forstander og overlod Ledelsen til en Datter og Svigersøn, Tage Dørup, der nu fører den gamle Grænseskoles Traditioner videre.

N. H.

Peter Paulsen.

Blandt Røddingegnens mange kendte Skikkelser var Peter Paulsen af en anden Støbning end de grundtvigskprægede Kvinder og Mænd. I gamle Dage var de grundtvigske Mænd let kendelige ved deres lange Skæg, og dertil kom, at de var bredtfavnende. I Dag er de glatragede og indesluttede, de har mere Visdom, og dette har medført, at de er bleven i sig selv hvilende. Peter Paulsen var det modsatte, al-

drig hvilende, altid paa Farten. Han var den største Idealist af dem alle, og dertil kom, at han tilhørte Indre Mission. Det var undertiden svært at tro, at Peter Paulsen var Indremissionær, da han var en glad Sjæl, der havde venlige Ord til alle uden Hensyn til, hvem de var og hvad de troede paa.

Peter Paulsen er født i Skodborgskov den 18. December 1873. I 1900 købte han en Gaard i Brændstrup. Hjemmet i Brændstrup blev et Brændpunkt for Indre Mission. Fra 1907 til 1920 var han Missionær, efter Genforeningen

blev han Rejsesekretær for K. F. U. M. og K. i Danmark. Han var Formand for „Den sønderjydske Menighedsraadsforening“, Medlem af „Det kirkelige Udvalg“, i Bestyrelsen for Hoptrup Højskole, Vurderingsmand for Sønderjyllands Kreditforening m. m.

Selv om det kristelige laa ham mest paa Sinde, saa var han en vaagen dansk Mand. Han hørte med i den Kreds, der sprængte de gamle Baand. Denne Kreds indenfor Indre Mission krævede et dansk kristeligt Liv, der ikke vilde underkastes de tyske Præsters Fortrykningsbestræbelser. Dette Standpunkt stod Peter Paulsen fast paa, idet han sluttede sig nær til Sekretær J. M. Kylling's danske Retning. Paulsen kom med i Verdenskrigen og om Deltagelsen i denne har han skrevet en Bog med Titelen: „Til Kamp! Til Kamp!“ Titelen er saare betegnende for ham. De to Gange Kamp betød for ham: Kristendom og Danmark.

Foruden alle hans mange Tillidshverv indenfor Indre Mission var han i en lang Aarrække Sprogforeningens Tillidsmand, et Arbejde, der gik i Arv til en af hans Sønner. Han var med i et Arbejde for at fremme dansk kirkelig Aand i Sydslesvig, et Arbejde, som han omfattede med megen Kærlighed og Varme. Selv om vi var uenige i mangt og meget, saa var den gensidige Respekt for hinandens Tanker og Meninger altid til Stede.

Peter Paulsen var en veltalende Mand, der kunde forme Ordene, saa det blev en virkelig Prædiken. Derfor blev han ogsaa skattet i vide Kredse i hele vort Land. Kun faa har udrettet mere for en Sag, de troede paa, end Peter Paulsen, Missionæren fra Brændstrup.

Jakob Petersen.

Peter Nielsen, Refsø.

Den 18. Januar 1948 døde Gaardejer Peter Nielsen, Refsø Mark. Han var født 23. Februar 1894. Hans Navn er kendt over hele Landet. Det var Bøndernes Kamp mod Landbrugskrisen, der bragte ham frem i forreste Række.

I Foraaret 1933 blev Peter Nielsen Formand for den sønderjydske Hovedbestyrelse indenfor L. S., og da Organisationen et Aar senere indførte Førerprincippet, blev Peter Nielsen udstyret med diktatoriske Fuldmagter. Men nazistiske Narrestreger laa ikke for denne Bondeemand, og han brugte sin Magt til noget, som faldt Nazisterne indenfor L. S. haardt for Brystet, nemlig til at indlede et intimt Samarbejde med Institutionerne og de saakaldte »rette Mænd«. Som den praktiske Mand, han var, vilde han se Resultater af sit Arbejde.

Peter Nielsen var positivt indstillet overfor Opgaverne, og han var tillige en klog Mand og utrættelig i Arbejdet for at komme nødstedte Standsfæller til Hjælp. Paa sin egen primitive Maade forstod han i enhver Situation at slaa paa de rigtige Streng og sætte dem, han forhandlede med eller talte til, i godt Humør. Det var disse Egenskaber, der satte Peter Nielsen i Stand til at holde de ideologiske og kværulerende Elementer indenfor L. S. Stangen. Det kunde ingen anden have gjort tilnærmelsesvis saa godt som han. Det var først og fremmest hans Fortjeneste, at L. S. i Sønderjylland i Tide skilte sig ud fra Knud Bach.

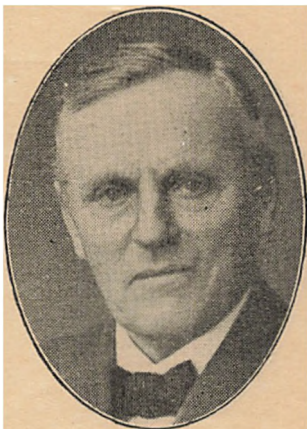
Forklaringen er den, at Peter Nielsen fra sit Hjem og det Milieu, af hvilket han var fremgaaet, havde en aandelig Ballast,

som gjorde det muligt for ham at undgaa de Skær, som L. S. i det gamle Land strandede paa. Han var sit Land en god Søn i en vanskelig Tid.

P. A. Callø.

Aage Jacobsen.

Blandt de Mænd, der var med til at stifte Sprogforeningen, var Møller Jacobsen, Brøns. Han var en særpræget Personlighed. Hans Søn Aage Jacobsen tog ikke alene Mølle og Gaard i Arv, men hele Slægtens Indstilling overfor det folkelige og nationale Arbejde. Aage Jacobsen var født den 29. April 1877 paa Brøns Mølle. Han nød den sjældne Lykke at blive undervist privat, for senere at komme paa Ribe Katedralskole. Sidst i Halvfemserne var han paa Testrup Højskole og i 1902 en Vinter paa Askov. Jacobsen fik ogsaa en udmærket faglig Uddannelse, bl. a. paa Valsemøllerne i Esbjerg, Lybæk, Nyborg o. a. St.

1907 forpagtede Aage Jacobsen Brøns Mølle, og i 1923 overtog han saavel Møllen som Gaarden, der hørte til Møllen. Han var en dygtig Landmand, der fik Jorden drænet og merglet. Hans største Interesse var imidlertid Plantningsarbejdet, som han fik udført paa de Hedearaler, der hørte til Møllen. Der var ogsaa god Brug for ham udadtil, han var saaledes Medlem af Bestyrelsen for Tønder Landmandsbank, Medlem af Sogneraadet, en kort Tid dets Formand, i Bestyrelsen for Sparekassen, Forsamlingshuset m. m. Han var Sprogforeningens Tillidsmand siden 1924.

Som det vil fremgaa af det nævnte, var Jacobsen en Mand, der fik noget ud af Tiden. Han var ingen veltalende Mand, han hørte nærmest til dem, der betegnes som de stille i Landet. Det karakteristiske for ham var det trofaste Sind og den Forpligtelse, han følte overfor Slægtsarven. Han var en Ven af Sydslesvig, og hans politiske Indstilling var her i alle Tilfælde ikke i Overensstemmelse med min, men det gjorde intet Skaar i det fælles

folkelige Arbejde, der gjaldt Danskhedens Trivsel og Vækst. En god dansk Mand gik bort den 29. Juni 1948, da Aage Jacobsen døde paa Brøns Mølle.

Jakob Petersen.

Else Marie Hansen.

Det er saare sjældent at Kvinder er Tillidsmænd i vore nationale Foreninger. Af hvad Grund dette er Tilfældet, ved jeg ikke, men sikkert er det, at Kvinderne er udmærkede Tillidsmænd. De staar fuldt paa Højde med Mænd, ogsaa hvadEnergien angaar. Det er ikke Meningen at virke æggende eller forstemmende. Else Marie Hansen var en af de faa Kvinder, der vovede at paatage sig Hvervet som Tillidsmand for en Kreds i Haderslev By.

Else Hansen er født i Bovlund d. 7. Marts 1871. Hjemmet var præget af den Aand, der udgik fra Højskolen og Frimenigheden. Efter Konfirmationen kom hun paa Hejls Efterskole og senere paa Askov. I 1920 flyttede hun fra Bovlund til Haderslev og tog Plads paa et Kontor, da hun hørte til dem, der blev haardt ramt ved Markens Sammenbrud i 1920. I Haderslev blev hun Sprogforeningens Tillidsmand og øvede derigennem en Indsats for Danskheden i Sønderjylland. Der kan altid siges, at dette at være Tilidsmand er en beskedene Indsats, men saa skal der til Gengæld ogsaa siges, at den er fundamental, da en national Forening uden Tillidsmænd vil være lig Nul. Den 8. Februar 1947 døde Else Hansen i sin Fødeby Bovlund.

Jakob Petersen.

Indhold

Leck Fischer: Sydens Frugter	1
Kr. Olesen: Et Besøg hos H. P. Hanssen	9
Cai M. Woel: Som en Tyv om Natten —	16
Martin N. Hansen: For læng, læng senn	28
Nicolaj Svendsen: Bitte Søren og Herremanden	29
Th. Kaufmann: Bondebryllup i Varnæs Sogn	34
Rose Thyregod: Han kom — hun saa og sejrede	42
P. Tolderlund-Hansen: Venner allevegne	53
Jørgen Paulsen: Maleren Johan Thomas Lundbye	62
Emil Hersbøl: Budskabet	73

De gamle, som faldt:

A. Svensson: Christmas Møller	82
Jakob Petersen: Carl Detlef Clausen	36
Jakob Petersen: Jørgen Petersen	87
Jakob Petersen: Nicolaj Chr. Christiansen	88
Jakob Petersen: Hans Alexandersen	89
Jakob Petersen: Nikolaj Christensen	90
Jakob Petersen: Claus Eskildsen	91
N. H.: Kr. la Cour Pedersen	93
Jakob Petersen: Peter Paulsen	94
P. A. Callø: Peter Nielsen, Refsø	96
Jakob Petersen: Aage Jacobsen	97
Jakob Petersen: Else Marie Hansen	98

Regering og Rigsdag.

Ministeriet

(13. November 1947)

Statsminister *Hans Hedtoft*.
Udenrigsminister *Gustav Rasmussen*.
Finansminister *H. C. Hansen*.
Justitsminister *N. Busch Jensen*.
Handelsminister *J. O. Krag*.
Landbrugsminister *Kr. Bording*.
Forsvarsminister *Rasmus Hansen*.
Indenrigsminister *Alsing Andersen* (til 23. Novbr.)
 Jens Smørnum (fra 23. Novbr.)
Undervisningsminister *Hartvig Frisch*
Kirkeminister *Frede Nielsen*
Minister for off. Arbejder *Carl Petersen*.
Socialminister *Johan Strøm*.
Arbejdsminister *Marius Sørensen*.
Minister for Byggeri og Boligvæsen *J. Kjærbøl*.
Fiskeriminister *Chr. Christiansen*.
Minister uden Portefeuille *V. Buhl*.
 Fanny Jensen.

Folketinget

(Folketingsvalget 28. Oktober 1947)

Socialdemokratiet	57	Mandater	(+ 9)
Venstre	46	"	(+ 8)
Hovedstadens Venstre	3	"	(+ 3)
Konservative	17	"	(÷ 9)
Radikale Venstre	10	"	(÷ 1)
Kommunistiske Parti	9	"	(÷ 9)
Retsforbundet	6	"	(+ 3)
Færøerne	2	"	

150 Mandater

Stemmatal i Sønderjylland

Socialdemokrater	33.074	St.	3	Mandater
Venstre	26.093	"	3	"
Konservative	10.802	"	1	"
Retsforbundet	4.744	"	—	"
Christmas Møller	3.775	"	—	"
Rad. Venstre	3.531	"	—	"
Kommunistiske Parti	2.196	"	—	"
Dansk Samling	1.256	"	—	"
Tysk Mindretal	7.464	"	—	"

Ialt 92.935 St.

Valgt i Sønderjylland

Socialdem.: *C. H. Christensen, Frede Nielsen, Fr. Teichert.*
Venstre: *Erik Appel, Jørgen Gram, Fr. Heick.*
(udenfor Sdj.: *Simon From, Ejnar Simonsen*).
Konservative: *C. Bartholdy.*

Landstinget

(Landstingsvalg 11. April 1947)

Socialdemokratiet	34	Mandater
Venstre	21	»
Konservative	13	»
Radikale Venstre	7	»
Kommunistiske Parti	1	»

Ialt 76 Mandater

Valgt i Sønderjylland

Socialdemokr.: *Alfred Kristensen, P. Mortensen (tingv.)*
Venstre: *Axel Bjerre*
Konservative: *Jørgen Otzen, M. Schaumann (tingv.)*
Rad. Venstre: *Fru Ingeborg Thomsen*

Nationale Foreninger og Institutioner.

Sprogforeningen.

Formand: Bibliotekar Jakob Petersen.

Ledelse: Højskoleforstander Arnfred, Askov, Gdr. Hans Jørgen Hansen, Lysabildskov, fhv. Folketingsmand I. P. Nielsen, Dynt, Amtsskolekonsulent Svendsen, Tønder.

Aarsmødet afholdes sidste Søndag i Juni.

Skoleforeningen.

Bestyrelsen: Landstingsmand H. Jepsen Christensen, Høgsbro pr. Hvidding, Formand. Gdr. Mathias Jepsen, Jejsing, Næstformand. Købmand Chr. Thygesen Petersen, Døstrup, Sdj., Kasserer.

Aarsmødet afholdes sidste Søndag i Juni.

Grænseforeningen

Kontor: Peder Skramsgade 5, I, København K.

Formand: fhv. Præsident Holger Andersen.

Næstformand: Direktør V. Fischer, Inspektør N. J. Gotthardsen, Grosserer P. Michaelsen.

Sekretær: Kontorchef, cand. jur. Antoni Petersen.

Den nordslesvigske Kvindeforening

Formand: Fru Margrethe Jepsen, Tønder.

Næstformand: Fru Valborg Kruuse, Sønderborg. Kasserer: Fru Astrid Hansen, Aabenraa.

Dansk-Nordisk Ungdomsforbund

Kontor: Folkunghus, Graasten.

Formand: P. Marcussen, Graasten, Næstformand: Pastor K. Lænkholm, København. Kasserer: Christian Nielsen, Vollerup.

Ungdomsforeningerne

A a b e n r a a Amts Hovedkreds: Formand Fru Jepsen, Straagaard pr. Aabenraa, Kasserer: Bankkasserer Kræmer, Graasten. (18 Foreninger), 1850 Medlemmer.

H a d e r s l e v Østeramts Hovedkreds: Formand: Lærer J. Chr. Christensen, Mellemgade 10, Haderslev. Kasserer: Gaardejer Aksel Tang, Hytkjærgaard pr. Marstrup. (25 Foreninger, 3798 Medlemmer).

R ø d d i n g e g n e n s Hovedkreds: Formand: Gdr. Chr. Christensen, Hjerting pr. Rødding. Kasserer: Gdr. Ejnar Rytz, Brændstrup pr. Gram (14 Foreninger, 2587 Medl.).

S ø n d e r b o r g Amts Hovedkreds: Formand: Pastor Madsen,

Lysabild pr. Skovby/Als. Kasserer: Lærer R. Clausen, Snogbæk pr. Vester Sottrup (17 Foreninger, 4345 Medl.).

Løgumkloster og Omegns Hovedkreds: Formand og Kasserer: Lærer Alfred Jensen, Ellehus pr. Jejsing (10 Foreninger, 1013 Medl.).

Højer og Omegns Hovedkreds: Formand og Kasserer: Pastor S. Grøn, Daler (5 Foreninger, 280 Medl.).

Skærbæk og Omegns Hovedkreds (for Tønder Amts nordlige Del): Formand: Pastor H. Ebbesen, Døstrup, Kasserer: Købmand Knud Hansen, Skærbæk (8 Foreninger, 1190 Medl.).

K. F. U. M. & K. i Sønderjylland

Haderslev-Kredsen:

Kredsformand: Indremissionær E. Thisted, Haderslev.

K. F. U. M.-Foreninger: 5 165 Medlemmer

K. F. U. K.-Foreninger: 7 182 »

Fællesforeninger: 1 56 »

Gram-Kredsen:

Kredsformand: Sognepræst T. Philipsen, Gram.

K. F. U. M.-Foreninger: 15 276 Medlemmer

K. F. U. K.-Foreninger: 13 228 »

+ 254 M.- og K.-Spejdere

Aabenraa—Tønder-Kredsen:

Kredsformand: Sognepræst Fr. Nicolajsen, Ballum.

K. F. U. M.-Foreninger: 12 191 Medlemmer

K. F. U. K.-Foreninger: 12 210 »

Fællesforeninger: 4 89 »

Spejdere: 8 Troppe: 202 »

Sønderborg-Kredsen:

Kredsformand: Pastor A. Granum-Jensen, Sønderborg.

K. F. U. M.-Foreninger: 3 89 Medlemmer

K. F. U. K.-Foreninger: 7 99 »

Højskoler og Landbrugsskoler i Sønderjylland

Danebod Højskole, Fynshav, Als.

Forstander Frede Terkildsen..

Graasten Landbrugsskole.

Forstanderne Hans Hansen og L. Lauridsen.

Hoptrup Højskole, Hoptrup.

Forstander P. H. Lauritsen.

Rødding Højskole, Rødding.

Forstander Hans Lund.

Rønshoved Højskole, Rinkenæs.

Forstander Hans Haarder.

Efterskoler i Sønderjylland

Agerskov Efterskole, Agerskov,

Forstander Knud Aage Bramsen.

Hoptrup Efterskole, Hoptrup,

Forstander P. H. Lauritsen.

Nordborg Efterskole, Nordborg, Als.
Forstander Chr. Demuth.
Rens Efterskole, St. Jyndeved.
Forstander Godfred Hansen.
Vojens Efterskole, Vojens.
Forstander E. Hagelsø.

Husholdningsskoler i Sønderjylland

Als Husholdningsskole, Vollerup.
Forstander: Johanne Hansen.
Graasten Husholdningsskole, Graasten.
Forstandere: Olga Reppien og Ulla Drewes.

Sønderjysk Idrætsforening

Formand: Gdr. Johs. Juhl, Branderup. Sekretær og Forretningsfører: Gymnastiklærer N. J. Iversen, Hadeslev.

Formand for Gymnastikudvalget: Gdr. Claus Christensen, Lavsby pr. Nordborg.

Formand for Idrætsudvalget: Lærer B. J. Bennedsen, Augustenborg.

Formand for Skydeudvalget: B. Michaelsen, Haderslev.

Formand for kvindelig Idræt: Fru Aja Bonde-Poulsen, Dybbøl Banke pr. Sønderborg.

Foreningen er delt i 5 Hovedkredse. Formænd er:

Haderslev Vesteramt: Gdr. Hans Buhrkal, Gestrup pr. Toftlund.

Haderslev Østeramt: Lærer Folmer Lund, Haderslev.

Aabenraa Amt: Førstelærer V. Jørgensen, Genner.

Sønderborg Amt: Inspektør Chr. Clausen, Augustenborg Landevej 57, Sønderborg.

Tønder Amt: Lærer P. M. Jepsen, Løgumkloster.

Historisk Samfund for Sønderjylland

Formand: Amtslæge, Dr. med. H. Lausten-Thomsen, Aabenraa. Sekretær: Arkivar P. Kr. Iversen, Aabenraa. Kasserer: Adjunkt Knud Fanø, Tønder.

Redaktionsudvalget for »Sønderjydske Aarbøger« bestaar af: Dr. med. H. Lausten-Thomsen, Landsarkivar J. Hvidtfeldt, Arkivar P. Kr. Iversen, Aabenraa, og Højskoleforstander Hans Lund.

Redaktionsudvalget for »Sønderjysk Maanedsskrift« bestaar af: Museumsinspektør H. Neumann og Arkivar P. Kr. Iversen.

De sønderjyske Danske Samfund

Formand: Gdr. Hans Andersen, Kongsbjerg pr. Tønder. Sekretariatet ledes af Redaktør Kai Edv. Larsen, Raadhustorvet 3, Sønderborg.

Biblioteker

Det sønderjyske Landsbibliotek, Aabenraa, Bibliotekar: Jakob Petersen. Udlaan fra Kl. 10—19. Læsesal Kl. 10—20. Børnebiblioteket. Udlaan og Læsesal Kl. 13—17.

Haderslev Centralbibliotek. Overbibliotekar Th. Hildebrandt. Udlaan: Hverdage Kl. 10—19, Lørdag Kl. 10—21. Læsesal, Hverdage Kl. 10—21. (1. Maj—31. August lukkes Kl. 19, Lørdag Kl. 14)

Centralbiblioteket i Sønderborg. Overbibliotekar J. R. Nielsen. Udlaan: Kl. 10—19. Læsesalen Kl. 10—21 (1. Maj—31. Aug. Kl. 10—19), Lørdage Kl. 10—14. Børnebiblioteket Kl. 14—18. Lukket Lørdagen.

Biblioteket i Tønder. Bibliotekar: Gerda Tarp Hansen, Udlaan: 10—20. Læsesal: 10—20. (Maj—Sept. 10—19). Lukket 14 Dage i August.

Sønderjysk Landsarkiv, Aabenraa

Landsarkivar: Fr. Gribsvad. Arkivar: P. Kr. Iversen. Aaben: Kl. 9—12 og 13—16.

Erhvervs-Institutioner og Organisationer.

(Formænd, Sekretærer og sønderjydske Medlemmer)

I. Statsinstitutioner.

Statens Jordlovsudvalg.

Kontor: Holbergsgade 23, København K.

Formand: Landstingsmand, Gaardejer Niels Chr. Nielsen, Aldershaab, Brovst.

Administrationschef: Fl. Tolstrup.

Folketingsmand, Gdr. Einar Simonsen, Flotvgaard pr. Øsby, og Gdr. Jens Hørlück, Skodborg. Raadgivende Medlem Husmd. Jens Wollesen, Ullerup pr. Avnbøl.

Kontoret i Tønder ledes af: Kontorchef E. Ibsen. Konsulent: Civilingeniør Th. Claudi Westh, Tønder.

Jordfordelingskommissionen.

Kontor: Tønder.

Formand: Amtslandinspektør Aa. Mosbech, Toftlund. Medlemmer: Gdr. M. Refslund Poulsen, Bovlund pr. Branderup, Gdr. Jørgen Tinglev, Lund pr. Bylderup Bov, Statshusmand Hans Jochumsen, Rurup pr. Toftlund.

Kommissioner ang. Jordlodder til Husmandsbrug.

Formænd: Haderslev Amt: Gdr. Viggo Larsen, Skodborg; Aabenraa Amt: Gdr. Hans Schmidt, Kollund. Sønderborg Amt: Gdr. Jørgen Andersen, Damgaard pr. V. Sottrup. Tønder Amt: Gdr. Axel Lund, Sdr. Sejerslev pr. Højer.

II. Private Selskaber og Landbrugsorganisationer.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Rolighedsvej 26, København.

Formand: Hofjægermester Lüttigchau, Tjele. Kontorchef: Axel Nielsen.

I Bestyrelsesraadet: Kreditforeningsdirektør H. Hansen, Aabenraa, Forstander L. Lauridsen, Graasten.

Det danske Hedeselskab.

Hovedkontor: Viborg.

Formand: Hofjægermester Lüttigchau, Tjele.

Grundforbedringsvirksomheder: Mose- og Engafdeling.

Distriktskontor i Haderslev: Best. Th. P. Nielsen.

— i Tønder: Best. J. P. Knudsen.

— i Aabenraa: Best. N. Jespersen.

Den tekniske Afdeling.

Distriktskontor i Tønder: Best. cand. polyt. T. Q. Jacobsen.

Landbrugsraadet.

Kontor: Axelborg, København V.
Præsident: Landstingsmand H. Hauch, Sølund pr. Viborg. Medlem af Raadet Folketingsmand Jørg. Gram, Ankergaard pr. Gabøl.
Generalsekretær: A. Høgsbro Holm.

Landboforeninger

De samvirkende danske Landboforeninger.

Kontor: Axelborg, København V.
I Formandskabet: Folketingsmand H. Pinstrup og Direktør Axel Jensen. Sønnerjyder i Bestyrelsen: Gaardejer P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og Folketingsmand Jørgen Gram, Ankergaard, Gabøl. Sekretær: J. Rottensten.

Foreningen af jydsk Landboforeninger.

Kontor: Bispetervet, Aarhus.
Formand: Folketingsmand H. Pinstrup. I Bestyrelsen: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard, Bolderslev, og Folketingsmand Jørgen Gram, Ankergaard, Gabøl. Sekretær: J. K. Hugaard.

Fælleslandboforeningen for Nordslesvig.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.
Sekretær og Kassører: Konsulent Chr. Nielsen, V. Sottrup.
Bestyrelsen bestaar af de enkelte Landboforeningers og de to førstnævnte Fællesleders Formænd.

1. Den nordslesvigske Landboforening.

Formand: Gdr. Ejnar Hansen, Hjertering pr. Rødding.
Konsulenter: Georg Nissen og C. H. Lausten, Rødding (Regnsk.) 1089 Medl.

2. Haderslev Amts Landboforening.

Formand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.
Kons.: Fr. P. Nielsen, Haderslev, C. Hansen, Haderslev, (Regnsk.), Husholdning: Frk. Ellen K. Petersen, Haderslev. (2210 Medl.)*

3. Nr. Rangstrup Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. S. Knudsen, Galsted pr. Bevtoft.
Kons.: Landbrugskand. Jens E. Mølgaard, Toftlund. 588 Medl.

5. Aabenraa Amts Landboforening.

Formand: Gdr. P. Chr. Hanssen, Nygaard pr. Bolderslev.
Kons.: Johs. Pedersen, Aabenraa, og P. Mølgaard, Aabenraa, (Regnsk.). 800 Medl.

6. Vis Herreds Landboforening.

Formand: Gdr. Karsten Th. Gregersen, Frøslev pr. Padborg.
Konsulent: N. A. Drewsen, Hokkerup, Fru Surlykke Wistoft, Graasten. 400 Medl.

*) Samtlige Husholdningskonsulenter sorterer under De sønderjydske Husholdningsforeninger.

7. Den sundevedste Landboforening.

Formand: Forst. H. Hansen, Graasten Landbrugsskole.
Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, og Jørgen Andersen, Snogbæk,
(Regnsk.), Fru M. Wistoft, Graasten (Havebrug). 350 Medl.

8. Als Nørreherreds Landboforening.

Formand: Gdr. Clausen, Havnbjerg pr. Nordborg.
Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup, og H. Frederiksen, Nordborg,
(Regnsk.), Fru M. Wistoft, Graasten, (Havebrug). 210 Medl.

9. Den alsiske Landboforening.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang pr. Kirkehørup.
Kons.: Chr. Nielsen, V. Sottrup. Regnskabskonsulent: P. J.
Hansen, Hørup. Fru M. Wistoft, Graasten (Havebrug). Fru Ellen
Hansen, Røde-Kro. (Hush.) 313 Medl.

10. Det blendede Distrikts Landboforening.

Formand: Gdr. Hans Danielsen, Gerup, Visby S.
Kons.: L. Nørgaard, Bredebro, K. P. Kristensen, Tønder
(Regnsk.), Fru M. Wistoft, Graasten, (Havebrug), Frk. Solveig
Reimann, Tønder (Hush.) 700 Medl.

11. Slogs Herreds Landboforening.

Formand: Forstander Fr. Heick, St. Jyndeved.
Kons.: Holger Behrends, Bylderup Bov, Fru M. Wistoft, Graa-
sten, (Havebrug). 400 Medl.

12. Landboforeningen for Løgumkloster og Omegn.

Formand: Gdr. Nis Evarsdén, Løgumkloster.
Kons.: Hans Jepsen, Løgumkloster, Fru M. Wistoft, Graasten,
(Havebrug). 300 Medl.

13. Landboforeningen for Skærbæk og Omegn.

Formand: Gdr. P. Thysen, Aaved pr. Frifelt.
Kons.: P. V. Johnsen, Skærbæk. 419 Medl.

Husholdningsforeninger

Det sønderjydske Husholdningsudvalg.

Formand: Fru Henriette Skrumager, Visby Hedegaard.
Fællesudvalg for nedennævnte Husholdningsforeninger, som
alle er tilsluttet Foreningen af jyske Landboforeningers Hus-
holdningsudvalg:

Haderslev Amts Landbohusholdningsforening.

Formand: Fru Marie Thaysen, Hejsager. Kons.: Ellen K. Pe-
tersen, Haderslev. 630 Medl.

Nr. Rangstrup Herreds Husholdningsforening.

Formand: Fru Marie Madsen, Roost. Kons.: Ellen K. Petersen,
Haderslev. 240 Medl.

Løgumkloster og Omegns Husholdningsforening.

Formand: Fru Anna Kjærgaard, Asset. Kons.: Solveig Rei-
mann, Tønder. 195 Medl.

Det blandede Distrikts Husholdningsforening.

Formand: Fru Henriette Skrumsager, Visby Hedegaard. Kons.: Solveig Reimann, Tønder. 520 Medl.

Slogs Herreds Husholdningsforening.

Formand: Fru Anna Rud Bentholt, Grøngaard Domæne. Kons.: Solveig Reimann, Tønder. 408 Medl.

De sammensluttede Husholdningsforeninger i Aabenraa og Sønderborg Amter.

(26 Lokalforeninger). Formand: Fru Ulla Pedersen, Aabenraa. Kons.: Else Hansen, Rødekro. 3100 Medl.

Husmandsforeninger

De samvirkende danske Husmandsforeninger.

Kontor Farvergade 27, København K.

Formand: Folketingsmand N. P. Andreasen, Jyderup. I Bestyrelsen: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Agerskov. Husmand A. Schmidt, Fauherholm.

Sekretær: Viggo Andersen, København.

De samv. jyske Husmandsforeninger.

Kontor: Helgolandsgade 20, Aarhus.

Formand: Husmand P. Nielsen, Tvis. I Bestyrelsen: Husmand A. Schmidt, Fauherholm, Tandslet.

Sekretær: Th. Christensen, Aarhus.

De samv. sønderjyske Husmandsforeninger.

Formand: Husmand Jens P. Jensen, Vellerup pr. Agerskov.

Kons.: A. Laisen, Haderslev, A. Mortensen, Gram, Tage Nielsen, Løgumkloster, Ada Jørgensen, Haderslev. 4421 Medl.

Sønderborg Amts Husmandsforening og Kredsforeningen Sønderjyden.

Formand: Husmand Anders Schmidt, Fauherholm, Tandslet.

Husdyrkonsulent Fr. Slipsager, Fynshav. Planteavlskonsulent Erik Knudsen, Ø. Sottrup, Husholdningskonsulent Didde Danielson, Tandslet. 26 Foreninger. 1800 Medl.

Kvægavlsforeninger

Sønderjydsk Fællesledelse af Kvægavl.

Formand: Gdr. Holger J. Hansen, Tinggaard pr. Aabenraa.

Kons.: Jørg. Frank, Tønder, og B. Vinge Madsen, Vojens, 26 Kvægavls- og Tyreholdsforeninger med 6800 Medlemmer og 65 Tyre- og 82 Kontrolforeninger med 3250 Medl. og 68500 Køer.

Sønderjydsk Fællesledelse for Avlen af rødt dansk Malkekvæg:

Formand: Gdr. Chr. Clausen, Stødagergaard pr. Sønderborg.

Kons.: Kr. Dahlgaard Jensen, V. Sottrup.

4 Omraader med kunstig Sædooverføring, der tilsammen har

2242 Medlemmer med 16.500 tegnede Køer. 45 Kontrolforeninger med 18.283 Køer.

Vestslesvigsk Fællesledelse for Korthornsavl.

Formand: Gdr. Math. Jepsen, Rørkær, Jejsing.
10 Opdrætterforeninger.

Sønderjydske Avlsforening for hollandsk Malkekvæg.

Formand: Gdr. Jens Holm, Langager pr. Skodborg J.
Kons.: B. Vinge Madsen, Vojens.
100 Medlemmer. 2.000 Køer.

De samvirkende jyske Hesteavlsforeninger

Kontor: Østergade 9, Aarhus.
Formand: Fhv. Gdr. P. Vadgaard, Hobro. Næstformand: Gdr. Knud Overgaard, Skibbygaard pr. Ormslev.
I Bestyrelsen: Gdr. Mads Thuesen, Anslet pr. Fjelstrup.

De samvirkende danske Andels-Svineslagterier

Kontor: Axelborg, København V.
(Omfatter 61 Andelsslakterier).
Formand: Gdr. Andr. Clausen, Kaastrup pr. Kalundborg.
Direktør: H. Behnke.
I Best.: Gdr. Iver H. Østergaard, Gabøl.

Slakterier i Nordslesvig. Andelsslakterier.

Aabenraa: Formand: Gdr. J. P. Møller, Søstgaard pr. Rødekro.
Dir.: Fr. Johansen.
Graasten: Formand: Gdr. Lauesgaard, Graasten Hovedgaard.
Dir.: H. N. Skensved.
Rødning: Formand: Gdr. R. Matthiesen, Stenderup pr. Rødning.
Dir.: C. J. Rübner-Petersen, Rødning.
Sønderborg: Formand: Gdr. Jens Hansen, Guderup.
Dir.: Bagge.
Vojens: Formand: Gdr. J. H. Østergaard, Gabøl.
Dir.: Th. Mossing Jensen.

De Danske Mejeriforeningers Fællesorganisation

Kontor: Raadhuspladsen 3, Aarhus.
Formand: Propr. S. Overgaard, Højbygaard pr. Ormslev.
Sekretær: Direktør L. P. Frederiksen. I Bestyrelsen: Aage Schmidt, Faarkrog pr. Skodborg J.

De samv. jyske Mejeriforeninger.

Formand: Gdr. A. L. Thomsen, Sofiesminde pr. Hvam. Næstformand: Gdr. Aage Schmidt, Skodborg.

Sønderjydske Mejeriforening.

Formand: Gdr. Aage Schmidt, Skodborg. Sekretær og Kasserer: Statskons. Johs. Jensen, Aabenraa. (116 Mejerier).

Sønderjyds Smøreksporfor., Vojens.

Formand: Gdr.. Aage Schmidt, Skodborg. Dir.: Sophus Thomsen, Haderslev. (55 Mejerier).

Sdj. Landm. Andels Smøreksporfor., Sønderborg.

Formand: Gdr. Chr. Speggers, Miang. Dir.: S. Røygaard Petesen, Sønderborg. (50 Mejerier).

Dansk Mejeristforening.

Kontor: Johannevej 10, Odense.

Formand: Mejeribest. Chr. Jørgensen, Tuse Næs pr. Holbæk.

Sekretær: Fr. Schak, Odense.

Aabenraa Amtskr.: Formd.: Mejeribest. Madsen,, Hjordkær.

Haderslev Amtskr.: Formd.: Mejeribest. O. Damgaard, Øsby.

Sønderborg Amtskr.: Formand: Mejeribest. T. F. Hansen, Dybbøl pr. Ragebøl.

Tønder Amtskr.: Form.: Mejeribest. H. H. Lorenzen, Bredebro.

III. Handelsorganisationerne

Grosserersocietetet.

Formand: Grosserer R. Schmidt, København.

Provinshandelskammeret.

Formand: Konsul Blicher, Aarhus. Kammermedlem: Grosserer T. Møller, Sønderborg.

Handelsforeningerne i Sønderjylland.

Handelsstandsforeningerne i

Haderslev, Formand: Fabrikant M. Schaumann jun.

Aabenraa, Formand: Direktør M. Mortensen.

Sønderborg, Formand: Grosserer T. Møller.

Tønder, Formand: Direktør F. Nielsen.

De samv. danske Købmandsforeninger.

Formand: Købmand Chr. H. Olesen, Aalborg.

Med 142 Afdelinger, fordelt i 4 Centralorganisationer.

Centralorg. for Jylland, Fmd.: Købm. Chr. H. Olesen, Aalborg.

Derunder de samv. sønderjydske Købmandsforeninger:

Formand: Købmand Chr. Matzen, Sønderborg.

Haderslev og Omegn: Formand: Henrik Sørensen, Haderslev.

Rødding og Omegn: Form.: Købm. M. Christensen, Brendstrup.

Toftlund og Omegn: Form.: Købm. Andr. Petersen, Rangstrup.

Aabenraa og Omegn: Form.: Købm. J. Agger,, Aabenraa.

Graasten og Omegn: Form.: Købm. Chr. Blomgreen, Egersund.

Tønder Amts Købmandsforening: Formand: Købmand Blaabjerg, Løgumkloster.

Tønder Kolonialhandlerforening: Formand: Købmand A. Baj Nielsen, Tønder.

Sønderborg Detailhandlerforening: Formand: Købmand Chr. Matzen, Sønderborg.

Sønderborg Amts Købmandsforening: Formand: Købmand H. Sievertsen, Ketting.

Brugsforeningerne.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Hovedkontor: Njalsgade 15, København S.

Formand for Bestyrelsen: Direktør N. C. Poulsen, København. Bestyrelsens Sekretær: cand. jur. L. Fabricius, København. Medlem af Repæsentantskabet: Gaadejer Johs. Jacobsen, Dyndved pr. Guderup.

Handelsafdeling i Sønderborg, Kongevej 48—54.

Forretningsfører: Aage Kappel, Sønderborg.

Ialt 1902 Brugsforeninger. Heraf i Sønderjylland 64 Foreninger

VI. Haandværk og Industri.

Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri.

Kontor: Vesterboulevard 20, København.

Formand: Murermester Rasm. Sørensen, Roskilde. I Bestyrelsen: Snedkermester S. A. Sørensen, Rødding, Bogtrykker Th. Laursen, Tønder, Murermester Johan Petersen, Rise pr. Røddekro.

Haandværker- og Industriforeninger i Sønderjylland.

Aabenraa Haandværker- og Industriforening. Formand: Snedkermester N. Høyberg-Larsen, Aabenraa.

Christiansfeld og Omegns Haandværkerforening. Formand: Smedemester N. Holm.

Graasten Haandværkerforening. Formand: Bygmester Manner Jacobsen.

Haderslev Haandværkerforening. Formand: Murermester Johs. Hansen.

Sønderborg Haandværker- og Industriforening. Formand: Malermester Jacob Jacobsen.

Tønder Haandværkerforening. Formand: Bogtrykker Laursen.

Kreditinstitutioner

Sønderjyllands Kreditforening.

Kontor: Aastrupvej, Haderslev.

Direktionen: P. A. Callø, H. Hansen.

Repræsentantskabet: Formand: fhv. Borgmester Holger Fink, Aabenraa, Næstformand: Gdr. Mads Thuesen, Anslet, Fabrikant M. Schaumann, Haderslev, Gdr. M. Refslund Poulsen, Bovlund, Gdr. Olav Fink, Brændstrup, Gdr. H. M. Boesen, Søndernæs, Gdr. Hans Lyck, Varnæs, fhv. Landdagsmand Nis Nissen, Aabenraa, Gdr. Claus Clausen, Havnbjerg, Gdr. Iver Scherrebeck, Sdr. Vilstrup, Gdr. J. H. Østergaard sen., Gabøl, Gdr. Jacob Michelsen, Kolstrup, Gdr. H. Petersen, Iller, Murermester Johs. Hansen, Haderslev, Købmand Math. Kock, Sønderborg, Købmand Chr. Schmidt, Tønder, Gdr. N. Petersen, Rørkær, Husmand Hans Carl Petersen, Halk.

Vest -og Sønderjydsk Kreditforening.

Kontor: Ringkøbing.

Direktionen: P. H. M. Valeur, Jens Eg, P. Gundersen.

Formand for Repræsentantskabet: Gdr. Hans S. Jensen, Tornumgaard.

Repræsentanter for Sønderjylland: Gdr. Hans S. Jensen, Tornumgaard, Gdr. Fedder Mathiesen, Randerup, og Gdr. Poul Outzen, Ellum.

Jydsk Grundejer Kreditforening, Herning.

Direktion: Holger Jepsen, J. Møller, M. Hvirring.

Repræsentanter for Sønderjylland:

C. C. Biehl, Graasten, for Aabenraa-Sønderborg Amt.

Martin Møller, Bredebro, for Tønder Amt.

Hans Nissen, Nustrup, for Haderslev Amt.

Ny jydsk Kjøbstad-Creditforening, Aarhus.

Direktion: cand. jur. O. Hjelm, adm. Direktør, Landsretssagfører Otto Larsen og Arkitekt Ejnar Poulsen. Formand for Repræsentantskabet: Bankdirektør H. Nielsen, Sønderborg.

Medlem af Repræsentantskabet: Konsul Jørg. M. Hansen, Aabenraa, Dir. J. P. Skøtt, Haderslev, Købmand Carl Borch, Tønder.

Jydsk Hypotekforening.

Kontor: Aarhus.

Direktion: Dir. LRS. Smedegaard-Andersen, Herning, Arkitekt Jep Fink, Aabenraa, Muremester P. Rose Jensen. Randers.

Kreditforeningen af Ejere af mindre Ejendomme paa Landet i Jylland.

Landsretssagfører Aa. Brink Jensen, adm. Direktør, Medlem af Repræsentantskabet for Sønderjylland: Hans Iversen, Stenneskær pr. Varnæs, Evald Lorenzen, Skærbæk.

Hypoteklaanefonden.

Kontor: Amtsgaarden, Tønder: Direktør P. Hinrichsen, adm. Direktør. Bestyrelse: Dommer H. H. Stegmann, Formand, og Forpagter H. Linnet, Møgeltønder.

Laanekassen for Sønderjylland.

Kontor: Niels Juelsgade 11, København K.

Direktion: Direktør J. P. Bech og Overretssagfører Axel Hulegaard.

Bestyrelsen: Generaldirektør K. Korst, Formand, Amtmand, Dr. A. V. Karberg, fhv. Bankdirektør O. Bech, Direktør O. Buhl og fra Haderslev Østeramt: Kreditforeningsdirektør Callø, Formand, fhv. Proprietær J. H. Schmidt, Vojens, Statshusmand, Vurderingsformand Andreas Friis, Keldet. Fra Haderslev Vesteramt: Gaardejer Refslund Poulsen, Formand, Gaardejer Aage Schmidt, Faarkrog, Sparekassedirektør P. K. Lyck, Rødding. Fra Aabenraa Amt: fhv. Borgmester Holger Fink, Formand, Gaardejer Chr. Christensen, Rødekro, Gaardejer Kr. Philipsen, Lundtoftbjerg. Fra Sønderborg Amt: fhv. Folketingsmand I. P. Nielsen, Formand, Gaardejer Chr. Christensen, Elsmark, Gaardejer Chr. Schmidt, Dybbøløsten, Amsraadsmedlem Anders Schmidt, Favrholt, Fra

Tønder Amt: fhv. Landstingsmand H. Jepsen Christensen, Formand, Bagermester Thorvald Petersen, Tønder, Gaardejer Karl Posselt, Møgeltønder.

Landeværnet.

Kontor: Tinglev.

Formand: Gdr. Hans Andersen, Kongsbjerg. Næstformand: fhv. Landstingsmand H. Jepsen Christensen, Høgsbro. Sekretær: Gdr. Kr. Philipsen, Lundtoftbjerg. Forretningsfører: V. Beyer, Tinglev.

Drægtigheds-Kalender.

Finder Farring Sted	kan Fødselen ventes hos			Finder Farring Sted	kan Fødselen ventes hos		
	Hoppe	Ko	So		Ko	Faar	So
1 Jan.	2 Dec.	7 Okt.	28 April	1 Juli	7 April	30 Nov.	28 Okt.
5	6	11	27	5	11	4 Dec.	27
9	10	15	1 Maj	9	15	8	81
18	14	19	5	18	19	12	5 Nov.
17	18	23	9	17	23	16	9
21	22	27	13	21	27	20	18
25	26	31	17	25	1 Maj	24	17
29	30	4 Nov.	21	29	5	28	21
2 Febr.	3 Jan.	8	24	2 Aug.	8	1 Jan.	24
6	7	12	28	6	12	5	28
10	11	16	2 Juni	10	16	9	2 Dec.
14	15	20	6	14	20	13	6
18	19	24	10	18	24	17	10
22	23	28	14	22	29	21	14
26	27	2 Dec.	18	26	2 Juni	25	18
2 Marts	3 Febr.	5	24	30	6	29	22
6	7	12	28	8 Sept.	9	2 Febr.	25
10	11	16	2 Juli	7	13	6	29
14	15	20	6	11	17	10	8 Jan.
18	19	24	10	15	21	14	7
22	23	28	14	19	25	18	11
26	27	2 Jan.	18	23	29	22	15
30	2 Marts	6	22	27	3 Juli	26	19
3 April	5	9	25	1 Okt.	7	1 Marts	23
7	8	13	29	11	11	4	27
11	12	17	3 Aug.	9	15	8	81
15	16	21	7	18	19	12	5 Febr.
19	20	25	11	17	23	16	9
23	24	29	15	21	27	20	13
27	28	3 Febr.	19	25	31	24	17
1 Maj	3 April	7	23	29	4 Aug.	28	21
5	6	11	27	2 Nov.	8	1 April	24
9	10	15	1 Sept.	6	12	5	28
13	14	19	5	10	16	9	8 Marts
17	18	23	9	14	20	13	7
21	22	27	13	18	24	17	11
25	26	2 Marts	17	22	28	21	15
29	30	6	21	26	2 Sept.	25	19
3 Juni	3 Maj	9	24	80	6	29	23
6	7	12	28	4 Dec.	10	8 Maj	27
10	11	16	2 Okt.	8	14	7	81
14	15	20	6	12	18	11	4 April
18	19	24	10	16	22	15	8
22	23	28	14	20	26	19	12
26	27	2 April	18	24	30	23	16
30	31	6	22	28	4 Okt.	27	18

Beregningskema: Hoppe 336 Dage (÷ 1 Maaned + 1 Dag)
 Ko 280 Dage (÷ 3 Maaned + 6 Dage)
 Faar 153 Dage (+ 5 Maaned)
 So 114 Dage (+ 3 Mdr., 3 Uger og 1 Dag)

1 Maaned = 30,5 Dage

Jagttabel

i Henhold til Jagtloven af 28. April 1931.

Vildtet	Maa jages
Kron- og Daahind og disses Kalve	1. Jan.—28. Febr. og 1. Okt.—31. Dec.
Raabukke og Sikahjorte	15. Maj—14. Juli og 1. Okt.—31. Dec.
Raa- og Sikahind	1. Okt.—31. Dec.
Harer	1. Okt.—18. Dec.
Fiskehejrer og Regnsøver	1. Aug.—31. Dec.
Svømmeænder (undt. Gravand) Graa- gæs, Vandhøns, Vadefugle (undt. Fiskehejre, Skovsnæppe, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præstekraver, Stenvenders og Klyder), Ringdue, Huldue og Skovskade	1. Aug.—31. Dec.
Taffelænder og Maager (undt. Hav- maager)	1. Jan.—31. Jan. og 1. Aug.—31. Dec.
Vandrefalk, Duehøg, Spurvehøg og Kærhøg	1. Jan.—31. Marts og 1. Aug.—31. Dec.
Skarver og Havmaager	1. Jan.—30. April og 1. Aug.—31. Dec.
Dykænder (undt. Taffeland og Skal- løslugere)	1. Jan.—28. Febr. og 1. Sept.—31. Dec.
Agerhøns, Grouse og Vagtel	18. Sept.—1. Nov.
Urhaner	18. Sept.—31. Dec.
Tjurhaner	18. Sept.—31. Dec.
Skalleslugere, Alkefugle, Lappe- dykkere, Lommer, Kjøver, Storm- fugle, Musvaage og Hvepsevaage, Alliker, Solsort, Sjøgger og an- dre Drosler	18. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—31. Jan.

Vildtet	Maa jages
Skovsnæppe	24. Sept.—31. Dec. og 1. Jan.—7. April
Fasaner Kron- og Daahjorte, Ræve, Græv- linger, Oddere, Maarer, Ildere, Væseler, Muldvarpe, Kaniner, Egern, Sæler og Hvaler, Graa- spurve, Krager, Raager, Husska- der og Vildgæs (undt. Graagæs).	1. Okt.—31. Dec. Maa jages hele Aaret
Pindsvin og Flagermus, Urhøne og Tjurhøne, Rørdrum, Skehejre, sort og hvid Stork, Traner, Trapper, Præstekraver, Stenvendere og Kly- der, Svaner, Gravand og Terner, Ørne, Glenter, Ugle, Falke, (undt. Vandrefalk), Turtelduer og Steppe- høns, Klatrefugle (Gøge, Vende- hals og Spætter), Ravn samt alle ikke særlig nævnte Fugle	Fredet hele Aaret.

Fredningstabel for Ferskvandsfisk.

For saa vidt der ikke ved Oprettelse af Fiskeriregu-
lativ for det paagældende Vand er foretaget Afvigelser
herfra, gælder der følgende almindelige Fredningstider
(Ferskvandsfiskeriloven af 31. Marts 1931, § 16):

Laks, Havørred og Sørred samt Bækørred	1. Nov.—31. Dec.
Gedde, Aborre og Stalling	1. April—30. April
Sandart	1. Maj—31. Måj
Helt og Snæbel	15. Nov.—14. Dec.

Alle andre Fiskearter (og ligesaa Krebs) er ikke fredede
efter Loven, hvorimod der for en Del Arter er fastsat
Mindstemaal (§ 15).

Porto-Takster.

	Landsporto	Lokalporto
Breve indtil 50 gr., frankerede	20 Øre	15 Øre
50—250 gr. —	30 »	20 »
250 gr—1 kg —	60 Øre	
Brevkort , enkelte, —	15 Øre	10 Øre
med betalt Svar —	30 »	20 »
Tryksager indtil 50 gr	6 »	
over 50—250 gr	10 »	
over 250 gr—1 kg	40 »	
Do. Vægt 7 kg og derunder, alene indeholdende Reliefskrift til Brug f. Blinde	4 Øre pr. 1000 gr	
Vareprøver og blandede Forsendelser indtil 50 gr, frankerede	6 Øre	
50—250 gr. —	10 »	
250—500 gr. —	40 »	

Brevpækker indtil en Vægt af 1 kg koster 40 Øre. 45×20×10 cm. Rulleform 45×15 cm. **Maa ikke indeholde skriftlige Meddelelser. Skal paategnes »Brevpække«.**

For **Anbefaling** af Breve, Brevkort, Tryksager, Vareprøver og blandede Forsendelser betales yderligere 30 Øre; anbefalede Forsendelser skal forudfrankeres.

»**Søndagsbreve**«. Foruden den almindelige Porto erlægges 20 Øre. Paa Konvolutten bør der staa: »Søndagsbrev« og den forsynes med Diagonalkryds.

Søndagsbreve udbringes kun i Postkontorerne og Bydistrikter.

Værdibreve , Beløb indtil 1000 Kr. ..	50 Øre	} + Brevporto som ovenfor an- ført for Breve af samme Vægt.
Beløb 1000—2000 Kr.	60 »	
» 2000—3000 »	70 »	
» 3000—4000 »	80 »	

o. s. fr. 10 Øre mere for hvert 1000 Kr.

Pakker. Største Vægt 50 kg, største Maal som Regel ikke over 1¹/₈ m i nogen Retning (Rulle- ell. Stangform 2 m), største Rumfang 1 m³.

	Fjernzoneporto	Nærzoneporto
indtil 1 kg	60 Øre	50 Øre
over 1—3 kg	75 »	
» 3—5 »	90 »	60 »
» 5—6 »	120 »	120 »
for hvert kg mere, yderligere ..	30 »	30 »

Nærzoneporto anv. inden for hvert af følg. Omraader: Sjælland med Møn og Lolland-Falster med omliggende Øer — Bornholm — Fyn med omliggende Øer — Jylland er delt i 6 Zoner ved Linier fra Øst til Vest; — der gælder her Nærzoneporto, naar Afsendelsesposthus og Adressepost-

hus enten er beliggende i samme Zone eller i 2 Nabozoner. Endvidere har Fyn med omliggende Øer og de to sydligste Zoner i Jylland indbyrdes Nærzoneporto. Læsø har samme Nærzoneporto som Frederikshavn, Anholt som Grenaa og Samsø som Aarhus. Zonefortegnelser for Fyn og for Jylland faas ved Henvendelse paa Posthusene.

Pakker med angiven Værdi: Vægtporto som for almindelige Pakker + Værdiporto 50 Øre for det første 1000 Kr. af Værdien og 10 Øre for hvert 1000 Kr. mere.

For **Anbefaling** af Pakker betales yderligere 30 Øre; anbefalede Pakker skal forudfrankeres.

Upakker: Foruden den sædvanlige Porto 1 Kr. mere for hver 5 kg eller Dele deraf.

Postanvisninger , Beløb indtil 25 Kr.	25 Øre
Beløb 25—100 Kr.	40 »
Beløb 100—300 »	55 »
» 300—1000 »	70 »
Indbetalingskort (Giro)	20 Øre
Postoprævninger , Beløb indtil 25 Kr.	50 Øre
Beløb 25—100 Kr.	65 »
» 100—300 »	80 »
» 300—1000 »	95 »
Paa Postgiroblanketter	
indtil 25 Kr.	50 Øre
over 25—100 Kr.	60 »
» 100—1000 »	70 »

		i det indre	i det ydre
		Ekspresdistrikt	Ekspresdistrikt
Pakker	120 Øre pr. 5 kg	5 Kr.*)	
Andre Forsendelser	80 Øre	4 »	

*) Kun af Vægt indtil 5 kg.

For Udbringning mellem Kl. 21,30 og 7 betales det dobbelte

Banepakker.

Enkelte Stykker Ilgods af indtil 25 kg's Vægt beforders uden Fragtbrev mellem alle Jernbanestationer og Billetsalgssteder samt flere Dampskibsselskabers Anløbspladser, naar de er paaklæbet Banemærker, som nedenstaaende Skema viser:

			Befordringsafstand:	
Pakker af Vægt:			under	mindst
			120 km	120 km
	indtil 5 kg.....	60 Øre	90 Øre	
over 5 kg	indtil 10 kg.....	90 —	120 —	
— 10 kg	— 15 kg.....	120 —	180 —	
— 15 kg	— 20 kg.....	150 —	240 —	
— 20 kg	— 25 kg.....	180 —	300 —	

Markedsfortegnelse for 1949

Syddjylland og Nordslesvig

Vejle Amt.

- Blaahøj**, 13. Sept. Heste.
Brande, 19. Febr., 1. Marts, 3. Maj, 22. Juli, 6. Sept. og 11. Nov.
Heste og Kreaturer.
Egtved, 2. Maj og 6. Okt. Heste og Kreaturer.
Filskov, 24. Maj og 23. Aug. Heste og Kreaturer.
Give, 15. Febr., 15. Marts, 22. April, 8. Juli, 2. Sept., 27. Okt. og
17. Nov. Heste og Kreaturer
Jellinge, 20. Maj og 27. Sept. Heste og Kreaturer.
Kolding, hver Tirsdag Eksportmarked med Heste og Kreaturer.
1. og 3. Fredag i hver Maaned tuberkulosefrit Levekvæg.
Sønder Omme, 28. Marts og 24. Okt. Heste og Kreaturer.
Vandel, 19. Maj og 17. Okt. Heste og Kreaturer.
Vejle, hver Onsdag tuberkulosefrit Levekvæg, hver Mandag Eks-
portmarked med Kreaturer. 3. Febr., 7. og 28. April og 22.
Sept. Heste.

Ribe Amt.

- Agerbæk**, 9. April og 3. Okt. Heste og Kreaturer.
Brarminge, 2. Febr., 9. Marts, 25. April, 8. Juni, 25. Juli, 13. Sept.,
11. Okt. og 16. Nov. Heste og Kreaturer.
Brørup, 12. Marts, 5. Maj og 22. Sept. Heste og Kreaturer.
Bække, 11. Maj og 23. Sept. Heste og Kreaturer.
Esbjerg, hver Mandag Eksportmarked med Kreaturer.
Grindsted, 10. Marts, 28. April, 12. Maj, 29. Juni, 23. Juli, 1. Sept.,
11. Okt. og 19. Nov. Heste og Kreaturer.
Gørding, 30. April og 1. Okt. Heste og Kreaturer.
Holsted, 3. Jan., 21. April, 29. Aug. og 9. Nov. Heste og Kreaturer.
Nørre Nebel, 25. April og 26. Sept. Heste og Kreaturer.
Oksbøl, 11. April og 10. Okt. Heste og Kreaturer.
Ribe, 21. og 26. April, 9. Juni, 14. Sept., 27. Okt. samt 3. og 17.
Nov. Heste og Kreaturer, 10. Marts, 12. Maj, 4. Aug. og 12.
Okt. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.
Varde, 11. Jan., 3. Febr., 11. og 29. Marts, 27. April, 3. Maj, 10.
Juni, 12. Juli, 11. Aug., 8. Sept., 13. Okt., 3. Nov. og 8. Dec.
Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.
Vejen, 20. April, 24. Juni og 14. Sept. Heste og Kreaturer.
Vorbasse, 2. April, 21. Juli og 10. Okt. Heste og Kreaturer.
Ølgod, 25. April, 13. Sept. og 12. Okt. Heste og Kreaturer.

Haderslev Amt.

- Agerskov**, 3. Maj og 4. Okt. Heste og Kreaturer.

Gram, 11. Maj, 20. Juli og 15. Okt. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.
Haderslev, hver Mandag Eksportmarked med Kreaturer.
3. Jan., 28. Febr. og 27. Sept. Heste.
Toftlund, 7. Maj og 18. Okt. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.

Aabenraa Amt.

Aabenraa, hver Tirsdag Eksportmarked med Kreaturer. 1. Marts, 26. April, 19. Juli, 18. Okt., og 1. Nov. Heste og Kreaturer.
13. Dec. Heste.
Bolderslev, 27. April og 28. Sept. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.
Hellevad, 27. April og 5. Okt. tuberkulosefrit Levekvæg.
Klipleve, 21. April og 8. Sept. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg.
Røde Kro, 20. Okt. Heste og Kreaturer.

Sønderborg Amt.

Skovby (Als), 23. Sept. Heste og Kreaturer.
Sønderborg, hver Tirsdag Eksportmarked med Kreaturer.

Tønder Amt.

Arnum, 2. Maj og 5. Okt. Heste og tuberkulosefrit Levekvæg, 25. April og 28. Sept. tuberkulosefrit Levekvæg.
Bredebro, 25. April og 17. Okt. Heste og Kreaturer.
Bylderup-Bov, 28. April og 13. Okt. Heste og Kreaturer.
Højjer, 21. April samt 6. og 13. Okt. Heste og Kreaturer.
Løgumkloster, 22. Marts, 3. Maj, 21. Juni, 16. Aug. og 25. Okt. Heste og Kreaturer, 26. April og 11. Okt. tuberkulosefrit Levekvæg.
Rabsted, 2. Maj og 17. Okt. Heste og Kreaturer.
Skærbæk, 28. April, 5. Maj, 6. og 20. Okt. samt 3. Nov. Heste og Kreaturer, 26. April og 25. Okt. tuberkulosefrit Levekvæg.
Tinglev, 4. Maj og 19. Okt. Heste og Kreaturer.
Tønder, hver Tirsdag Eksportmarked med Kreaturer, 11. Marts, 8., 22. og 29. April, 6., 20. og 27. Maj, 1. Juli, 5. Aug., 2. og 16. Sept., 7., 14., 21. og 28. Okt., 4. og 11. Nov. Heste og Kreaturer., 13. og 27. April, 11. Maj, 12. og 26. Okt. samt 2. Nov. tuberkulosefrit Levekvæg.

AABENRAA

CERES

*Korn- og
Foderstofforretning*

Aktieselskab

Aabenraa

Telf. 3121 - 3122,

CIMBRIA

Trælast ✕ Støbegods ✕ Bygningsartikler

Telefon: 2006 - 2007 - 2008

Nr. Chausse 2 - Aabenraa

Husk, at alt i Herrekonfektion, Arbejdstøj, Skotøj
og Gummistøvler til Damer og Herrer køber De
bedst og billigst hos

Christian Jacobsen
Herre Garderobe & Skotøj
SØNDERTORV
AABENRAA TOLF. 2356

Spisestuer
Dagligstuer
Soveværelser

Jensen & Larsen
INDEN N. HØYBERG-LARSEN
AABENRAA
TELEFON 1000
STRØMGÅDE 1

1. Kl. Kød
og Paalæg

Chr. Johansen

Telefon 3322 . Søndergade . Aabenraa

PETER DAMBERG
Ridderauers Eff

Vestergade 3, Aabenraa, Telf. 2157

GLAS
PORCELÆN
KØKKEN-
UDSTYR

Dives

Champignonmycelium

Dyrkning af Champignon er i stadig Udvikling. De vel-smagende Svampe finder let Afsætning til gode Priser og Forbruget er voksende baade for Restauranternes og de private Husholdningers Vedkommende. Med et paalideligt Mycelium og en veltillavet Gødning er man næsten sikker paa et godt Udbytte, men Kulturen kræver Omhu og Pasning. Skriv efter vor Kultur-anvisning eller køb Dyrkning af Champignon af Professor Hother Paludan (Alm. Dansk Gartnerforenings Haandbogsserie Kr. 5,35, der behandler hele Kulturen udførlig).

Dives Champignonmycelium fremstilles her i Landet paa Basis af original svensk »Dives« Sporeudsæd. Det er i Besiddelse af stor Vækstenergi og giver ogsaa paa **Fri-land** et udmærket Udbytte.

Leveres i $\frac{1}{1}$ Ltr. Pakninger til 6—8 m², og leveres i en hvid eller brun Stamme. Det anbefales før Kulturen anlægges først at have sikret sig Mycelium til rettidig Levering.

H. Maasbøl's Frøhandel

Aabenraa - Telf. 2286

SPECIALFORRETNING I

Foto- og
Kinoartikler

Telefon 3425

Nr. Torv 4

Peter Jessen
AABENRAA

Jasmunds
KIOSKER OG PAPIRHADEL

Aabenraa

Telefoner 2812, 2244, 2888, 2809.

Deres Vinhandler er

Carl

✕ Specialforretning . Vin og Tobak
✕ Søndertorv . Aabenraa . Telf 2066

HOTEL DANMARK

AABENRAA

Telefon 3158

H. Frimodt Sørensen

Landbrugsmaskiner

*Køb Kvalitetsvarer; Massey-Harris, Holbæk, Taarup,
Benco, Villemoes, Mads-Amby*

Indhent Tilbud fra

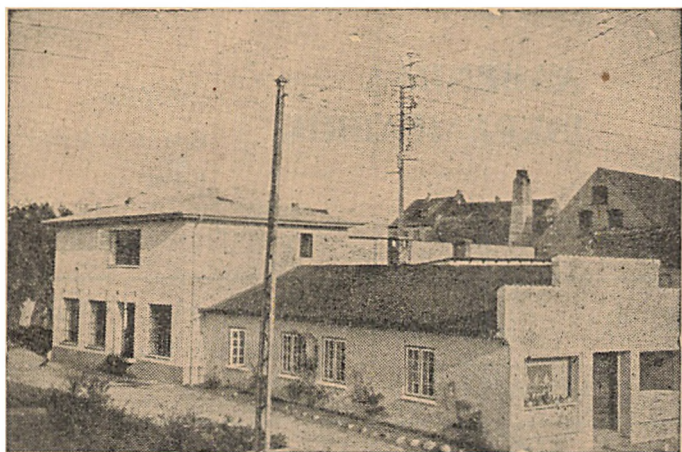
Alfred Paulsen,

Maskinforretning . Telefon 2638 . Aabenraa

Staar De for Indkøb af enten Ure, Guld- eller Sølv-
varer, gør De klogt i at allægge min Forretning et
Besøg. Altid stort Udvalg i Gaveartikler, moderne
Armbaandsure for den mest kræsnе Smag.

Asmus Clausen

Ramsherred 24 . Aabenraa . Telefon 2802

Aabenraa Andelsmejeri
anbefaler sine 1. Kl. Produkter

I. P. TOPS EFTF.

N. Kruhl

Aabenraa - Telefon 3054 - 3055

Grundlagt 1897

Jern og Staal

Smedeartikler

Landbrugsredskaber

Centralvarme- og

Sanitetsartikler

• **AABENRAA**
ISKREMFABRIK

anbefaler
sine 1. Klasses
Varer

TELEFON 2137

Radio og Lysekroner
TEMPO

Radio- og autoriseret
Installationsforretning

Nørreport 13 . Telefon 2844

Johs. Paulsen

AABENRAA
TLF. 3050

Isenkram
Glas
Porcelæn

VINE

TOBAK

A. Weibeck

Storegade 21 . Aabenraa

Niels A. Nielsen & Søn

Indeh. H. H. Nielsen

Malermestre . Ramsherred 10 . Aabenraa . Telefon 3128

udfører alt til Faget henhørende Arbejde akkurat og smagfuldt til moderate Priser. Alt udføres kun af bedste Materialer. Stuk føres paa Lager, leveres efter Tegning og opstilles, Forlang Tilbud og Beregning. — Farve- og Tapethandelen bringes i velvillig Erindring. — Bedste Fabrikater af Gulvolie, Lak og Bonevoks føres,

Gartneriet
»NIZZA«

Carl Hass

Aabenraa . Nørreport . Telefon 2104

Grundlagt 1874

Naar De ønsker 1. Kl. Landbrugsmaskiner, henvend Dem saa til Sønderjyllands største og ældste Specialforretning

Dansk Maskinoplæg ^{A/S}

Jørgen M. Hansen

Aabenraa . Nørreport 3 . Telefon 2044

Billigste Priser . Bedste Betalingsbetingelser

Største Garanti

Største Lager i det sydlige Jylland af Reservedele til alle Slags Landbrugsmaskiner.

Alle elektriske Installationer udføres
Alle elektriske Artikler faas hos

REISSMANN

Telefon 2488 . Løjt 57

J. Thorsmark

Indeh.: Brdr. Thorsmark
Aabenraa . Telf. 2623

- ✱ Guld- og Sølv-
varer
- ✱ Ure og Optik
- ✱ Brillor leveres efter
Lægerecept

Harald Bo Bojesens Boghandel

✱ Aabenraa Telefon 3352

Bøger . Papir . Kunst . Musikalier
Foto . Bogbinderi

TRYKSAGER

saa

Hejmdals

Bogtrykkeri

Aabenraa

Telefon 3132 (5 Lin).

Herm. G. Dethleffsen A/S

Aabenraa

A/S Hoffgaard

Grundlagt 1844 . Aabenraa

Hovedafdelinger:

Manufaktur

Konfektion

Skotøj

C. C. Rode

Grundlagt 1885 . Indehaver: Chr. Rode

Juveler og Guldamød

Storegade 28 . Aabenraa . Telefon 2260

Stort Lager i Guld-, Sølv-, Tin- og Nikkelvarer

C. Borregaard Nielsen

Nr. Chausse 9, Aabenraa, Telf. 2950 (overfor Folkehjem)

Teknisk Forretning, Olie, Renne, Tvist, Fedt, Vognsmørelse etc.

Anton Nielsen

Søndergade 7 . Aabenraa . Telefon 2327

**Eneste Special-Hvidevare- og Udstyrsforretning
paa Pladsen**

» UNION «

*Korn- og Foderstofimport A-S
Aabenraa*

*Magasin
du Nord*

v. Brødr. Andersen

Aabenraa

Telf. 2026

Aabenraa
Andels-Svineslagteri

Telefon 2023

Konfektionsfabriken

KOFA ^{A/S}

Aabenraa . Telefon 2915 - 2916

Fabrikation af:

HERREKLÆDER og
ARBEJDSTØJ

^{A/S} **Sønderjydsk**

Frøforsyning

Frøavl og Frøhandel

Klinkbjerg I . Aabenraa

Telefon 3047

Kontor . Lager . Renseri

Antager Avlere af Kløver-, Græs- og
Roefrø. Fordelagtige Vilkaar. Sælger
Markfrø af de bedste i Forsøgene fast-
slaaede Sorter og Stammer. Samtlige
Leveringer underkastes Statsfrøkon-
trollens selvvirkende Kontrol.

Den Nordslesvigske Folkebank

Aktieselskab

Oprettet 1872

AABENRAA

Telefon Nr. 2018 (3 Linier)

Aktiekapital og Reserver ca. Kr. 1.800.000

Enhver Bankforretning udføres

*Vejledning og Assistance ved Prioritering og
Konvertering af Laan i fast Ejendom ydes*

Afdelinger:

Bolderslev	Telefon 4504	Hjordkær	Telefon 6521
Bovrup	Telefon 8140	Krusaa	Telefon 9513
Felsted	Telefon 7609	Padborg	Telefon 9333
Hellevad	Telefon 13	Røde Kro	Telefon 6216
Varnæs	Telefon 8145	Løjt Kirkeby . . .	Telefon 4

HERRE *Magasin* ★ ★

CHR · J · CHRISTIANSEN ★

AABENRAA TELEFON 2405

Moderne Brillor leveres efter Lægerecept.
Leverandør til Sygekassen.

Carl A. Lassen, A. Thomsens Elff.
Urniager og Guldsmed, Nørreport 18, Aabenraa, Tlf. 3058

Køb kun Køkkenudstyr, Isenkram, Kaffe- og
Spisestel, Glas hos

Andreas Petersen

Colosseum . Aabenraa. Telefon 2800

Landbrugsbøger . Regnskabsbøger . Faglitteratur

PETER N. ANDRESEN

Boghandel

Aabenraa

Telefon 2069

Lorenz Hansen jr.

Aabenraa . Telefon 2138

Isenkram, Køkkenudstyr, Støbegods,
„Tasso“ Rundtræksovne og Kamlnør

Naar det gælder Trikotage — saa

Sønnichsens Varehus

Storegade 13 . Aabenraa . Telefon 2709

C. RIEDEL

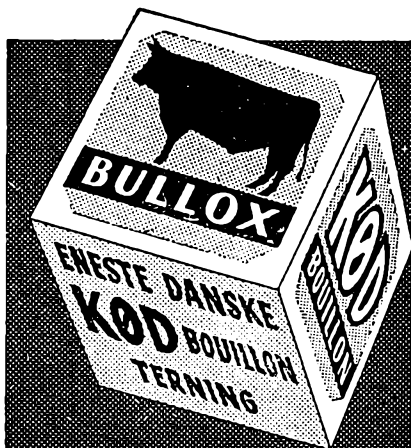
BLOMSTERHANDEL, AABENRAA

Telefon 2477

A/S Dansk Kødekstrakt Co.

Aabenraa

Bullox
100 pCt. ren
Kødekstrakt

SCALA RADIO

ved *Løhmann-Petersen*

Alle førende Mærker

Reparationer
hurtigt - billigt
omhyggeligt

Telefon 2133

C. F. Rosenvold

Sadelmager . Søndergade 6 . Aabenraa

Telefon 2116

GRAASTEN

Uldall-Jessen

Graasten - Telefon 1056

Alt i Manufaktur

Graasten Andelsslagteri

Telefon * 1211

Udsalg i:

Graasten

Telf. 1214

Tinglev

Telf. 4007

Padborg

Telf. 303

Kliplev

Telf. 8616

Drik

Slots-Rom

det er dog stadig den bedste.

Andreas M. C. Holst's Eftf., Graasten.

Magasin du Nord

Alfred Johansen

Graasten - Telefon 1074

GRAASTEN BANK $\frac{1}{2}$

Telefon 1415

med Afdelinger i Padborg, Krusaa, Kliplev
Felsted, Ullerup, Bovrup, Egernsund og
Holbøl

Udfører alle Bankforretninger

MØBLER

HOLGER CLAUSEN

Graasten Møbellager — Tlf. 1459

J. LAUSTEN

Isenkram, Glas og Porcelæn

Telf. 1044 - Graasten

C. C. BIEHL

Graasten - Telf. 1016 - Papir en gros - Bogtrykkeri

SØNDERBORG

Helmer & Jørgensen

Sønderborg - Nordborg

Bedste Indkøbssted for Manufaktur-
varer, Konfektion, Udstyr, Herre- og
Drengbeklædning.

A/S Brok & Co.

Sønderborg - Telefon 176 og 177

Byggematerialer og Støbegods

Hovedforhandler for Asbest og Bølgeplader

Sønderborg Garn

^A/_S Det Nordiske Kamgarnspinderi
Sønderborg

J. H. Kock

Sønderborg

Grundlagt 1897

*Manufaktur
Udstyr
Ærikotage*

Køb kun det bedste Frø.

Roe-, Kløverfrø og Græsfrø

faas til moderate Priser hos

Alsisk Frøavl A.-S. Sønderborg

Telefon 18

Alle vore Forsendelser til Foraaret staar under selvvirkende
Kontrol af Statsfrøkontrollen i København.

— Paalidelige Avlere antages —

Bøger
Billeder
Festgaver

Andreas Clausen

Bog- og Kunsthandel - Sønderborg

Telefon 387

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hypothek- og Vækselbank

Aktieselskab

Sønderborg Afdeling

Alle Bankforretninger udføres

CHRISTIAN PLETT

Tobakshandel

Sønderborg

Axel Helmer

Telefon 77

Senderborg

Telefon 777

Jsenkram - Husholdningsartikler

Værktøj - Vejle Støbegods

en gros

en detail

Holdbare Habitter

HERRE HUS

Holger Hollensen

**KULHANDEL AKTIESELSKAB
SØNDERBORG**

Telef. 2041 (fl. L.)

HANS HANSEN & CO.

Telefon 2072 - Sønderborg

Det førende Handelshus

J. N. Mailand ^{A/S}

Vinhandel - Sønderborg - Telefon 11

Forlang overalt den gode,
velsmagende Mailands
»Gammel Rom«

Agt paa Etiketten og
det indregistrerede
Varemærke

**Vær moderne
Køb i**

*Magasin
du Nord*

Jørgen Andersen, Sønderborg

Folkebanken for Als og Sundeved

Sønderborg

Aktiekapital og Reserver Kr. 1.661.000

Telefon 2088

Jørgen Otsens Bogtrykkeri

Kastanieallé 17 - Sønderborg - Telf. 69

Nørherredhus - Nordborg

Forsamlingshus og Hotel

Gode Værelser - Flink Betjening

Hyggelig Sal til større og mindre Sammenkomster

HADERSLEV

MICHELSEN & JACOBI

Haderslev Peter Orbesen Telefon 2221

Manufakturvarer . Dame- og Børne-Konfektion
Herre- og Dreng-Konfektion . Skotøj . Tæpper
Gardiner . Sengeudstyr

Naar De vil spare *Penge*

ber De købe Deres Manufakturvarer, Trikotage, Skotøj

hos

A. Hundevadt HADERSLEV

AKTIESELSKABET

„HANSBORG“
HADERSLEV

TRÆLÅS I

Waldemar Schmidts Søn

J A C O B S C H M I D T

Herrsklæder siden 1900

NØRREGADE I HADERSLEV TELEFON 3718

Spis

H. C. ANDERSENS BRØD

Telefon 2268

HADERSLEV KUL- OG KOKS-KOMPAGNI ^{A/S}

Telefon 2012 (3 Lin.) - Kontor Nørregade 27

Paul Christiansen & Son

Bygningsartikler

Haderslev
Telefon 3570

Viggo Nørregade 46
Jakobsen Haderslev
Telefon 2965
Kolonial - Delikatesse

Hansen & Christiansen

Haderslev

Kolonialvarer en gros
samt indenlandske Husholdningsartikler

Telegram-Adr.: „Arimo“

Telefon 2329

Vare-

Mærke

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

HADERSLEV-AFDELING

Bispegade 13 - Telefon 3232

Alle Bankforretninger udføres for saavel
Andelshavere som Ikke-Andelshavere

Carl Nielsen, Boghandel

Grundlagt 1765

Nørregade 25 . HADERSLEV . Telefon 2371

V. Fahrenдорff

Nørregade 20 . Haderslev . Telefon 2644

Guld Sølv Ure Optik

Julius Nielsen, Vojens

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning - Trælasthandel

Vojens - Telefon 4115

Glarimesteren i Smedegade

Telefon 2852

Niels Ebbesen

Telefon 2852

J. B. Jørgensen

Telf. 2729 HADERSLEV Telf. 2729

Garn og Trikotage

Ole Jensens Bageri

anbefales

Gaaskærgade - Haderslev - Telefon 2670

Sparekassen for Haderslev Byes Omegn

(Hjørnet Gravene-Nørregade)

modtager Indskud til højeste Forrentning paa Folio Indlaan
paa Opsigelse

Afdeling „Egne Hjem“. Afdeling for Skolesparekasser.
Som Gaver ved Hjemmets Fester (Daab, Fødselsdag og
Konfirmation) anbefales Sparekassebøger i Pragtbind.

H. O. KNUDSEN

1. Klasses Skotøjsreparationsværksted

Jomfrustien 2 - Haderslev

Oluf Thielst, Haderslev

Telefon 2165

*Mark- og Roefrø - Kunstgødning - Gødningskalk
Høstbindegarn - Kolonialvarer*

Haderslev Amts Sparekasse

Gravene 7 - Telefon Nr. 2544

Indlaan

modtages til bedst mulig Forrentning

Udlaan:

Hypoteker, Haandpant, Kaution, Kassekreditter.

J. S. CHRISTENSEN

Aktieselskab

HADERSLEV

Asmus Hansen

Indeh.: Peter Sørensens Enke, Haderslev

Taler man om Tryksager

Winds Bogtrykkeri,

Haderslev

KUL, KOKS og BRIKETTER

HOLM & MOLZEN $\frac{1}{5}$

HADERSLEV

TLF. 3701 (3 Lin.)

Radiomagasinet

ved E. Rasmussen - Nørregade 15 - Haderslev - Tlf. 3083

Alt i Radio, Smalfilm og Foto

Stort Udvalg i Grammofoner og Plader

Alpina

Peter Henningsen

Haderslev - Telefon 2169

Ure, Guld- og Sølvvarer

FODTØJ

SAA

ANKER HOLST

Michael Hansen

Jomfrustien 25 - Haderslev - Telefon 1615

Jern, Staal og Bygningsartikler

Aksel Nielsen

Garn og Trikotage

Telefon 2909 - Haderslev

Dan-Margarine

bør spises af alle

Margarinefabriken „Dan“, Haderslev - Telf. 2744

Stort Udvalg i

moderne Møbler

A. Lüth

Telf. 2557

Møbelforretning, Gravene 15

Reserveret

— TOFTLUND, BRANDERUP, AGERSKOV —

Eva-Margarine

A. Berg . Toftlund . Telf. 45

Tuborg-Depot

A. H. Ullerup

Toftlund

Kolonialafdelingen : Telefon 20 . Postgiro 42923

Isenkramafdelingen : Telefon 190 . Postgiro 8599

Chr. Tandrup

Urmager- og Guldsmedeforretning . Toftlund . Telefon 102

Velklædt saa

Otto Frej

Toftlund . Telefon 58 . Skræddermester . Kemisk Tøjrensning

**Handelskade-Forsikrings-
Foreningen for Nordslesvig**

(Oprettet 1875, gensidig) Reservekapital 172.000

Indmeldelser modtages af Tillids-
mændene, Kredtsformændene og
Forretningsføreren, Dir. Andersen,
Toftlund, Telf. 28

Jens Detlefsen

Skotejsforretning . Toftlund Telf. 56

P. OLESEN

Telefon 35 . Toftlund

**Kolonial og
Køkkenudstyr**

**TOFTLUND OG
OMEGNS SPAREKASSE**

Telefon 38

Indskud modtages til Forrentning
Indbetalingssteder: Tirslund, Branderup, Arrild

CHR. JENSEN

v. S. JENSEN

GRUNDLAGT 1877

Manufaktur . Konfektion . Toftlund . Telefon 37

Godsk Hansen & Søn

Møbelforretning

Toftlund . Telefon 68

Frosch's Hotel

Toftlund Telefon 17

Værelser med varmt og koldt Vand
l. Kl. Køkken . Reel Betjening

O. GEMME

Malerforretning . Toftlund . Telf. 128

☆ Alt Malerarbejde udføres smagfuldt og godt

Peter Henriksen

Aut. Forhandler

Toftlund

Ducolakereri

Math. P. Høeg . Toftlund

☆ Laver alt i Træ!

Thomas Bojesen, „Frem“

Branderup Telefon 1

Kolonial-,

Korn- og

Foderstofforretning

CARL TRUELSEN

Agerskov . Telefon 3 og 9

Kolonial og Manufaktur

Agerskov og Omegns Brugsforening

v. V. Madsen

bringes i velvillig Erindring
Kolonial, Telefon 15 . Grovvarer, Telf. 79

Agerskov Urmagerforretning

v. O. Nissen . Telefon 16
Anbefaler alt i Ure, Guld- og Sølvvarer, Brilller

RØDDING, BRÆNDSTRUP

Rødning Møbelmagasin

Møbler for alle Hjem — Ligkister paa Lager
Snedkermester S. A. Sørensen
Telf. Rødning Nr. 27

B. Hauge Nielsens Boghandel, Rødning Tlf. 133

Foto — Kunst — Souvenirs
Papir — Fyldepenne — Kontorartikler

Rødning Tømmerhandel

Chr. J Ravn - Telefon 49

Trælast - Byggeartikler - Brændsel - Cementvarer

J. Boysens Bageri og Konditori

Søndre Allè . Rødning . Telefon 76

Alt i Iriskbagt Wienerbrød og Konditorkager

Rødning Andels-Slagteri's Udsalg

RØDDING Telefon 9

GRAM Telefon 75

Frøs Herreds Sparekasse

Stiftet 1875

Alle Sparekasseforretninger udføres

Sikker Pengeanbringelse

Rødning . Telefon 36 og 96

A. J. Marcussen v/ HARALD NIELSEN

Urmager- og Guldsmedeforretning

Rødning . Telefon 71 . Grundlagt 1844

Karleskole: Nov.—Marts

Dellingsføreruddannelse

RØDDING HØJSKOLE

RØDDING SØNDERJYLLAND - HANS LUND

Pigeskole: Maj—Juli

Skoleplan sendes

Rødning Andelsmejeri

fører altid 1. Klasses

**Børnemælk - pasteuriseret Mælk
samt Fløde, Smør og Kørnemælk**

Henvend Dem til Mejeriets Udsalgsvogne eller dets Udsalgssteder i
Østergade og paa Kongevej

Andelsbanken - Rødning Afdeling

Telefon Nr. 75 og 91

Alle Bankforretninger udføres for saavel

Andelshavere som ikke Andelshavere

M. Hansens

Manufaktur og Konfektionsforretning
RØDDING . TELEFON 55

HANS JUHL - Rødding - Telefon 20

Møbelsnedkeri . Møbelmagasin
Lager af Lignister . Alt Bygningsarbejde udføres

Byens ældste Smede- og Maskinforretning

Mac. Cormicks Maskiner - Vandværksanlæg
Malkemaskiner - Køleskabe - Kartoffel-
skrællemaskiner m. m.

P. Lindberg . Rødding . Telefon 34

HOTEL RØDDING

Rødding . Telefon 4 . H. Riisøfte

Mode . Manufaktur . Herreækvipering

COLFACH Rødding. Grundlagt 1880, Tlf. 8
har altid det største Udvalg, den bedste Vare, den billigste Pris

Radio-Huset v. W. HELLERØE

Rødding Telefon 17

Stort Udvalg i førende Mærker . Moderne Service-Værksted

H. P. Jørgensen

Kolonial - Vin - Konserver
Rødding - Telefon 61

Chr. Gundesens

Kolonial- og Delikatessforretning
Rødding - Telefon 168

Stort Udvalg i Vine og Spirituosa

Brændstrup Korn- og Foderstofforretning

pr. Gram

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning

N. J. Skov, Brændstrup . Telefon 1 . Fole Telf. 15 . Gram Telf. 57

SKOVBORG

Skodborg og Omegns

Spare- og Laanekasse

Skodborg J. . Telefon 6 . Agentur i Københoved pr. Skodborg J.

Skodborg Korn- og

Foderstofforretning A/S

Telefon 4

Korn . Foderstoffer . Kunstgødning

Skodborg Mejeri og Osteri

Skodborg J. - Telefon 23

anbefaler Ost i alle Fedmer

A. H. Junker

Skodborg . Telefon 24

Mode-, Manufaktur- og Konfektionsforretning

GRAM

GRAM TÆPPEFABRIK ^{A/S}

TELEFON 28 - GRAM

Ure Guld Solv Juveler
Peter Jessen

Slotsvejen, Gram - Telefon 70

Olaf Aastrups Eftfl.
JULIUS HANSEN

Gram - Telefon 43

Mode
Manufaktur
Konfektion
Prima damprensede
Fjer og Dun

Gram Teglværk
anbefaler sine Drænrør og Mursten

FRIIS L. EHLERS

Telefon 6 Gram

Lys - Kraft - Radio - Vandpumper - Motor

N. Timmermann Gram Savværk
Trælast og Savværk - Alle Bygningsartikler - Kul

Kontor: Telf. Gram 26 - Privat: Telf. Gram 162

Postkonto: 9474

Bankkonto: Gram Bank

LØGUMKLOSTER

Kolonial . Konserver , Vin - Spirituosa
købes hos

H. Blaabjerg Løgumkloster . Telf. 95

Jenny Evardsen Boghandel Løgumkloster . Tlf. 57

Alt i Skøn- og Faglitteratur . Billeder . Keramik . Fotoartikler

Konrad Hvids Tømmerforretning

Løgumkloster . Telefon 177

Rudolf Prasse

Skrædderforretning . Vindmøllegade . Løgumkloster

Lager og Værksted for Cykler og Symaskiner

Knud Larsen . Løgumkloster . Tlf. 171

Reparationer udføres hurtigst og bedst

Holger Andersen, Urmager og Guldsmed
Løgumkloster . Telefon 260

J. W. MADSEN

Løgumkloster

Telefon 96

Vognmand og Flytteforretning

Al Kørsel udføres, samt Heste- og Kreaturtransport

Løgumkloster Bank

Aktieselskab

Kontortid 9—12 og 14—16

Lørdag 9—12

Telefon 18

Alle Bankforretninger udføres

Husk Julehefter, Lommebøger, Almanakker,
største Udvalg i nye Bøger, Kontorartikler og Mont Blanc-Penne

Løgumkloster Boghandel v./ Gunder Nissen
Telefon 78

Chr. Pors, Løgumkloster. — Telefon 205
Dampfarveri og kemisk Tøjrensingsanstalt
Uldvare- og Trikotageforretning

Manufaktur Sengeudstyr Trikotage
Dame- og Herre-Konfektion
Conrad Langwadt, Løgumkloster — Telefon 32

TØNDER

Tønder Landmandsbank ^{A/s}

Tønder

Kontorer i Skærbæk, Ballum, Brede, Brøns,
Bylderup-Bov, Frifelt, Højer, Tinglev, Sæd.

Alle Bankforretninger udføres

Tønder Mejeri

v. Chr. Petersen

Th. Laursens Bogtrykkeri

(Tønder Amts Centraltrykkeri)

Bogtryk . Bogbind . Papir en gros

AKSEL MICHELSEN

Tønder Vest - Telf. 2530 - 2531

Kul- og Trælasthandel

Brødrene Tygesen

Storegade 13-15 Tønder Telefon 286 - 652

Manufaktur og Konfektion

J. N. Jepsen, Storegade 5, Tønder

Telefon 341

Bøger, Papir, Kunst. Anbefaler alt i Skøn- og Faglitteratur

Werner Petersen

Vestergade 7 Tønder Telefon 334

Kolonial- og Delikatessforretning

Emil Wolffhechel

Storegade 3 Tønder Telefon 465

Manufaktur, Erikotage, Sengendstyr

Ehm Christensen, Storegade 12, Tønder

Telefon 143

Manufakturvarer - bedst og billigst. — Husk vort Fjerrenseri

Radio-Laboratoriet

J. P. Lauritsen, Tønder
Vestergade 55 — Telefon 102

Salg - Bytte - Service

Glarmester Frits Sørensen

Spikergade 6 — Tønder — Telefon 544

Tønders danske Glarmester

Aase Mads

Kolonialvarer, Delikatesser, Tobak, Cigarer

Vestergade 74 — Tønder — Telefon 466

Nyt fra Isfronten

Naar paa 711 De ringer,
den lækreste Dessertis vi bringer.

I/S TØNDER FLØDE-IS FABRIK

Telefon 711

August Müller A/S

Telefon 136 . Tønder

Delikatesse, Vin, Spirituosa,
Materiel- og Foto-Afdeling.

Som De troede at Skoven alt var øde,
saa De Vaarkraftens spirende Værk.

Følg Danskhedens Stilling i Sydslesvig gennem

Vestslesvigs Tidende . Storegade 24 . Tønder . Telefon 267

Vesteregnsens ældste Dagblad I

SØNDERJYDSK

TÆPPEFABRIK

A. R. Kjarby A/S - Højer

Leverer kun gennem Forhandlere

A/s H. Matzen

Knabrostræde 20. København K. . Telefon 7057, 7456, 11900
Telegram-Adresse: Clichématzen

Clichéer

i Zink, Gummi og Stereotypi

i fineste Udførelse og til billigste Priser

Leverandør til Sprogforeningens Almanak.

Læser De

de nordslesvigske Landboforeningers og Sønderjydsk
Mejeriforenings Organ

Nordslesvigske Landbrugs- og Mejeri-Tidende

ellers bestil det hos Posten eller gennem Deres
Landboforening.

Landbrugets bedste Annonceorgan.

Aflæg os et Besøg

De er altid velkommen . . .

Hans Beyer A/S

Telf. 3373 AABENRAA Telf. 3374

